

Türk ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 1/495 ve uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkındaki kanunun 28 nci maddesinin değiştirilmesine dair 1/204 sayılı kanun lâyhaları ve Adliye encümeni mazbatası

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/1135

10 - IV - 1936

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 7 - IV - 1936 da Yüksek Meclis arzı kararlaştırılan Türk ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

I. İnönü

Türk ceza kanununun değiştirilen maddeleri hakkındaki lâyihamın esbabı mucibesini

Türk ceza kanunu, mehezi olan eski İtalyan ceza kanunundan alınırken bu kanunun, kırk seneye yakın bir zaman, geçirmiş olduğu tatbik devresi içinde Devletlerin siyasal ve soysal hayatlarında husule gelmiş olan değişikliklerle beraber memleketimizin kavuştuğu mesud devrim ve olgunluklar göz önünde tutularak lâyhaya ihtiyacımıza uygun yeni hükümler konmuş ve bu maksadla eski kanundan da bazı hükümler naklolunmuş idi. Bu suretle en son hukuk nazariyelerinden mülhem ilmî bir eser halini almış olan Türk ceza kanunu 1926 senesi temmuzunun birinci günü meriyet mevkiine girmiştir.

Zamanımızda soysal ve ökonomikal hareketlerin baş döndürücü bir süratle birbirini takip ederek ilerlemesi ve bu hareketlerin yersel faaliyetlerinden taşarak acunal bir hal alması karşısında eski müdevvenatın bu hareketlerin doğurduğu vaziyetleri idareye kâfi gelmediği tahakkuk ederek Devletlerce fevkalâde bazı emniyet tedbirleri alınmasına katî lüzum hâsil olmuştur. Bu sebeblerledir ki, Avrupa ve Amerika Devletlerinden bir çoğu ceza kanunlarını ya yeni baştan yazmağa veya yeni ihtiyaçları karşılayacak şekilde yenileştirmeye mecbur kalmışlardır.

Kanunlar, ihtiyaçların mevludü olduğuna göre yeni vaziyetler için yeni tedbirler almak ve kanunlarımızı da bu tedbirlerin istilzam ettiği şekildedüzeltmek ve yenileştirmek lüzum ve zarureti meydandadır.

Buna binaendir ki, 1933 yılında Yüksek Kamutaya sunulan bir lâyiha ile Türk ceza kanununun değiştirilmesi lâzımgelen hükümleri tesbit olunmuş ve kamutayca icra kılman müzakere neticesinde lâyiha kabul buyurularak tadil olunan 84 madde tatbik sahasına geçmiştir.

Yine son zamanların bazı hâdiseleri delâletile mevcut cezaî hükümlerimizin bu hâdiseleri dairei şumulüne almadığı görülerek Devletin emniyet veselâmeti her türlü fena hareketlere karşı cezaî müeyyedelerle mahfuz bulundurmak lüzumu tahakkuk etmiştir. Bu boşluğu doldurmak maksadile Türk ceza kanununun ikinci kitabının (Devletin emniyetine karşı cürümler) başlıklı birinci faslına dahil olan maddeleri baştan başa yeniden yazılmak suretile değiştirilmiş ve bu vesile ile de kanunun diğer hükümlerinde tashihi lâzımgelen maddeler düzeltilerek tanzim kılman 74 maddelik lâyiha takdim kılınmıştır.

Maddelerin esbabı mucibesi

5 nei ve 6 nei maddeler:

5 nei madde, bir Türkün yabancı memleketlerde cürüm işlemiş olması halini, ve altıncı madde dahi bir yabancının yabancı memleketlerde Türkiye Devletinin veya bir Türkün zararına cürüm işleyerek Türkiyede bulunduğu hali derpiş etmektedir.

Bu maddelerde maznunlara verilecek ceza; idam yerine yirmi sene ve diğer muvakkat cezalara bedel de beşinci maddede altıda bir ve altıncı maddede de üçte bir ceza tertib edildiği halde müebbet ağır hapis ve müebbet sürgüne mukabil ne ceza verileceği kanunda beyan edilmemiştir. Bu eksikliği tamamlamak için bu maddeler değiştirilmiş ve müebbet ağır hapis yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası ve müebbet sürgün yerine de üç seneden aşağı olmamak üzere muvakkat sürgün cezası verileceği maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 14 : Tevkif ve hapis evleri idarelerinin muhtaç oldukları ıslahata temel olmak ve hususile mahkûmların çalıştırılması gayesine vücut ve imkân verebilmek üzere muasır Devletlerin benzer idarelerini işleten kanunlar göz önünde tutularak hazırlanmış olan hapisaneler kanununun lâyihasında kabul olunan açık havada çabıtırma şeklinin icablarından doğmuş ve esasen kanunumuzun bu noktalarda tecrübe ile de görülen noksanı bu tadillerle tamamlanmıştır.

Madde 26 : Para cezalarının umumî cezalar arasındaki mevki ve ehemmiyeti asrî hukukta git-tikee daha büyüyüb genişlemektedir.

Hürriyeti bağlayıcı az müddetli cezaların fayda yerine zarar vermekte olduğunu gösteren tecrübeler çoğaldıkça kanun yapanlar nezdinde bu kabil cezalar yerine para cezası hükmetmek salâhiyetinin hâkimlere bırakılması fikri uyanmağa başlamış ve bu gün bazı yerlerde kanun haline girmiştir. İtalya ceza kanununun son şekli bu esası kabul etmiş bulunmaktadır.

Kanunumuzun 26 nei maddesine ilâve olmak üzere kaleme alınan fıkralar bu esasın bazı kayid ve şartlar altında kendi kanunumuza dahi kabul olunmasında vücut ile fayda mülâhaza olunmasından ileri gelmiştir.

Madde 24 ve 30 : Otuzuncu maddenin bu günkü şekli bir liradan dün para cezası hükmüne imkân bırakılmaktadır. Halbuki kanunumuza mebaz olan İtalya ceza kanununun ilk şeklinde de bu hüküm (bir lireden aşağı) olmak üzere mevcuttur.

Binaenaleyh otuzuncu maddenin ona göre değiştirilmesi ceza hükümlerine tatbik kabiliyeti vermiş olacağı itibarile lüzumlu görülmüş ve hükümde en az haddin on kuruş olması esas tutulmuştur.

Hafif para cezası yarım liradan 200 liraya kadardır. Ağır para cezasından farkları şunlardır:

1 - Hafif para cezasının ilk haddi yarım liradır. Ağır para cezasının bir liradır.

2 - Hafif para cezasının son haddi 200 liradır. Ağır para cezasının son haddi yoktur.

3 - Hafif para cezası mahkûm tarafından ödenmediği takdirde hafif hapse, ağır para cezası ise hapse çevrilir.

24 neü maddede (..... hapis yerine hafif hapis ikame olunmak şartile on dokuzuncu maddenin son beş fıkrası hükmü bu ceza haddinde de tatbik olunur.).

30 nei maddede (... muvakkat cezalar için bir günün küsuru ve cezayı nakdide bir, hafif cezayı nakdide yarım liranın küsuru hesaba katılmaz.) denilmektedir. Bu hükümlere göre hafif para cezası yarım liradan başlamasına ve hafif para cezası hüküm edilirken yarım liranın küsuru hesaba katılmayacağına ve on dokuzuncu madde mucibince de para cezaları hapse çevrilirken bir günlük hapis cezasının bir liraya ve bir liranın küsuruna bedel tutulması maddenin sarih hükmü iktizasından bulunmasına nazaran yarım liradan ibaret bulunan ceza ilâmlarının hapse çevrilmesine kanunî imkân bulunmamaktadır. Bu imkânsızlığı ortadan kaldırmak için hafif para cezalarının ilk haddi bir liraya çıkarılarak iki para cezası arasındaki üç farktan birincisi ortadan kaldırılmıştır.

Madde 55 : Elli beşinci maddenin son fıkrasını değiştirmek üzere kaleme alınan fıkra, hapishaneler kanun lâyihasında konulan hükümlere esas teşkil etmek ve lâyiha ile ahenkli olmak lüzumuna müstenittir.

Madde 62 : Bu madde, cürmü işlemek için tam teşebbüs halinde bulunan maznunlara; işlemeğe teşebbüs ettikleri fiil, idam ve müebbed ağır hapis cezalarını müstelzim ise on seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapis cezası tertip etmekte ve son fıkrasında da sair hallerde tertib olunacak cezanın altında birden üçte bire kadar indirileceğini beyan etmektedir. Tatbikatta bu hükümler arasında pek açık nisbetsizlik vücuda gelmektedir. Meselâ 450 nci maddeye dahil ve idamı müstelzim fiillerden birine tam teşebbüsten dolayı mahkûm olana birinci fıkra mucibince on sene ağır hapis cezası verilebileceği gibi tehevüren katil filinin müteşebbisine de son fıkra mucibince aynı ceza verilecektir. Şu suretle husule gelen nisbetsizliği ortadan kaldırmak için idamı müstelzim fiillerin müteşebbislerine adiyen katle teşebbüs edenlerden daha ağır ceza verilmesi lâzım geldiğinden bu maddedeki idam yerine tertib edilen on sene ağır hapis cezası on beş seneye çıkarılmak suretile madde düzeltilmiştir.

Memnu fiillerle cezaların içtimaı

2275 numaralı kanunla değiştirilen Türk ceza kanununun on üçüncü maddesi, ağır hapis mahkûmlarının mahkûmiyet müddetlerinden bir kısmını, geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılmak suretile, geçirmeleri hakkındaki hükmü terketmiştir.

Halbuki kanunumuzun içtima ve tekerrür fasılları, on üçüncü maddenin eski şeklinin tazammun ettiği hücre hapsi cezasına göre konulan hükümleri ihtiva ettiği cihetle on üçüncü maddedeki esas değişince bu fasıllardaki hükümlerin de o esasa göre değişmesi lâzım geldiğinden içtima dair olan 68, 69, 70, 71, 73, 74, 77 nci maddeler ona göre değiştirilmiştir.

Madde 68 : Hücre hapsi şekli, yalnız iki veya fazla cürüm işlemiş olanların cürümlerinden birisinin müebbed ağır hapis cezasının veya birinin müebbed ağır hapis ve diğerinin müebbed sürgün cezasını istilzam etmesi haline maksur olmak üzere muhafaza edilmiştir.

Bunun sebebi müebbed bir cezayı müstelzim suç işlemiş olanların bundan sonra işleyecekleri suçları cezasız bırakmamak maksadına müstenittir.

Cürümlerinden ikisi de müebbed ağır hapis cezasını müstelzim olan kimseler için lâyihada ölüm cezası konulmuştur.

1274 tarihli ceza kanunumuzda dahi aynile böyle olan bu keyfiyet yeni ceza kanunumuza mehzaz olan İtalya ceza kanununda ölüm cezası olmamasından ve kanunumuzun hazırlandığı sırada İtalya kanunu esaslarına ittiba olunmuş olmasından dolayı bize de terk olunmuş ise de ahiren İtalyanın yeni ceza kanununa ölüm cezası konulmuş (Madde : 72) ve müebbed ağır hapsi müstelzim iki cürüm işlemiş olanlara da bu ceza tayin olunmuş olduğu gibi diğer taraftan bize de ağır hapsin mahiyetinde mündemice olan hücre hapsi esas bir sene evvelki tadilde kaldırıldığı cihetle iki müebbed ağır hapis cezasını müstelzim cürmün birleşmesi halinde ölüm cezasını yeniden kabul etmek lâzımdır.

Madde 69 - 70 - 71 - 73 : Muvakkat cezalı suçların birleşmesi halinde lâyihada kabul edilen şekle göre ağır hapis veya hapiste müddetçe en fazla hükmedilmesi lâzımgelen cezaya diğer cezanın veya cezalar meemununun yarısının ve sürgünle hürriyeti bağlayıcı diğer cezaların birleşmesinde de sürgün müddetinin üçte birinin ve cürüm ve kabahat suçlarının birleşmesi halinde kabahat suçunun üçte birinin müddetçe daha fazla hükmolunacak cezaya ilâvesi esastır. 69, 70, 71, 72, 73 nci maddeler bu esasa göre kaleme alınmıştır.

Muvakkat cezalı suçlar, bir neviden oldukları takdirde fazla cezayı müstelzim olan suç daha ağır sayılırsa da bir neviden bir kaç cezayı istilzam eden suçlara içtima kaidesinin tatbikında tayin olunacak cezaya değil de kanunda yazılı cezaya istinad olunması halinde bazan kanun vazının cevaz veremeyeceği garib neticeler çıkmaktadır. Nitekim dövme ve sövme suçlarının birleşmesi halinde dövmeden dolayı hapis cezası tercih olunduğu surette her iki suçtan dolayı suçlu olan bir kimseye yalnız dövmeden suçlu olan şahsa verilecek cezadan daha az ceza verilmek gibi garib bir netice husule gelmektedir.

Halbuki bir neviden olan cezaların birleşmesi halinde kanunun ağır cezayı içtima esas tutmadığına esebep o cezanın diğerinden fazla olmasından ileri gelmektedir. Böyle bir makûs netice

hâsıl olmaması için aynı neviden cezaların birleşmesi halinde cezanın büyüklüğünü tayinde hâkimin vereceği cezanın esas tutulması maksadı daha sağlam surette temine yarayacağından lâyihanın 70, 71 nci maddelerinde bu esas gözetilmiştir.

Madde 81 - 82 - 83 - 84 - 85 : Cürümde tekerrürden bâhis olan bu maddelerde 2775 numaralı kanun ile değişen bu kanunun 13 ncu maddesile ahenk ve tenazür temin edilmiş ve ceza sistemimize göre bazı hallerde pek hafif kalan cezalarda tekerrürün vukuunu men ve tahdid edecek bazı değişiklikler vücade getirilmiştir.

Madde 125 : Bu madde iki hükmü ihtiva etmektedir. 1 (Devlet topraklarını veya bunlardan bir kısmını yabancı bir devletin hâkimiyetine tâbi tutmak veyahud Devletin istiklâlini azaltmak kasdına matuf fiiller. 2 (Devletin hâkimiyeti altında bulunan bir toprağı ana vatandan ayırmağa matuf fiiller.

Lâyihanın bu maddesi kanunumuza (Devletin vahdetini bozmağa) matuf hareketleri de ilâve etmektedir.

Madde 126 : Bu maddeye göre vatandaşın Devlet aleyhine hareketi iki suretle vuku bulur. 1) Ya Devlete karşı silâh kullanır. 2) Yahud yabancı bir devletin silâhlı kuvvetlerine yardım eder.

Birinci hareket sarihtir; Devlet aleyhine silâh kullanmak ve düşman ordusunda bir vazife almak bu maddenin tatbiki için kâfidir. Düşman devlet ordusunda teknik ve talî hizmetler kabul etmek; meselâ: lâboratuvarlarda çalışmak, istihbarat işlerine iştirak etmek ikinciye misal olur.

Düşman ordusunda yüksek bir kumanda deruhde etmek, şübhesizdir ki, evvelkilerle ölçülemeyecek kadar menfur bir eseri ihanettir. Bu itibarla cezasının da diğerlerinden daha ağır olması tabiidir.

Lâyihanın bu maddesi, Türk ceza kanununun 126, 127 nci maddelerini cem ve ikmal etmektedir.

Madde 127 : Bu maddenin birinci fıkrası, yabancı bir devletin Türkiye Devleti aleyhine harb açması veya hasmane muamelelerde bulunması için bir yabancı ile uyuşan kimselere ceza tayin etmektedir. Bu fıkrada nazarı dikkate alınacak mühim nokta şudur: Suçlunun yabancı ve vatandaş olması farksızdır. Failin tabiiyeti ne olursa olsun ve ikametgâhı nerede bulunursa bulunsun fıkra hükmü tatbik olunur.

İkinci fıkra Türkiyeyi bitarafılık ilânma veya bitarafılığı muhafazaya veya harb ilânma mecbur kılmak için bir yabancı ile anlaşmağı ve üçüncü fıkrada millî menfaatler aleyhinde hareketlerde bulunmak maksadile bir yabancıdan para veya her hangi bir menfaat teminini mevzubahs etmektedir.

İkinci fıkrada anlaşmanın matbuat ile propaganda yapılmak üzere vaki olması ve üçüncü fıkrada bu hal ile beraber filin, harb esnasında işlenmiş bulunması cezayı ağırlaştırır sebeplerden olmak üzere kabul edilmiştir ki pek muhiktir.

Ve pek haklı olarak da üçüncü fıkra para veren veya menfaat temin veya vadeden yabancıları cezayı tehdid altında bulundurmaktadır.

Bu madde Türk ceza kanununun 132 nci maddesi hükmünü de ihtiva etmektedir. 132 nci maddede yazılı düşman devletin askerî hareketlerini kolaylaştırmak suçu lâyihanın 129 ncu maddesindedir.

Madde 128 : Yabancı bir Devlet aleyhine asker yazmak o Devleti harb açmağa sevkeden hasmane muamelelerin en kuvvetlisi olmak üzere gösterilebilir.

Türk ceza kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrasında (yaptığı iş yüzünden bir harb olursa ceza on beş seneden aşağı olamaz) denilmektedir. Lâyiha bu vaziyette maznuna müebbed ağır hapis cezası tayin etmektedir.

Devleti hiç istenmeyen bir zamanda harb tehlikesi karşısında bulunduran bir kimsenin hareketindeki ağırlık göz önüne alınacak olursa cezanın ağırlaştırılması sebebi anlaşılır.

Madde 129 : Lâyihanın birinci fıkrası kanunumuzun 132 nci maddesidir. Bu yüz otuz ikinci maddeye göre bir kimse, Türkiye ile hali harpte bulunan bir Devletin askerî hareketlerini kolaylaştırmak üzere o Hükûmetle veya memurlarile gizlice muhaberede bulunur veya sair hallere tasaddi eder veyahud yabancı Hükûmete dehalet eylerse on beş seneden yirmi seneye kadar ve eğer maksadı hâsıl olmuş ise müebbed ağır hapis cezası tertib edilmektedir.

Lâyiha Türkiye zararına bu gibi hareketlere içtisar edenleri on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ve maksadlarının husulü halinde de ölüm cezasile cezalandırmaktadır. Filin mahiyet ve vehametine göre cezanın ağırlaştırılmasındaki isabet meydandadır.

İkinci fıkra kanunumuzun 143 ncu maddesini teşkil etmektedir. Bu fıkraya göre Türkiye Devletinin zararına kullanılabilecek her hangi bir şeyidüşman Devlete vermek bu maddenin şümulüne dahil olur. Bu fiil hariçte işleyen yabancılar maddenin hükmü haricindedir.

Üçüncü ve dördüncü fıkralar yeni birer hükümdür. Bu günkü mevzuatımıza göre; düşman Devlet lehine yapılan ikrazat veya tediyeata iştirak etmek ve bu işleri kolaylaştırmak ve düşman Devlet tebaasile veya düşman topraklarında oturanlarla ticaret yapmak bir suç teşkil etmemektedir.

Bu fiillerin mahiyetleri ve neticeleri itibarile düşmanın muvaffakiyetini temin etmekten ibaret olmasına nazaran memnu fiiller meyana girmesindeki isabet meydandadır. Bunlar kanunumuzun eksikliğini tamamlayacaktır.

Bu fıkralar; fiil hariçte işleyen yabancılarla şamil değildir.

Madde 130 : Ceza kanununun 131 nci maddesinde (harp zamanında ordu ve donanmanın levasını teslimde hile ve desise yapanlar on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılmaktadır.) Lâyiha vaziyeti daha etraflı düşünerek birinci fıkrasında asker ve sivil ahali ihtiyaçları için yapılan taahhüdlerin kastı mahsus olmaksızın yapılmamasını cürüm saymıştır.

Taahhüdlerin hiç bir sebep olmaksızın yapılmamasile bir kusur neticesi yapılmaması ayrılarak ikinci halde ceza yarıya indirilmiştir.

Lâyiha çok esaslı bir hüküm olmak üzere asıl müteahhidlerle beraber ikinci derecedeki müteahhidleri ve müteahhid mümessillerini cezayı tahdid altına almaktadır. Taahhüdlerin yapılmamasından ekseriya ikinci ve üçüncü derecedeki adamların ne kadar müessir oldukları tatbikatta sık sık tesadüf edilegelmekte olduğundan bu yenilik, kanunun mühim bir noksanını tamamlayarak müşkil anlarda beklenilmeyen bir buhranın zuhuruna mâni cazaî bir müeyyide teşkil etmektedir.

Madde 131 : Lâyihanın bu maddesi kanunumuzun 128 nci maddesindeki hükümlerin bir kısmını almaktadır. 128 nci maddede mevzubahs olan düşman Devlete erzak mühimmat vermek meselesi lâyihanın 129 ncu maddesinin ikinci fıkrasının ve düşman Devlet lehine malî bir iştirak tarzı keyfiyeti de bu maddenin üçüncü fıkrasını teşkil etmektedir.

Lâyihanın 129 ncu maddesinin birinci fıkrası düşman askerinin hareketlerini kolaylaştırmak ve Türkiye Devletinin askerî hareketlerine zarar vermek maksadile işlenen her hareketi ceza tehdidi altına almış olduğundan bu maksadla irtikâp edilen her hangi bir fiil bu umumî hükmün şümulünden kurtulamamaktadır.

Madde 132 : Lâyihanın bu maddesi Devletin emniyetine yahud siyasî menfaatine taallük eden evrak ve vesikaların ortadan kaldırılması, değiştirilmesi, yok edilmesi ve yerinden alınması gibi fiillerden bahsetmektedir. Bu fiiller casusluk fiili ile işlenmiş ise casusluğa dair olan hükümlerin tatbik edilmesi icab eder.

Mevzubahs olan Devletin şahsiyeti olmasına göre bu fiillerin ceza tehdidi altına alınmasındaki zaruret meydandadır.

Bu kabîl malûmatı öğrenen kimse de cezaya maruz bırakılmıştır.

Öğrenilen malûmat bu mahiyette olmayıp da sadece salâhiyetli makamların neşrini menettiği haberlerden ise verilecek ceza biraz daha hafiflemektedir. Binnetice işlenen bu fiil sebeble Devletin harb hazırlıkları ve askerî kabiiyeti tehlikeye düşmüş ise verilecek ceza ölümdür.

Lâyiha son fıkrasında, Devletin siyasî menfaati namına gizli kalması lâzımgelen haberler arasında dahilî ve beynelmilel siyasî sebeblerle neşrolunmayan muamelelerin de dahil olduğunu göstermektedir.

Kanunumuzda karşılığı olmayan bu maddenin Devletin emniyetile pek yakından alâkadar olduğu aşikârdır.

Madde 133 : Lâyihanın bu maddesi, kanunumuzun; hükümleri arasında tedahül bulunan 129 ncu ve 133 ncu maddelerinde mevzubahs olan casusluk fiillerinden bahsetmektedir.

Kanunumuzun 129 ncu maddesi malûm olduğu üzere düşmanın maksadlarını terviç için işlenen casusluk filini idam cezasile cezalandırmakla beraber 133 ncu maddesinin (İşbu fiil Türkiye Devleti ile...) diye başlayan fıkrasında da (veya Türkiye ile muharebe halinde bulunan bir Devlete veya memurlarına karşı vaki olmuş ise, cürmü işleyen on beş seneden aşağı olmamak üzere

ağır hapse mahkûm olur) diye bir hüküm mevcuttur. Mahiyeten aynı maksadı temine matuf olan filin cezası bu iki maddede de başka başka tayin edilmektedir.

Lâyiha, casusluk filinin ne olduğunu bu maddesinde sarahaten göstermektedir ve ilk fıkrasındaki Devletin emniyeti tabirile maddenin şumul ve tesirini çok genişletmiştir. Meselâ; Devletin malî mahiyette bir sırrını ve umumî sırhate ve iktisadî vaziyete ve harb zamanında halkın manevî mukavemetine dair olan malûmat ta bu maddenin şumulüne dahil bulunmaktadır.

Madde 134 : Lâyihanın bu maddesi 132 ve 133 ncü maddelerde yazılı suçların bir kasde makrun olmayarak sırf ihmal ve teseyyüb ve kusurları neticesinde evrak ve vesikaların ve girilmesi yasak olan yerlerin muhafızları tarafından işlenmesi halini derpiş etmektedir.

Bu kimselere mevdu vazifelerin ehemmiyet ve nezaketi nazarı dikkate alınca bunların ihmal ve kusurları neticesinde husule gelen fiil ve hareketlerine göre muhtelif derecelerde değişen cezalarla cezalandırılmalarındaki lüzum ve zaruret aşikârdır.

Bu madde ceza kanunumuzun 135 nci maddesi hükmünü tavih ve ikmal etmektedir.

Madde 135 : Bu madde ceza kanununun 138 nci maddesi hükmünü lâyihanın diğer maddelerile mütenazır ve vazih bir hale koymaktadır.

Ceza kanununun 138 nci maddesinin son fıkrasındaki (Bir maksadı olmasa bile) kaydı o fıkradaki (Gizlice veya hile ile) kayidlerle telif edilemediği için kaldırılmıştır.

Madde 136 : 132 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı olan suç Devletin dahilî veya beynelmilel siyasi menfaatine taallük eden evrak ve vesikaları ortadan kaldırmak ve saireden ibarettir.

Böyle mühim malûmatı ifşa edenin filindeki ağırlık nisbetinde bir ceza ile cezalandırılması lâzım ve bu filin, harb zamanında işlenmiş veya Devletin harb istihzaratını veya askerî kudret ve kabiliyetini tehlikeye koymuş olması halinde de cezanın ağırlaştırılması zaruridir.

Suçlunun casusluk maksadile hareketi sabit olduğu takdirde ilk fıkra için müebbed ağır hapis ve ikinci fıkra için de ölüm cezası verilmesi ise Devletin selâmeti icabatındandır.

Kanunun çok dikkatle takib ettiği prensiblerden biri de bu kabîl haberleri toplayanların cezalandırılmasıdır. Bu prensibe riayet icabatından olmak üzere bu maddede haber toplayanlar da aynı cezalara tâbi tutulmuşlardır.

Suç, bu gibi fena kasıdlerden ari ve suçlunun ihmal ve kusurundan mümbais olduğu anlaşılacak olursa ceza hafifletilmektedir ki, adalete muvafıktır.

Madde 137 : Lâyihanın bu maddesi; neşir ve işası salâhiyetli makamlar tarafından menedilen haberlerin ifşa edilmesinden bahsetmektedir.

Filin sulh ve harb zamanlarında bir kasdı mahsusâ mukarın olmaksızın veya casusluk maksadile veya bir ihmal veya kusur neticesi işlenmiş olması halleri ayrı ayrı cezalara tâbi tutulmuştur.

Bu madde; kanunumuzun 133 ve 134 ncü maddeleri hükümlerini ikmal etmektedir.

Madde 138 : Kanunumuza yeni bir hüküm ilâve etmekte olan lâyihanın 138 nci maddesinin birinci fıkrası Devletin emniyeti için gizli kalması lâzımgelen ve vazife veya hizmet dolayısıyla öğrenilmiş olan ilmî keşif ve ihtiram veya bir yeni sınaî tabbikatın bir memur veya amme hizmeti ifasile mükellef olan bir kimse tarafından kendi menfaati veyahud bir düşman devletin menfaati için kullanılması hallerini cezalandırmaktadır.

Bunların bir düşman devlet lehine kullanılmasından devletin harb istihzaratının veya askerî hareketlerinin tehlikeye düşmesi halinde fail ölüm cezasile cezalandırılmaktadır.

Müstakbel harblerde fen ve kimyanın oynayacağı rol göz önüne alınacak olursa kanunumuzu bu noktadan ikmal eden bu maddenin ehemmiyeti aşikârdır.

Maddenin üçüncü fıkrası kanunumuzun 139 ncü ve dördüncü fıkrası 140 ve 141 nci maddelerini teşkil etmektedir.

Madde 139 : Lâyihanın bu maddesi kanunumuzun 130 ncü maddesidir.

Madde 140 : Bu madde cezaî mevzuatımıza kanunumuzda mevcut olmayan yeni bir hüküm koymaktadır. Bir Türkün, yabancı memleketlerde devletin menfaatleri aleyhindeki faaliyetlerini cezalandırmaktadır.

Kanunun şumulü gayet geniştir. Devletin itibar ve nüfuzunu kıracak şekilde, memleketin da-

hili vaziyeti hakkında her hangi bir yalan ve mübalâğalı haber ve havadis bu maddenin çerçevesine dahil olacağı gibi milli menfaatlere zarar verecek şekilde her hangi bir faaliyet de cezalandırılmaktadır.

Muzur unsurlara karşı devletin himayesine matuf olan böyle bir maddenin lüzumu meydandadır.

Madde 141 : Bu madde; Türkiyede teşekkül etmiş veya edecek olan ve maksadları siyasi ve içtimai nizamı bozmağa matuf bulunan siyasi cemiyetleri istihdaf etmektedir.

Maddenin sarahatiné ve ihtiva ettiği unsurlara nazaran komonist ve anarşist cemiyetler bu maddenin şumulüne dahil bulunmaktadır.

Devletin selâmet ve hayatını bu gibi muzur ve yıkıcı faaliyetlere karşı korumak için böyle bir maddeye lüzum vardır.

Madde 142 : 141 nci madde siyasi ve içtimai nizamı bozmağa matuf cemiyetleri cezalandırmaktadır. Bu madde ise bu gayeye matuf propagandaları tecziye etmektedir.

Bir içtimai sınıfın diğeri üzerine hâkimiyetini tesis etmek veya bir içtimai sınıfı ortadan kaldırmak veya cemiyetin siyasi ve hukuki her hangi bir nizamını bozmak veya milli hissi sarsmak gibi maksadlarla yapılan muzur propaganlara müsamaha etmek Devletin emniyet ve selâmetile telif edilemeyeceğinden bu maddeler memleket ve rejimin en kuvvetli müeyyidelerinden birini teşkil edecektir.

Madde 143 : Cemiyetler kanunu mucibince lâzım gelen şartlara riayet edilmeksizin teşkil edilen cemiyetlerin men olunacağı ve müessislerinin para cezasile cezalandırılacağı cemiyetler kanununun 12 nci maddesinde yazılı bulunmaktadır.

Lâyihanın bu maddesi Hükümetin müsaadesi olmaksızın beynelmil mahiyeti haiz cemiyetleri veya müesseseleri teşkil etmekten bahsetmektedir. Beynelmil mahiyeti haiz cemiyetlerin Hükümetin malûmat ve murakabesi haricinde faaliyette bulunması memleketin selâmeti için tehlikeli olabileceği düşünülerek bu gibi cemiyetlerin teşekkülünü Hükümetin müsaadesine bağlı tutmuştur.

Madde 144 : Türkiye ile harp halinde bulunan düşman bir Devletten her hangi bir nişan ve rütbe almak manevî bir ihanet teşkil edeceğinden böyle bir filin cezaî müeyyide altına alınmasında ki zaruret aşikârdır.

Madde 145 : Lâyihanın bu maddesi, ceza kanunumuzun 145 nci maddesi hükmünü tevsi ve ikmal etmektedir.

Madde 153 : Lâyihanın bu maddesi askerleri veya askerî idareye bağlı vazife görenleri itaatsizliğe teşvik edenleri cezalandırmaktadır.

Ordu, binnihaye bütün kanunların hâkimiyetinin müeyyidesi olduğu nazarı dikkate alınacak olursa bu kabil teşviklerin memleketin selâmeti için ne kadar tehlikeli olduğu anlaşılır.

Bu maddeye göre yalnız teşvik, suçun teşekkülü için kâfidir ve bu suç için alenilik te lâzım değildir. Filin alenî olarak işlenmesi takdirî bir sebebi müşeddid olur.

Fiil, teşvik hududunu aşarsa iştirak mevzuubahs olabilir ve bu bozgunculuk maksadile yapılmış ise yine bu fiile mahsus maddenin tatbiki lâzımgelir.

Madde 159 : Bu maddenin birinci fıkrasında ceza, yukarıki maddeye atfedilmektedir. Halbuki 158 nci madde muhtelif hallere göre muhtelif fıkralara ayrılmıştır. Tatbikatta bundan dolayı müşkilât çekilmektedir. Müşkilâtı ortadan kaldırmak için madde müstakil bir hale konmuştur.

Madde 161 : Lâyihanın bu maddesinin birinci fıkrası harb zamanında milletin mukavemetini kırabilecek fiilleri irtikâb edenleri cezalandırmaktadır.

Bu fiiller maddede zikrolunan kambioların kıymetini düşürmeğe ve itibarı amme senedlerinin veya hususî senedlerin veya sair kıymetli kâğıdların fiatleri üzerinde tesir icra etmeğe matuf olabileceği gibi bu maksadla işlenen sair fiil ve hareketler de bu maddenin şumulüne dâhil olur.

Bu fiiller kanunumuzda mevcut olmayan yeni siyasi suçlardır. Nihai zafer, harbin sıkıntılarına, mahrumiyet ve ıztırlarına mukavemetle istihsal olunabilir. Mukavemeti kıracak, sınırları gevsetecek her türlü telkinata karşı milleti korumak, maneviyatı muhafaza etmek elzemdir.

İkinci fıkra, telâs ve heyecanı mucib olacak veya umumî efkârı zafa uğratacak şekilde yalan ve mübalâğalı haberler neşir ve tebliğ etmek ve millî menfaatlere zarar verecek şekilde faaliyette bulunmak gibi hareketleri menetmektedir ve bu fiili hareketlerin düşman karşısında milletin

mukavemetini azaltacak şekil ve mahiyette olması halinde de cezayı artırmaktadır ki çok doğrudur.

Madde 168 - 171 - 172 : Bu maddelerin değiştirilmesine sebep lâyhadaki tertibe göre bu maddelerin matufun aleyhleri olan maddelerden bazısının numaralarının değiştirilmesidir. Bundan dolayıdır ki 168, 172 nei maddelerdeki 128 rakamı yerine 131 ve 171 nei maddedeki 128 ve 129 rakamları yerine de 131 ve 133 rakamları konmuştur.

Madde 173 : Bu maddenin değiştirilmesine sebep; 127 nei maddenin ikinci fıkrası ile 128 ve 140 ve 143 ve 161 nei maddelerde yazılı cürümlerden dolayı takibat icrasını Adliye vekâletinin iznine bağlı tutmaktır.

Çünkü maddelerde mevzu bahsolan cürümlerin haiz oldukları siyasi ehemiyet itibarile bunlardan dolayı takibat icrası lâzımgelip gelmediğinin tayinini Devletin siyasetini yakından görüb takdir eden bir makama bırakmaktaki lüzum ve zaruret âşikârdır.

Bir de harb zamanını hukuku düvel kaidesine göre harb ilânından itibar etmek harbe müncer olan seferberlik zamanında Devleti bu gibi tecavüzlere karşı muhafaza vasıtalarından mahrum etmek demek olacağı için bu maddenin sonuna ceza kanununa göre harb ile neticelenen seferberliğin de harb zamanı sayılacağı ilâve edilmiştir.

Madde 228 : Bu maddenin son fıkrasında yazılı olan filin cezası yukarıki fıkraya atfolunacak iken yanlışlıkla (yukarıki madde) şeklinde yazılmıştır. Madde bu suretle düzeltilerek yeniden tanzim olunmuştur.

Madde 237 : Türk ceza kanununun 237 nei maddesinde kullanılmış olan bazı tabirler, daha sonra kabul ve neşrolunan kanunu medenin bu hususa müteallik istilâhlarına uygun olarak değiştirilmiş ve maddede yazılı (Belediye reisi) gibi bazı kelimeve terkipler yerine de daha şamil mânayı ifade eden tabirler konmuştur. Aynı zamanda (Evlenmeye rıza gösteren) kaydinin ilâvesile de madde tanzim edilmiştir.

Asıl tadili icab ettiren sebep şudur :

Maddenin ceza müeyyidesi muayyen kimselere münhasır bulunmaktadı. Memnuiyet hilâfına evlenenler hakkında gerek bu madde ve gerek kanunun diğer maddelerinde bir ceza yoktur. Kanunun bu sükûtundan istifade etmek isteyenlerin, memnuiyet hilâfına mükerreren kadın aldıkları görülmektedir.

Gerçi bu kabil birleşmelerin hukukî hiç bir kıymeti yoksa da, aile hukukuna iras ettiği tesirlerin şümül ve ehemmiyeti meydandadır. İctimaî bünyemizi esasından sarsan bu gibi kanunsuz birleşmelerin vukuuna mâni tedbirler almak iktiza etmektedir. Bu tedbirler cümlesinden olmak üzere zikrolunan 237 nei maddeye ilâve olunan bazı fıkralar aile hayatının selâmetini ceza müeyyideleriyle tahtı temine almış oluyor.

Bu maddeye ilâve olunan dördüncü fıkra, memnuiyet hilâfına evlenen erkek ve kadınlar hakkında ceza tayin ve beşinci fıkrada bu suretle vaki olan birleşmeleri hizmet mukavelesi ve buna benzer akitlerle takviye edenlerin bu hareketlerini suçun esbabı müşeddidesinden olarak kabul etmektedir.

Kanunun bu babdaki hükümlerinin tamamilen tatbikını temin için muhtarlar, bu kabil hareketleri muayyen bir müddet içinde Cümhuriyet müddeicumumiliklerine yazı ile bildirmeleri vazifesi tahmil edilmiş ve bu vazifenin yapılmaması halinde tatbik edilecek ceza hükmü de altıncı fıkrada gösterilmiştir.

Madde 276 : Bu maddenin birinci fıkrasında mahcuz eşya, kendisine emanet edilen şahsın bu eşyayı sahibine veya başkalarına vermesi hali cezasız kalıyordu. Maddenin birinci fıkrasına (sahibine veya başkalarına verir) cümlesi konarak bu eksik tamamlandığı gibi kendisine teslim olunan eşyayı teslimden imtina eden mal sahibinin hareketi de cürüm telakki edilerek bu hususta 309 neu maddede hüküm konmuştur.

Madde 298 : Bu maddede kanun dairesinde tevkif edildikten sonra yalnız şahsa karşı şiddet kullanılarak veya kapu ve pençere kırarak ve duvar delerek tevkif evinden kaçanlar hakkında ceza tayin edilmiş ve şiddet kullanılmaksızın veya kapu, pençere kırmaksızın veya duvar delmeksizin tevkif evinden gizlice veya hile veya iğfal suretile veya alelâde kaçanlar hakkında hiç bir müeyyide gösterilmemiştir.

Madde (veya kapı veya pencere kırarak veya duvar delerek veya kaçağa mâni olacak vasıtaları bozarak) tâbirleri kullanılmak suretile filin, tecrimindeki gayeye göre, metnin tashihine lüzum görülmüştür.

Diğer taraftan tadil olunan 14 ncü madde ile mahbusların ceza evi dışında açık havada çalıştırılmaları kabul edildiği cihetle çalışma yerinden kaçan mahpuslar hakkında bir müeyyide vazına zaruret hâsıl olmuş ve mezkûr müeyyidenin bu maddede zikri muvafık görülmüştür.

Madde 299 : Madde hafif hapse mahkûm olupta kaçan kimseler hakkında meskût olduğu için maddeye (hafif hapis) tâbiri de ilâve olunmuştur. Müebbed ağır hapse mahkûm olupta kaçanlar hakkında ceza müddetinin tezyidine imkân olmadığı için yalnız başına iki sene müddetle geceli gündüzlü hücrede bulundurmak müeyyidesinin refi de muvafık görülmüştür.

Madde 309 : Bu maddedeki (veyahud) kelimesile başlayıp (helâk eden) e kadar devam eden fıkraya 276 ncı madde hükmüne dahil olub burada lüzumsuz kaldığından madde bu fıkranın tayyi suretile düzeltilmiştir.

Madde 337 : Mevzuatımızda bir hüküm olmadığı için, salâhiyetsiz olarak Hilâliahmer ve Salibiahmer işaretlerini kullananların işbu fiil ve hareketleri takibden vareste kalmaktadır.

Hilâliahmer veya Salibiahmerin bayrak ve sair alâmetlerini umuma karşı kullanmanın 1791 sayılı kanunla kabul ve tasdik olunan harb esir ve yaralıların ahvalinin ıslahına dair olan bey-nelmîel mukavelename ile ceza müeyyidesi altına alınması taahhüd edilmiştir. Bunun için salâhiyetsiz olarak mezkûr işaretleri kullanmak filinin de ceza tehdidi altına alınması muvafık görülmüş ve bu maksadla türk ceza kanununun (337) ncı maddesi değiştirilmiştir.

Madde 346 : Bu maddedeki değişiklik sahtekârlık cürmünde ortaklığı olmaksızın resmî varakayı sahteliğini bilerek kullananlar hakkında 343 ncü madde yerine 342 ncı maddenin tatbik edilmesinden ibarettir.

Ceza kanununun 345 ncı maddesi, sahte olarak hususî evrak tanzim edenler veya bu evrakı kullananlar hakkında bir seneden üç seneye kadar hapis cezası tertib etmektedir. Bu evrakı sahtekârlıkta iştiraki olmaksızın bilerek kullananlar 346 ncı madde mucibince aynı cezayı görmektedirler. Resmî evrakta sahtekârlık cürümlerile ammenin itimadına taarruz edilmiş olduğundan bu cürümler mal aleyhinde işlenmiş addedilen hususî evrak sahtekârlığı cürümlerinden, cürmü işleyen memur olsun olmasın daha ağır cezaî müeyyideler altına alınmıştır.

Buna rağmen sahtekârlık cürmünde ortaklığı olmaksızın hususî varakayı sahteliğini bilerek kullananlar hakkında bir seneden üç seneye kadar hapis cezası tertib eden 346 ncı maddenin resmî bir varakayı bu suretle kullananlar hakkında 343 ncü maddenin birinci fıkrasında yazılı üç aydan bir seneye kadar hapis cezasını tertib etmesindeki nisbetsizlik zâhirdir.

Bu nisbetsizliği ortadan kaldırmak zarurî olduğundan İtalya ceza kanununun 281 ncı maddesi dairesinde 346 ncı maddenin ıslahile bu maddede yazılı 343 ncü madde yerine resmî varakanın mahiyetine ve sahteliğin ika şekline nazaran suçluları muhtelif derecelerde ağır hapis cezaları ile cezalandıran 342 ncı madde ikame edilmiştir.

Madde 350 : Bu maddenin birinci fıkrası hüviyet cüzdanlarını ve nüfus tezkerelerini ve pasaportları ve ruhsatnameleri taklid edenlerin hareketini cürüm saymakta ve bu vesikalar üzerindeki kayıdleri kısmen değiştirenler hakkında sarahati havi bulunmamaktadır. Bu fıkra, bu vesikaları kısmen değiştirenlerin hareketlerini de cürüm olarak kabul edecek şekilde düzeltilmiştir.

Madde 404 : Bu madde uyuşturucu maddeleri bir yere toplanmak suretile kullananları veya bu maksadla yanında bulunduranları cezalandırmakta ve bu maddeleri yalnızca kullananları ve taşıyanları cezalandırmamaktadır.

Umumî sıhhatin korunması için bu maddelerin yalnızca kullananlar ve yanlarında bulunduranları da ceza tehdidi altına almak iktiza ettiğiinden bu madde tanzim olunmuştur.

Sıhhi bir ihtiyaç üzerine hekimler tarafından bu maddelerin verilmesi hıttabi bu madde hükümlünden hariçtir.

Ceza kanununun 414 ve 415 ncı maddeleri akıl hastalığını kanun şiddet sebebi addetmediği halde mağduru mukavemete gayrimuktedir bir halde bulundurmamak itibarile aynı mahiyette bulunan ce-

bir ve tehdidi, beden hastalığını, fail tarafından kullanılan hileli vasıtaları kanunî şiddet sebebi ad-
detmekte idi. Bundan başka bu maddeler akıl hastalığına müptelâ olanların ırzına geçenlerle bunla-
rın ırzına tasaddi edenler hakkındaki cezayı mağdur file mukavemet edemeyecek halde de bulunduğu
takdirde teşdid etmekte idi. Halbuki akıl hastalığı esasen mağduru mukavemet edemeyecek halde bu-
lundurduğundan maddelerdeki bu tezadın izalesi lüzumu kendini göstermekte idi. Maddenin yeni
şeklinde bu tezad izale edilmiş ve mağduru mukavemet edemeyecek halde bulunduran bütün sebeb-
ler aynı cezaî hükme tâbi tutulmuştur. Aynı zamanda on beş yaşını bitirmeyen bir çocuğun mü-
cerret surette rızasile ırzına geçenlerin bu hareketleri ilk fıkra ile teerim edildiğine göre mağ-
dur, mecnun, yahud irade ve temyizi selb eden malûliyetle malûl olduğu veya şuurunu marazi
inhisaf halinde bulunduğu takdirde, bu unsurların hâkimlerin takdirine bırakılmıyarak cezayı
arttırıcı kanunî sebep addedilmesi lüzumu aşikârdır ki eskiden maddenin ihmal ettiği bu fark
tadilde nazara alınmıştır.

414, 415 ve 416 nci maddelerde yapılan tadiller 414 ncü madde ile tenazürü temin etmekten
ve ibarelere vuzuh vermekten ibaret kalmıştır.

Madde 429 - 434 : Sekizinci babın 2 nci faslına dahil bulunan (Kız ve kadın ve erkek kaçırmak)
cürümlerini cezalandıran bu madde, cebir ve tehdid veya hile fiillerini, cürmün unsuru olarak ka-
bul ettiğinden şehvet kasdile küçükleri rızaları ile götüren veya yanlarında alıkoyanları bu maddeye
göre cezalandırmak imkânı bulunmamaktadır. Her ne kadar kanununun 182 nci maddesi (Küçük bir
çocuğu kendi rızasile ana ve baba veya vasisi veyahud muvakkaten olsun kendisine bakmakta ve
muhafaza etmekte olan kimseler yanından) kaçırana veyahud (yanında) tutanlara ceza tertib
etmekte ise de bu fiilde de (Şehvet hissi veya evlenmek niyeti) olmaması şarttır.

On beş yaşından aşağı olan çocukları bu gibi tecavüzlerden korumak için cezaî müeyyide vazına
olan ihtiyac ise derkârdır.

Bundan başka kız ve kadın kaçırmak hâdiselerinde kaçırılan kız veya kadın ile maznunun
evlenmesi halinde takibat tevil olunur ve hüküm sadır olmuş ise ceza çektilirmez. Fakat bunun için
bir şart vardır: kız veya kadın on sekiz yaşını geçmiş ise kendisinin ve bu yaştan aşağı ise
velisinin davadan vaz geçmiş olması lâzımdır. Evlenme vukubulmasına rağmen kız veya kadının
yaşı on sekizden aşağı olduğu için bu hususta kanunî salâhiyeti haiz olan velisi davadan vaz
geçmez ise takibat devam eder. Ceza verilmiş ise hüküm infaz olunur. Bu hal, bir kerre teessüs et-
miş olan bir ailenin huzurunu selbetmesi itibarile teviz olunamayacağı gibi on beş yaşını bitir-
miş olan küçüklerin evlenmelerinde hâkimin izni şart olmasına (Kanunu medeni; madde : 88)
ve evlenme kişiyi reşit kılacağına (Kanunu medeni; madde 11) nazaran evlenmiş olan bir kız
veya kadının kocası lehine davadan vaz geçmemesi kanunlarımız arasında kabili telif olmayacak
şekilde bir fevad vücuda getirmektedir. Bu sebeplerle 434 ncü madde değiştirilmiştir.

Bu gibi eksikleri ve diğer kanunlarla tezatları ihtiva eden Türk ceza kanununun 2 nci ki-
tabının 8 nci babının ikinci faslına teşkil eden 429 - 434 ncü maddeler yeniden yazılarak bu
fasıl değiştirilmiştir.

Madde 435 : Bu madde, on beş ve yirmi bir yaşını doldurmamış olan küçükleri fuhşa teşvik
edenleri muhtelif derecelerde cezalandırmaktadır. Maddenin ikinci ve dördüncü fıkraları, kandırmak
keyfiyetinin, küçüklerin hırsımları tarafından vuku bulması halini derpiş ederek cezayı ağırlaştırma-
ktadır. Şu kadar ki (15. 21) yaşları arasında olan küçüklerin kocaları tarafından fuhşa teşviki hali
bu maddede tasrih edilmemiş ve bu halin, cezayı ağırlaştırma sebebi teşkil etmesi lüzumu ise derkâr
bulunmuş olduğundan dördüncü fıkrada yazılı (kimseler) kelimesinden sonra metne bir (koca) ke-
limesi ilâve edilmek suretile madde düzeltilmiştir.

Madde 457 : Eshas aleyhine olan cürümlerde taarruz edilen kimselerin teaddüdü halinde mü-
teselsil bir suç değil müçtemi suçlar husule gelir. Suçlu taarruz ettiği kimselere aynı saik tahtı te-
sirinde hareket etmiş olsa dahi yine bu kimselerin adedince suç işlemiş olur. Çünkü aynı saik muh-
telif kasd cürümler vücuda getirmiştir.

Madde 459 : Bu maddenin bir numaralı bendini teşkil eden fıkradaki (sonuncu) kelimesi, ma-
tufunaleyhi olan 456 nci maddenin dördüncü fıkrası olarak yazılması lâzım gelmekle kanunun mak-

sadına muvafık olarak bu suretle düzeltilerek madde yeniden yazılmıştır.

Madde 468 - 472 : Ceza kanununun değiştirilmesi lâzımgelen hükümleri arasında (Kasten çocuk düşürmek ve düşürtmek cürümleri) unvanile beş maddeden ibaret bulunan bir fasıl vardır ki bu fasıl ihtiva eden maddeler eski İtalyan ceza kanunundan alınmış ve alınırken yapılan bazı değişiklikler de bu günkü ihtiyacı temin etmekten çok uzak bulunmuştur. Meselâ bu maddelerdeki kayid ve şartlara göre çocuk düşürtme filinin cezalandırılabilmesi için mutlaka alât ve ilâç kullanmak lâzımdır. Alât ve ilâç kullanmaksızın yapılan düşürtmeler cezadan kurtulmaktadır. Bundan başka bu fasıldaki fiiller için mevzu olan cezalar, bu günkü cemiyetin ihtiyacını korumağa da kâfi gelmemektedir. Bu sebebledir ki yeni İtalyan ceza kanunu göz önüne alınarak bu fasıldaki maddeler yerine bir çok ihtimalleri kapsayan fiiller ve bu fiillerin ehemmiyetleriyle mütenasib cezalar konmuştur.

Maddeler yazılırken İtalyan kanun vazının tâbi olduğu sisteme bakılarak maksad çocuk düşürmenin önüne geçmek ve nesli korumak olduğuna göre maddelere, tatbikatta bir çok güçlükler doğuran bir takım lüzumsuz kayidler koymaktan çekinilmiştir. Nitekim kanunun bir çok ihtimalleri kavramasına mani teşkil eden (alât ve ilâç) kayidler kanunun ibaresinden çıkarılmış ve sureti umumiyede çocuk düşürmenin cezalandırılması göz önüne alınmıştır. Bu itibarla maddenin yazılışında gerek ilâçla ve gerek aletle ve gerek vurmak, oğmak ve her hangi bir suretle olursa olsun çocuk düşürmek kastile yapılan fiil ve hareketlerin cezadan kurtulmamasına dikkat edilmiştir ve yine bu maksadladır ki gebe olmayan kadınlar üzerinde bu maksadla fiil ve hareketlerde bulunanlar için de ayrıca ceza tayin edilmiştir. Bu lâyiha ile temin edilmek istenen başlıca maksad nesli korumak olduğuna göre : A - Çocuk yapmak kabiliyetinden mahrum etmek maksadile rızalarile başkaları üzerinde yapılan fiil ve hareketlerle bu fiil ve hareketlere rıza gösterenlerin, B - Halkı çocuk yetiştirmeğe mâni vasıtalar kullanmağa alenen teşvikte bulunanların, C - Firengi ve belsoğukluğu hastalıkları ile musab olubda bu hastalığı başkalarına aşlayanların.

Fiil ve hareketleri de ceza tehdidi altında ceza kanununa naklolunmuştur. Bunlar yeni İtalyan ceza kanununda aynen mevcuttur.

Her ne kadar 1593 numaralı umumî hıfzıssıhha kanununun 110 neu maddesi mucibince zührevî hastalıklardan birine musab olanlardan, hastalıklarını başkalarına bulaştırırların aynı kanunun 290 neu maddesi mucibince türk ceza kanununun 459 neu maddesine göre cezalandırılacakları yazılı bulunmakta ise de firengi ve belsoğukluğu hastalıklarını umumî hıfzıssıhha kanunundan ayırarak bu hastalıkların ehemmiyetile mütenasib ağır bir ceza tehdidi altına almak lâzımdır. Hususile tedbirsizlik veya dikkatsizlik neticesinde bir kimseye cismen eza verecek bir fiil ve harekette bulunanlara ceza tertib etmekte olan türk ceza kanununun 459 neu maddesinde derpiş edilen cezalar; suçtan zarar görenlerin bu fiil ve hareketler dolayısıyla iştigalâttan mahrum kaldıkları müddet ve maruz kaldıkları malûliyet ve saire nazarı dikkate alınarak muhtelif ihtimaller üzerine tertib edilmiştir. Bu itibarla da firengi ve belsoğukluğu hastalıklarını bulaştırırlara bu maddenin lâyikile tatbikına imkân elvermemektedir. Bu düşüncelerledir ki firengi ve belsoğukluğu hastalıklarını bulaştırırlar için ceza kanununa ayrı bir hüküm konulmuştur. Bundan başka hastalığı kasten aşlayanların hareketleri daha ağır olduğu için bunların cezası da daha ağır olarak saptanmıştır.

Madde 516 : Mezkûr maddenin ikinci fıkrasının matufunaleyhi olan 493 neu maddenin 4 ve 5 nei fıkraları 2275 numaralı kanunla değiştirilmiş olmakla ona göre bu madde de düzeltilmiştir.

Madde 521 : Kanunumuzun 521 nei maddesinin birinci fıkrasında başkasına aid bir hayvanı öldürmek ve işe yaramayacak hale koymak fiilleri mevcuttur. Bu fıkrada zarar mevzubahs olmadığı halde ikinci fıkrada ika olunan zarar hafif ise diye ayrı bir hüküm mevzuu bulunmaktadır.

Üçüncü fıkrada da hayvanın kıymetine noksan gelmiş olması halinden bahsedilmektedir.

Lâyiha birinci fıkrasile her üç fıkrâ hükmünü toplamış ve hâkimi, hüriyeti bağlayıcı ceza ile para cezası arasında muhayyer bırakmıştır.

İkinci fıkranın mevzuu; sürü veya küme halinde bulunan hayvanlarla sığır ve at gibi büyük hayvanlardır.

Sürü ve küme halinde bulunan hayvanlardan üç veya daha ziyadesi ve sığır ve at cinsinden büyük hayvanlardan bir tanesi öldürülürse suçtan zarar görenin müracaat ve şikâyetine bakılmaksızın doğrudan doğruya takibat yapılacaktır ve cezası da altı aydan dörd seneye kadar haptir.

Son fıkrası ise kanunumuzun aynidir.

Sığır tabiri bakariye ve at cinsi feresiye mukabilinde alınmıştır.

Madde 522 : Cürüm mevzuu olan şeyin veya işlenen zararın miktarı kıymetçe çok veya az olması halinde cezanın çoğaltılıp azaltılmasında esas olan nisbetlerin iki had arasında mütedair olarak konulmuş olması, çokluk veya azlık derecesine göre o hadler arasında ceza tayinini mümkün kılacağına ve bu da maksadı temin edebileceğine nazaran kanun metninde çokluk veya azlık bahsinde dahi bir takım dereceler mülâhazasına ve o derecelere göre tenzilât nisbet ve derecelerinin de tayinine mahal kalmayacağından bazan cezayı, nevinin en az haddinden de aşağıya indirilebilen müteaddid tenzil sebeplerinin birleşmesi haline karşı hâkimi büsbütün ceza vermemek vaziyetinden kurtararak kanunun maksadı dairesinde hareketine iktidar ve irade vermiş olmak üzere 522 nei madde metni ona göre tadil olunmuştur.

Madde 577 : Kanunumuzun 577 nei maddesi 1) Hayvanlara karşı insafsızca hareket, 2) Lüzumsuz yere dövmek ve yaralamak, 3) Aşikâr surette haddinden fazla yorulacak derecede zorlamak unsurlarını havidir ve bu fiillerin cezası da on liraya kadar hafif para cezasından ibarettir.

Bu madde hükmü, bu günkü ihtiyaçları tatmin edemediğinden değiştirilmesine lüzum görülmüştür.

Lâyiha: 1) Hayvanlara zulüm yapmak, 2) Zaruret olmaksızın haddinden fazla yormak, 3) Hastalıkları veya yaşları sebebiyle elverişli olmadıkları işlerde kullanmak, 4) İşkence etmek, 5) İlmî ve tedrisî maksadla bile olsa umumî veya umuma açık veya ununun görebileceği yerlerde canlı hayvanlar üzerinde acı ve istikrah hislerini uyandıracak surette tecrübelerle girişmek, 6) Hayvanları büyük elem ve izdirabı müstelzim olan oyunlarda kullanmak gibi unsurları havidir.

Ceza 200 liraya kadar hafif para cezasıdır. Şu kadar ki, yalnız 6 numara ile gösterilen halde ceza altında bir nisbette ağırlaştırılmakta ve birden dörde kadar gösterilen hallerde fail hayvan sürücüsü ise bu cezadan başka meslek ve sanatın tatili cezası da ilâve olunmaktadır.

Madde 589 : Ceza kanununun 589 neu maddesi, ceza evleri teşkilât ve tesisatı icra olununcaya kadar içtima ve tekerrür kaidelerinin tatbikında münferid hapse ilâve olunacak müddete bir misli zam icrasını emir ve ifade eden bir hükümdür.

Bu kaidelerin şekli ve sureti bu lâyihada iltizam olunan değişmelerle tebdil olununca bu maddeye lüzum kalmamış olacağından madde hükmünün kaldırılması lâzım gelmiştir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türk ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâiyhası

MADDE 1 — Türk ceza kanununun bazı maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilerek, numaraları hizalarında yazılı maddelerin yerine konmuştur:

Madde : 5

Dördüncü maddede yazılı cürümlerden başka bir Türk, Türk ceza kanununun asgarî haddi üç seneden aşağı olmamak üzere hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim cürmü yabancı memleketlerde işlediği ve kendisi Türkiyede tutulduğu takdirde Türk ceza kanununa göre cezalandırılır. Ancak göreceği cezanın altıda biri indirilir ve ölüm ve müebbet ağır hapis cezaları yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Müebbet sürgüne bedel üç seneden aşağı olmamak üzere muvakkat sürgün cezası verilir.

Bir Türkün yabancı memlekette işlediği cürmün cezası üç seneden az olduğu takdirde hakkında takibat icrası mutazarrır olan şahsın veya yabancı Hükümetin şikâyetine bağlıdır.

Eğer mağdur yabancı ise bu filin, işlendiği mahal ceza kanununda cezayı müstelzim olması şarttır.

Madde : 6

Dördüncü maddede yazılı cürümlerden başka bir yabancı Türk ceza kanununca en aşağı haddi bir seneden eksik olmayan ve şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim cürmü yabancı memleketlerde Türkiyenin veya bir Türkün zararına işlediği ve kendisi Türkiyede bulunduğu takdirde Türk ceza kanunu mucibince ceza görür. Fakat bu cezanın üçte biri indirilir ve ölüm ve müebbet ağır hapis cezaları yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur. Müebbet sürgüne bedel üç seneden aşağı olmamak üzere muvakkat sürgün cezası verilir.

Ancak bu bapta takibat yapılması Adliye vekilinin talebine veya zarar gören şahsın şikâyetine bağlıdır.

Eğer cürüm diğer bir yabancınm zararına işlenmiş ise fail Adliye vekilinin talebi üzerine aşağıdaki şartlar dairesinde birinci fıkrada beyan olunan hükümlere göre cezalandırılır:

1 - Türk kanununca hürriyeti bağlayıcı

ve aşağı haddi üç seneden eksik olmayan cezayı müstelzim bir fiil olmak,

2 - İadei mücrimin muahedesi bulunmamak veyahut iade keyfiyetine cürmün irtikâb edildiği mahallin ve ne de failin mensub olduğu Devletin Hükümeti tarafından kabul edilmiş bulunmak,

Bir Türk veya yabancı, Türk ceza kanununun 8 nci babının üçüncü faslındaki suçları yabancı memleketlerde işlerse resen takibat yapılarak o faslıda yazılı maddelerdeki cezalarla cezalandırılır.

Madde : 14

Muvakkat ağır hapse mahkûm olupta cezasının iki seneden aşağı olmamak üzere üçte ikisini ve hapse mahkûm olupta cezasının - bir seneden aşağı olmamak üzere yarısını bitirmiş olanlar hapisane dışında ve açık havada çalıştırılabilirler.

Küçüklükler ve hafif hapse mahkûm olanlar ceza müddetile bağlı olmaksızın açık havada çalıştırılabilirler.

Madde : 24

Hafif para cezası bir liradan 200 liraya kadar tayin olunacak bir meblâğın tediyesinden ibarettir. Hapis yerine hafif hapis olmak şartile 19 ncu maddenin son baş fıkrası hükmü bu ceza hakkında da tatbik olunur.

Madde : 26

Kanunda musarrah cezanın azamî haddi bir ay hapis veya hafif hapis veyahut otuz lira ağır ve hafif para cezasını geçmediği takdirde hafifletici sebepler mevcut olur ve fail evvelce bir cürümden veya bir aydan fazla hafif hapsi müstelzim bir kabahatten dolayı mahkûm olmamış bulunursa mahkeme verdiği cezanın yerine mahkûma adli tevbih yapılmasına karar verebilir.

Adli tevbih mahkûmun ahvali mahsusasma ve suçun işlenmesindeki şekil ve suret ve hüsnüniyete göre yapılan bir takdirdeki ihlâl olunan kanun maddesinin ahlâki ciheti ve işlenmiş olan filin neticeleri izah olunmak suretile hâkım tarafından mahkeme huzurunda mahkûma alenen tevcih edilir.

Eğer mahkûm tevbih için mahkemeye davet olunduğu halde gelmez veya tevbihi hürmetle telâkki eylemez ise işlediği suç için mahkemenin tayin ettiği ceza tamamile icra olunur.

Umumî mahkemelerden evvelce hiç bir mahkûmiyeti bulunmamış olan ve nihayet üç aya kadar hapis ve hafif hapis cezasile mahkûm olan kimsenin tahkikat ile anlaşılacak hal ve ahlâkî, müsaid olduğu surette cezası talebi halinde mahkemece para cezasma çevrilebilir. Ancak bu ceza kabahat mahkûmiyetinde yüz ve cürümde üç yüz liradan aşağı olamaz.

Bu para cezasını 19 ncu maddede gösterilen müddet içinde ve o maddedeki şartlar dairesinde veremediği takdirde mahkûm bulunduğu hapis cezası infaz olunur.

Bu fıkra hükmü 159, 227, 286, 291, 294, 419, 420, 421, 422, 435, 491, 494 ncu ve 503, 508 nci maddelerde yazılı cürümlere tatbik olunamaz.

İlk defa olarak mahkûm olduğu hapis ve hafif hapis müddeti bir ayı geçmeyen kimse hakkında yukarıdaki fıkra hükmü resen tatbik olunabilir.

Madde : 30

Muvakkat cezalar, gün ay ve sene hesabı ile tatbik olunur. Bir gün, 24 saat, bir ay 30 gündür. Sene resmî takvime göre hesap edilir.

Muvakkat cezalar için bir günün ve para cezalarında on kuruşun küsuru hesaba katılmaz.

Madde : 55

Fili işlediği vakit on beş yaşını bitirmiş olup ta 18 yaşını bitirmemiş olanlar hakkında aşağıdaki kaidelere tevfiқан ceza tayin olunur :

1 - Ölüm ve müebbet ağır hapis cezaları yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

2 - Müebbet sürgüne bedel üç seneden aşağı olmamak üzere sürgün cezası verilir.

3 - On iki seneyi geçen muvakkat cezalar, altıdan on seneye kadar ve altıdan on iki seneye kadar cezalar üç seneden altı seneye kadar indirilir.

4 - Diğer hallerde cezanın yarısı ve para cezalarının üçte biri indirilir.

5 - Amme hizmetlerinden memnuiyet ve emniyeti umumiyeye nezareti altına alınmak cezaları hiç tatbik edilmez.

Cezanın çektirilmesine başladığı tarihte on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezalar, onlara mahsus ceza evle-

rinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında çektirilir. Bunlar on sekiz yaşını geçtikleri zaman eğer mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden ve geri kalan müddeti iki seneden fazla ise büyük mahkûmların buldukları ceza evlerine naklolunurlar. Ancak bunlardan geçirdikleri müddet içindeki hal ve durumlarına nazaran lâyük görülenler hususî ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında alkonabilirler.

Hükmün infazına başladığı tarihte on sekiz yaşını bitirmiş ve mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden az bulunmuş olup ta geçmiştegi hallerine nazaran hususî ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında bulundurulmaları daha uygun görülenlerin cezaları bu evlerde çektirilir.

Yukarıdaki iki fıkrada yazılı mahkûmlar yirmi yaşını bitirmeleri akabinde her halde büyüklere mahsus ceza evlerine naklolunurlar.

Madde : 62

Bir kimse işlemeği kastettiği cürüm icrasına teallük eden bütün fiilleri ikmal etmiş fakat ihtiyarında olmayan bir sebepten dolayı o cürüm meydana gelmemiş ise kanunda yazılı olmayan yerlerde fiil ölüm ve müebbet ağır hapis cezasını müstelzim olduğu takdirde müteşebbüs hakkında on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapis ve müebbet sürgün cezasını müstelzim olursa beş sene hapis cezası hükmolunur. Sair hallerde o cürüm için verilecek cezanın altında birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.

Madde : 68

Hürriyeti bağlayıcı cezaları icab ettiren bir kaç cürüm işlemiş olan şahsın cürümlerinden biri için müebbet ağır hapis cezası tayin olduğu takdirde diğer cürümlerden hapsi müstelzim olanlar için tayin edilecek cezalara bedel müebbet ağır hapsin bir seneden üç seneye kadar olan kısmının, mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılmak suretile çektirilmesine hükmolunur.

Cürümlerden ikisi hakkında da müebbet ağır hapis cezası tayin edilmek iktiza ettiği takdirde müebbet ağır hapsin ilk beş senesinin mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılması suretile çektirilmesine hükmedilir.

Madde : 69

Bir neviden olarak hürriyeti bağlayıcı

cezaları icab ettiren birden fazla cürüm işlemiş olan kimse hakkında tayin edilecek en ağır cezaya diğer cezalar mecmuunun yarısı ilâve olunur.

Şu kadarki bu suretle hükmolunacak ceza yakûnu ağır hapis ve hapisteye 30 ve sürgünde yedi buçuk seneyi geçemez.)

Madde : 70

Muvakkat ağır hapis ve hapis cezalarının hükmedilmesini icab ettiren birden fazla cürüm işlemiş olan kimse hakkında ağır hapis cezasının tayinini, müstelzim fiil müteaddid ise 69 ncu madde dahi tatbik edilmek suretile tayin edilecek ağır hapis cezasına, hapsi mültezim cürüm için verilecek cezanın yarısı ilâve olunur. Böyle bir halde hapis cezasının hükmedilmesini icab ettiren cürüm birden fazla ise yine 69 ncu madde tatbik edilmek suretile tesbit olunacak cezanın yarısı ağır hapis cezasına ilâve edilir.

Bu maddenin tatbikinde dahi hükmolunacak ağır hapis veya hapis cezaları 69 ncu maddenin son fıkralarda yazılı miktarı geçemez.

Madde : 71

Muvakkat sürgün cezasının tertibini istilzam eden bir cürümün, hürriyeti bağlayıcı diğer muvakkat cezayı icab ettiren bir cürüm ile birleşmesi halinde sürgün cezasının üçte biri diğer cezaya zammolunur.

Müebbed sürgün cezasının tertibini istilzam eden bir cürümün, hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezayı icab ettiren bir cürüm ile birleşmesi halinde bu son cürüm verilecek cezanın üçte ikisi çektirildikten sonra sürgün cezasının çektirilmesine hükmolunur.

Yukarıki iki fıkrada yazılı olan ve hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaları icab ettiren cürümler müteaddid ise, bunlar için önce 69 ve 70 nci maddeler tatbik edilmek suretile verilecek ceza tesbit edildikten sonra, sözü geçen fıkralar tatbik olunur.

Muvakkat sürgün cezasının tertibini istilzam eden bir veya bir kaç cürüm, müebbed sürgün cezasını icab ettiren bir cürüm ile birleşmesi halinde, bu cezaların yerine üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Müebbed sürgün cezasının tertibini müstelzim iki veya daha ziyade cürümün birleşmesi halinde, on seneden 20 seneye kadar ağır hapis

veya hapis cezası hükmolunur.

Madde : 73

Bir veya bir kaç cürüm ile hafif hapsi müstelzim bir veya bir kaç kabahatin birleşmesi halinde, cürüm için tayin olunan ve bir kaç cürüm işlemiş ise yukarıki maddelere göre tesbit edilen cezaya, verilecek hafif hapis cezası mecmuunun üçte birisine müsavî bir müddet zammolunur.

Madde : 77

Geçen maddelerde gösterilen kaideler bir şahıs hakkında ceza hükmolunduktan sonra bu şahsın hükümden evvel bir cürüm daha işlemiş olmasından dolayı tekrar muhakemesi iktiza eylediği takdirde dahi tatbik olunur.

İkinci cürüm hükmolunan cezanın katileştiği veya icrasına başlandığı esnada işlemiş olduğu surette içtima esas tutulan cezaya zammolunacak cezaların geçen maddelerde gösterilen nisbetleri üçte ikiden aşağı ve beşte dörtten yukarı olamaz.

Evvelki ceza ne olursa olsun bunu içtima kaidesine esas tutacak mahkeme son cürüm koyan mahkemedir.

Madde : 81

Bir kimse beş seneden ziyade müddetle bir mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde başka bir cürüm daha işlerse yeni cürümden dolayı verilecek cezanın aşağı haddi hükmolunamaz.

Yeni cürüm evvelki mahkûmiyete sebep olan cürüm cinsinden ise hükmedilecek ceza altında birden üçte bire kadar artırılır.

Ancak ikinci cürüm için tayin edilecek cezaya tekerrürden dolayı zammı iktiza eden miktar, hiç bir suretle evvelki cürüm için hükmedilmiş olan cezaların en ağırından ziyade olarak tayin olunamaz ve evvelki veya sonraki cürümlerden biri para cezası veya sürgün ve diğeri başka bir ceza olduğu takdirde tekerrürden dolayı yapılacak zam miktarının tayininde 19 ncu veya kırkıncı maddelerde yazılı nisbet kaideleri tatbik olunur.

Madde ; 82

Müebbed ağır hapis cezasına mah-

küm olan kimse diğeri bir cürüm işlediği takdirde cezası aşağıdaki şekilde ağırlştırılır:

1 - Sonraki cürümden dolayı mahkûma bir seneden ziyade ağır hapis veya hapis cezası verilirse, bunun yerine bir seneden beş seneye kadar kısmının mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılması suretile çektirilmesine hükmolunur.

2 - Sonraki cürümden dolayı da mahkûma müebbed ağır hapis cezası tayin edilirse hâkında ölüm cezası hükmolunur.

3 - Sonraki cürümden dolayı mahkûme müebbed sürgün cezası tayin edilirse bunun yerine ağır hapis cezasının üç senesinin geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılması suretile çektirilmesine hükmolunur.

Madde : 83

Müebbed sürgün cezasına mahkûm olan kimse yine müebbed sürgün cezasının tayinini müstelzim bir cürüm işlerse, bunun yerine üç sene ağır hapis cezası hüküm ve infaz edildikten sonra sürgün cezasının çektirilmesine devam olunur.

İkinci cürümden dolayı müebbed ağır hapis cezası verilirse, bu cezanın üç senesi, mahkûm geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılmak suretile çektirilir.

İkinci cürümden dolayı bir seneden fazla ağır hapis veya hapis cezası tayin edilirse, bu cezaya altı da bir zam olunarak çektirildikten sonra ve, ikinci cürümden dolayı bir sene veya daha hafif bir ceza tayin edilirse bu ceza çektirildikten sonra, sürgün cezasının infazına devam olunur.

Madde : 84

Tekerrür halinde hükmedilecek ağır para cezasının 19 ncu maddeye göre tahvili halinde hapis müddeti iki seneyi geçemez.

Madde : 85

İşlediği cürümlerden dolayı her defasında üç aydan artık olmak üzere iki defa veya daha fazla hürriyeti bağlayıcı cezalarla mahkûm olan kimse, 81 nci maddede yazılı müddetler içinde, yine hürriyeti bağlayıcı bir cezanın verilmesini icab ettiren bir cürüm işlerse mahkûm olacağı ceza müddetine bu müddetin yarısı zammolunur. Bu zam ağır hapiste on, hapiste beş ve sürgünde üç seneyi geçmez.

İKİNCİ KİTAP

Cürümler

BİRİNCİ BAB

Devletin şahsiyetine karşı cürümler

Birinci fasıl

Devletin arsulusal şahsiyetine karşı cürümler

Madde : 125

Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir Devletin hakimiyeti altına koymağa veya Devletin istiklâlini tenkise veya vahdetini bozmağa veya Devletin hakimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmağa matuf bir fiil işleyen kimse ölüm cezasile cezalandırılır.

Madde : 126

Devlet aleyhine silâh kullan veya Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletin ordusunda hizmet kabul eden vatandaş müebbet ağır hapis cezasile cezalandırılır. Yabancı Devlet kuvvetlerine kumanda eden veya bunları sevk ve idareye müteallik bir vazife deruhde eden vatandaş hakkında ölüm cezası verilir.

Harb esnasında, düşman Devlet toprağında bulunupta bu Devlet kanunlarının tahmil ettiği bir mecburiyeti ifa zaruretile mezkûr fiil işleyen kimseye ceza verilmez.

Bu bab hükümlerine göre her hangi bir sebeple Türk vatandaşlığı sıfatını kaybeden kimse dahi vatandaş sayılır.

Türkiye Devleti tarafından Devlet olarak tanınmış olmasa bile haklarında muharib muamelesi yapılan siyasi kumeler dahi Türkiye Devleti ile harb halinde bulunan Devlet gibi telâkki edilir.

Madde : 127

Yabancı Devletin Türkiye Devleti aleyhine harp açması veya hasmane hareketlerde bulunması için yabancı ile anlaşan veya bu maksada matuf fiiller işleyen kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Harb vukubulursa ölüm cezası hükmolunur. Hasmane hareket vukua gelirse müebbet ağır hapis cezası verilir.

Türkiye Devletinin bitarafılık ilânına veya bitarafılığın muhafazasına veyahud harp ilânına mecbur kılmak veya mecbur kılmağa matuf muameleler yapmak için yabancı ile anlaşan kimse beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Bu anlaşma matbuatla propağanda yapmak için vaki olmuş ise hükmolunacak ceza üçte bire kadar arttırılır.

Millî menfaatler aleyhinde hareketlerde bulunmak maksadile yabancından velevki bilvasıta olsun kendisi veya başkaları için para veya her hangi bir menfaat veya vait kabul eden vatandaş eğer fiil daha ağır bir cürüm teşkil etmiyorsa üç seneden on seneye kadar ağır hapis ve beş yüz liradan iki bin beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Aynı ceza para veren veya sair menfaat temin veya vadeden yabancı hakkında da tatbik olunur.

Aşağıdaki hallerde ceza üçte bir nisbetinde arttırılır :

- 1 - Fiil harp esnasında işlenmiş ise,
- 2 - Para veya menfaat matbuat vasıtasile propağanda yapmak için verilmiş veya vadedilmiş ise.

Madde : 128

Türkiye Devletini harp tehlikesine maruz kılabilecek şekilde Hükümetin izni olmaksızın yabancı bir Devlet aleyhine asker toplayan veya diğer hasmane hareketlerde bulunan kimse beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Eğer harp vukua gelirse müebbet ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Hasmane hareketler, yalnız yabancı bir Hükümet ile münasebeti bozacak veya Türkiye Devletini veya Türk tebaasını mukabelei bilmisle maruz kılabilecek mahiyette ise verilecek ceza iki seneden on seneye kadar ağır haptistir.

Siyasî münasebet münkati olur veya mukabelei bilmisil vukua gelirse verilecek ceza üç seneden on seneye kadar ağır haptistir.

Madde : 129

Harb zamanında Türkiye Devleti zararına, düşmanın askerî hareketlerini kolaylaştırmak veya Türkiye Devletinin askerî hareketlerine zarar vermek maksadile yabancı ile anlaşan ve yahut aynı gayelere matuf fiiller

işleyen kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır. Maksadı hâsıl olursa ölüm cezası verilir.

Harb zamanında düşman Devlete erzak ve iaşe maddeleri veya Türkiye Devletinin zararına kullanılabilir sair şeyler veren kimse bunları velevki bilvasıta vermiş olsa bile beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Harb zamanında düşman Devlet lehine yapılan istikrazlara ve tediyelere iştirak eden veya buna müteallik muameleleri kolaylaştıran kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Son iki fıkra hükümleri fiil hariçte işleyen yabancılar hakkında tatbik olunmaz.

Harb zamanında ve ikinci fıkrada yazılı haller haricinde bilvasıta olsa bile Türkiyede oturan yabancılar ve Türkiyede veya yabancı memleketlerde oturan vatandaşlar düşman Devlet tebaası yahut düşman Devlet topraklarında oturan kimselerle ticaret yaparlarsa iki seneden on seneye kadar ağır hapis ve 2500 liradan aşağı olmamak üzere emtea değerinin beş misline müsavi ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Madde : 130

Harb zamanında Devletin silâhlı kuvvetlerinin veya ahalinin ihtiyaçları için Devlet veya diğer bir amme müessesesile veya amme hizmetlerini ifa veya amme ihtiyaçlarını temin ile tavzif edilmiş bir müessese ile iş yapmak veya eşya vermek üzere iltizam ettiği taahhütleri kısmen veya tamamen ifa etmeyen kimse üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezasile beraber iki bin beş yüz liradan aşağı olmamak üzere taahhüdü veçhile yapacağı iş veya vereceği eşya değerinin üç misline müsavi ağır para cezasile mahkûm edilir.

Taahhüdün kısmen veya tamamen ifa edilememesi bir kusurdan ileri gelmiş ise ceza yarısına kadar indirilir.

Aynı hükümler taahhüdün ifa edilememesine sebebiyet veren ikinci veya daha sonraki derecedeki müteahhitlerle mütevasıtlar ve müteahhitlerin mümessilleri hakkında da tatbik olunur.

Harb zamanında yukarıki fıkralarda yazılı taahhütlerini ifa etmemek için hile yapan kimseler on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile beraber beş bin liradan aşağı

olmamak üzere taahhüdü veçhile yapacağı iş veya vereceği eşya değerinin beş misline müsavî ağır para cezasile cezalandırılır.

Madde : 131

Askerî olan veya Devletin müsellaah kuvvetlerinin hizmetine tahsis edilmiş bulunan gemileri, hava vasıtalarını, nakil vasıtalarını, yolları, müesseseleri, depoları, ve diğer askerî tesisatı - bunlar henüz ikmal edilmemiş olsalar bile - kısmen veya tamamen velev muvakkat bir zaman için olsun tahrip eden veya kullanılmayacak bir hale getiren kimse sekiz seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Aşağıdaki hallerde ölüm cezası verilir.

1 - Fiil Türkiye ile harp halinde bulunan bir Devletin menfaati için işlenmiş olursa.

2 - Fiil Devletin harp hazırlıklarını veya harp kuvvet ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise.

Fiili bunları elinde bulunduran veya muhafaza yahud murakabesi ile mükellef olan kimşenin kusuru neticesile vukua gelmiş veya sadece kolaylaştırılmış olursa o kimse hakkında bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Madde : 132

Devletin emniyetine veya dahilî yahut beynelmilel siyâsî menfaatine taallük eden evrak veya vesikaları tamamen veya kısmen ortadan kaldıran, yok eden veya taklit eden veya muvakkaten dahi olsa bu evrak ve vesikaları çalan veya tahsis olunduğu mahalden başka bir yerde kullanan kimse sekiz seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Devletin emniyeti ve yukarıda yazılı menfaatleri namına gizli kalması lâzımgelen malûmatı elde eden kimse üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Eğer bunlar salâhiyetli makamların neşir veya işaasını menettiği malûmattan ise verilecek ceza iki seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezasıdır.

Yukarıki fıkralarda yazılı fiiller Devletin harp hazırlıklarını veya harp kuvvet ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise ölüm cezası verilir.

Bu bab hükümlerine nazaran Devletin siyâsî menfaati namına gizli kalması lâzımgelen malû-

mat arasında, dahilî veya beynelmilel siyâsî sebeplerle neşrolunmayan Hükümet muamelelerine müteallik malûmat ta dahildir.

Madde : 133

Devletin emniyetini veya dahilî veya beynelmilel siyâsî menfaati namına gizli kalması lâzım gelen malûmatı, siyâsî veya askerî casusluk maksadile elde eden kimse on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Aşağıdaki hallerde ölüm cezası hükmolunur :

1 - Fiil Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletin menfaati namına işlenmiş ise,

2 - Fiil, Devletin harp hazırlıklarını veya askerî kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise,

Salâhiyetli makamların neşir veya işaasını menettiği malûmatı siyâsî veya askerî casusluk maksadile elde eden kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fiil, Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletin menfaatine işlenmiş ise müebbet ağır hapis cezası hükmolunur.

Fiil, Devletin harp hazırlıklarını veya askerî kuvvet ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise ölüm cezası verilir.

Madde : 134

132 ve 133 ncü maddelerde yazılı olan suçlar, evrak veya vesikaları elinde bulunduran veya malûmata malik olan kimşenin kusur ile vukua gelmiş veya bu suretle vukuu kolaylaştırılmış olursa bu şahıs hakkında bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Eğer Devletin harb istihzaratı veya askerî kudret ve kabiliyeti yahut askerî hareketleri tehlikeye konmuş ise üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu cürümler, Devletin askerî menfaati namına girilmesi menedilmiş olan yerlerin veya toprak, su ve hava mntakalarının muhafazası ve nezareti ile mükellef olan kimşenin kusuru yüzünden vukua gelmiş veya kolaylaştırılmış ise aynı ceza hükmolunur.

Madde : 135

Aşağıda yazılı suçları işleyen kimseye bir seneden beş seneye kadar hapis cezası verilir.

1 - Devletin askerî menfaati namına girilmesi menedilmiş olan yerlere veya toprak, su

veya hava mntakalarına gizlice veya iğfal ile giren;

2 - 132 nci maddenin iki ve 3 ncü fıkraları ile 133 ncü maddede yazılı cürümleri işlemeğe yarayan ve elde bulundurulması için meşru sebep gösterilmeyen vasıtalarla sözü geçen yerlerde veya mntakalarda yahut sınırlarında tutulan;

3 - 132 nci maddenin 1 nci fıkrasında yazılı malûmatı tedarik etmeğe yarayan ve elde bulundurulması için meşru sebep gösterilmeyen vesikalarla veya her hangi bir şey ile yakalanan;

Bu fiiller harb zamanında işlenirse verilecek ceza üç seneden on seneye kadar ağır hapidir.

Madde : 136

132 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkralarında yazılı malûmatı ifşa eden kimse beş seneden aşağı olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılır.

Fiil, harb zamanında işlenmiş veya Devletin harb istihzaratını veya askerî kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

Suçlu, siyasî veya askerî casusluk maksadile hareket etmiş ise bu maddenin 1 nci fıkrasında yazılı olan halde müebbet ağır hapis ve 2 nci fıkrasındaki halde ölüm cezası hükmolunur.

Bu cezalar bu maddede yazılı olan malûmatı elde eden kimseler hakkında da tatbik olunur.

Eğer fiil suçlunun kusuru yüzünden vuku bulmuş ise birinci fıkrada yazılı hal için altı aydan iki seneye ve ikinci fıkradaki hallerden birinin mevcudiyeti takdirinde üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde : 137

Salâhiyetli makamların neşir ve işaasını menettiği malûmatı ifşa eden veya askerî daireler tarafından neşrine müsaade olunan havadislerden başka kara, deniz ve hava kuvvetlerinin yapacakları hareketlere ve müdafaa vasıtalarına dair makaleler veya fıkralar yazan ve yahut askerlik etrafında havadis neşir ve işaa eyleyen kimse üç seneden aşağı olmamak üzere hapis olunur.

Fiil harb zamanında işlenir ve yahut Devletin harb istihzaratını veya askerî kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye

koyarsa verilecek ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

Suçlu siyasî veya askerî casusluk maksadile hareket etmiş ise bu maddenin birinci fıkrasında yazılı halde on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm edilir. İkinci fıkrada yazılı hallerde ölüm cezası verilir.

Bu cezalar bu maddede yazılı olan hallerde aynı maksatla malûmat elde etmiş olanlar hakkında da tatbik olunur.

Eğer fiil suçlunun kusuru yüzünden vuku bulmuş ise birinci fıkrada yazılı olan halde altı aydan iki seneye ve ikinci fıkradaki hallerden birinin mevcudiyeti takdirinde üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde : 138

A - Vazifesi veya hizmeti dolayısıyla öğrendiği veya Devletin emniyeti namına gizli kalması lâzımgelen fennî keşif veya ihtiraları yahud yeni smâi tatbikatı, kendisinin veya başkasının menfaatine olarak gerek memuriyet veya hizmeti sırasında ve gerek bu sıfatın zevalinden sonra kullanan memur veya amme hizmetini ifa ile mükellef olan kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ve beş yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilir.

Eğer fiil Türkiye ile harp halinde bulunan bir Devletin menfaati için işlenir veya Devletin harp istihzaratını veya askerî kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koyarsa suçlu ölüm cezası ile cezalandırılır.

B - Türkiye Devleti tarafından yabancı bir memlekette Devlet işlerini görmeğe memur edilen kimse, kendisine verilen vazifeyi sadakatle ifa etmezse bu fiilden milli menfaate zarar gelebildiği takdirde beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

C - 129 ncu madde ile ondan sonraki maddelerde ve 153 ve 161 nci maddelerde yazılı cürümler harp halinde Türkiye Devleti ile müttefik veya müşterek olan bir Devletin zararına olarak işlendiği takdirde dahi tatbik olunur. Şu kadar ki bu hususta takibat yapılması Adliye vekâletinden izin verilmesine bağlıdır.

Bu maddelerde yazılı cürümlerin işleneceğini haber alıpta zamanında Devlet memurlarına haber vermeği ihmal edenler cürmün veya

teşebbüsün vukuu halinde altı aydan az olmak üzere hapsolunur.

Madde : 139

Harp zamanında Devletin selâmeti namına neşrolunan emir ve kararlara kasten muhalif harekette bulunanlar bir seneden altı seneye kadar ağır hapse mahkûm olurlar.

Madde : 140

Devletin itibar veya nüfuzunu kırarak şekilde, memleketin dahilî vaziyeti hakkında yabancı memlekette kastı mahsus ile yalan veya mübalâğalı haberler veya havadis nesri veya tebliğ eden veya milli menfaatlere zarar verecek surette her hangi faaliyette bulunan vatandaş, beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Madde : 141

Memleket dahilinde bir içtimaî sınıfın diğerleri üzerine hakimiyetini, şiddet kullanmak suretile, tesis etmeğe veya içtimaî bir sınıfı şiddet kullanarak, ortadan kaldırmağa veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî veya içtimaî nizamları şiddet kullanarak devirmeğe matuf cemiyetler teşkili için teşebbüs ve tahrikâtta bulunan, veya teşkil veya sevk ve idare eden kimse beş seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Memleket dahilinde, cemiyetin siyasî veya hukukî her hangi bir nizamını şiddet kullanarak ortadan kaldırılmak gayesini istihdaf eden cemiyetler teşkili için teşebbüste bulunan veya teşkil veya sevk ve idare eden kimse de aynı cezaya düçar olur.

Bu cemiyetlere iştirak eden kimse iki seneden dört seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Millî hissiyatı sarsmağa ve zayıflatmağa matuf faaliyette bulunan veya böyle bir faaliyet yapmak isteyen cemiyetler teşkili için teşebbüs ve tahrikâtta bulunan veya teşkil veya sevk ve idare eden kimse bir seneden üç seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Mezkûr cemiyetlere iştirak eden kimse altı aydan iki seneye kadar hapsedilir.

Fesihleri emrolunan mezkûr cemiyetleri, sahte nam altında veya müvazaa şeklinde olsa dahi yeniden teşkil edenler hakkında yukarıda yazılı cezalar üçte bir nisbetinde arttırılarak hükümlenir.

Madde : 142

Memleket dahilinde bir içtimaî sınıfın diğeri üzerine hakimiyetini şiddet kullanmak suretile tesis veya içtimaî bir sınıfın şiddet kullanmak suretile ortadan kaldırılmasını veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî veya içtimaî nizamını şiddet kullanmak suretile devirmek veyahut cemiyetin siyasî ve hukukî her hangi bir nizamını tahrib etmek için propagandada bulunan kimse bir seneden beş seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Propaganda millî hissi sarsmak veya zayıflatmak için yapılırsa ceza, altı aydan iki seneye kadar hapidir. Yukarıki hükümlerde yazılı fiilleri methû istihsan eden kimse de aynı cezaya mahkûm olur.

Madde : 143

Hükümetin müsaadesi olmaksızın ilmî veya insanî mahiyette olanlar haricinde beynelmilel mahiyeti haiz olan cemiyetleri veya müesseseleri veya bunların şubelerini memleket dahilinde teşkil veya sevk ve idare eden kimse altı aya kadar hapis ve iki yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade, sahte beyanat ile alınmış ise bir seneden beş seneye kadar hapis ve beş yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade alınmaksızın teşkil edilmiş olan böyle bir cemiyete veya müesseseye veya bunların şubesine memleket dahilinde iştirak eden kimse 200 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilir.

Merkezi hariçte olan beynelmilel mahiyeti haiz cemiyet ve müesseselere Hükümetin müsaadesi olmaksızın iştirak eden memleket dahilinde mukim vatandaş da aynı ceza verilir.

Madde : 144

Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletten akademik derece veya şerefler, unvan veya nişanlar ve sair fahri rütbelere; mezkûr derece, şeref, unvan ve nişanlara ve rütbelere aid maaş veya sair menfaatler kabul eden vatandaş bir seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Madde : 145

Türk sancağını veya Devletin diğer bir hakimiyet alâmetini tahkir kasdile kaldıran veya yırtan, bozan yahud sair suretlerle tezvil eden

kimse bir seneden üç seneye kadar hapis olunur.

Bayraktan başka bir şey üzerinde milliyeti anlatmak için mevcut olan millî renkleri tahkir maksadile kaldıran, yırtan, bozan yahud sair suretlerle tezlil eden kimse hakkında dahi aynı ceza verilir.

Eğer fiil yabancı bir memlekette bir Türk tarafından irtikâp edilirse ceza yarıya kadar arttırılır.

Madde : 153

Askerleri, kanunlara karşı itaatsizliğe veya yeminlerini bozmağa veya askerî inzibat vazifelerini veya askerlik sanatlerine dahil diğer vazifelerini ihlâl teşvik eden veya kanunlara, yeminlerine, inzibat veya sair askerî vazifelere muhalif hareketleri methü istihsan yolunda asker önünde sözler sarfeden kimse; fiil daha ağır bir cürüm teşkil etmediği takdirde sırf bu fiilden dolayı bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fiil alenen işlenmiş ise, verilecek ceza iki seneden beş seneye kadar ağır haptir.

Fiil harb zamanında işlenmiş ise ceza iki kat verilir.

Fiil aşağıda yazılı hallerde işlendiği takdirde ceza kanununa göre alenî olarak işlenmiş sayılır.

- 1 - Matbuat vasıtasile veya her hangi bir propaganda vasıtasile;
- 2 - Umumî veya umuma açık bir mahalde ve bir çok kimseler huzurunda;
- 3 - Toplanan mahal veya içtimaa iştirak edenlerin adedi veya toplantının mevzu ve gayesi itibarile hususî mahiyeti haiz olmayan bir içtimada, Devletin zabıta kuvvetlerine karşı bu fiilleri işleyenler hakkında da aynı hükümler tatbik olunur.

Madde : 159

Büyük millet meclisini veya Hükümetin şahsî manevisini veya ordu veya donanmasını yahud Türklüğü tahkir ve tezyif edenler bir seneden üç seneye kadar hapis olunur.

Fiil, dört yüz sekseninci maddenin ikinci fıkrasında beyan olunan vasıtalarla birile ve yahud Büyük Millet Meclisinin ve Hükümet ile ordu ve donanmayı ve Türklüğü temsil eden heyetlerin huzurlarında işlenmiş olursa verilecek ceza üç seneden aşağı olamaz.

Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına sövenler altı ayı geçmemek üzere hapis olunur ve otuz liradan yüz liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Madde : 161

Harp zamanında düşman karşısında milletin mukavemetini kırabilecek şekilde kambiyoalarm kıymetini düşürmeğe veya itibarı amme senetleri veya hususî senetler veya sair kıymetli kâğıtların fiyatları üzerinde tesir icra etmeğe matuf hareketlerde bulunan kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Eğer suçlu yabancı ile anlaşarak hareket etmiş ise ağır hapis cezası on seneden ve düşmanla anlaşma neticesinde hareket etmiş ise ağır hapis cezası on beş seneden aşağı olamaz.

Telâş ve heyecanı mucib olacak veya umumî efkârı zafa uğratacak şekilde yalan veya mübalâgalı haberler neşir ve tebliğ eden veya millî menfaatlara zarar verecek şekilde faaliyette bulunan kimse altı aydan aşağı olmamak üzere ağır hapis ve bu fiilleri düşman karşısında milletin mukavemetini azaltmak maksadile işlemiş ise beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Aşağıda yazılı hallerde ceza on beş seneden aşağı olamaz.

- 1 - Fiil propağanda ile veya askerlere yapılan telkinat ile işlenmiş olursa.
- 2 - Suçlu suçunu yabancı ile anlaşma neticesinde işlerse,

Suçlu düşman ile anlaşarak hareket etmiş ise verilecek ceza müebbet ağır haptir.

Madde : 168

Her kim 125, 131, 146, 147, 149, 156 ncı maddelerde yazılı cürümleri işlemek için silâhlı cemiyet ve çete teşkil eder yahud böyle bir cemiyet ve çetede âmirligi ve kumandayı ve hususî bir vazifeyi haiz olursa on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Cemiyet ve çetenin sair efradı beş seneden on seneye kadar ağır hapisle cezalandırılır.

Madde : 171

125, 131, 133, 146, 147, 149, 156 ncı maddelerde yazılı cürümlerden birini veya bazılarını hususî vasıtalarla işlemek üzere bir kaç kişi ara-

larında gizlice ittifak ederlerse bunlardan her biri aşağıda yazılı cezaları görür.

1 - Yukarıdaki fıkrada yazılı ittifak 125, 131, 133, 156 nci maddelerde yazılı cürümlerin yapılmasına dair ise sekiz seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

2 - Bu ittifak 146, 147 nci maddelerde gösterilen cürümlerin icrasına müteallik ise dört seneden on iki seneye ve 149 ncu maddede gösterilen cürümlerin icrasına aid ise üç seneden yedi seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Cürümün icrasına ve kanunî takibata başlanmazdan evvel bu ittifaktan çekilenler ceza görmezler.

Madde : 172

64 ve 65 nci maddelerde yazılı haller halinde her kim meydanlarda ve toplanma mahallerinde alenen ahaliyi 125, 131, 146, 147, 149, 156 nci maddelerdeki cürümlerden birini işlemeğe tahrik ederse yalnız bu hareketinden dolayı, eğer tahrik ettiği fiil 125 131, 156 nci maddelerdeki fiillerden ise üç seneden beş seneye kadar ve 146, 147 ve 149 ncu maddelerdeki fiillerden ise iki seneden dört seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur ve her iki takdirde elli liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası alınır.

Kanunun birinci babında yazılı cürümlerin icrası zamanında cürüm faili başka bir cürüm daha işlemiş olduğu surette 78 nci maddenin tatbikından hasıl olacak ceza altıda bir miktar arttırılır.

Madde : 173

127 nci maddenin ikinci fıkrasile 128, 140, 143 ve 161 nci maddelerde yazılı cürümler hakkında takibat yapılabilmesi Adliye vekâletinden izin verilmesine bağlıdır.

Ceza kanununa göre harp zamanı tabirinde eğer harp vukua gelmişse seferberlik zamanı da dahildir.

Birinci bapta yazılı cürümler için hükmlenilecek ağır hapis cezalarına Emniyeti umumiye idaresinin nezareti altına alınma cezası da ilâve olunur.

Madde : 228

Devlet memurlarından her kim bir şahıs veya memur hakkında memuriyetine aid vaziyetli sulistimal ederek kanun ve nizamın tayin

ettiği ahvalden başka suretle kayfi bir muamele yapar veya yapılmasını emreder veya ettirirse bir aydan bir seneye kadar hapse mahkûm olur ve bunda hususi bir maksadı dahi mevcut olduğuna anlaşılırsa cezası üçte bire kadar arttırılır.

Memuriyetinin icrasında lüzumsuz yere sert muamelelerle bir şahsın kanun hükmüne veya Hükümetin emirlerine itaat etmemesine sebep olan memur dahi yukarıki fıkrada yazılı olan ceza ile cezalandırılır.

Madde : 237

Evlenmeleri kanunla memnu kimselerin bu memnuiyetlerini bildikleri halde akitlerini yapan evlenme memurlarile bunları evlenmeğe sevkeden veya evlenmelerine rıza gösteren veli veya vasileri üç aydan iki seneye kadar hapsolunurlar.

Kanunî sebepler dışında kanunî şartları yapmaksızın evlenme kâğıdı veren memur, bir aydan üç seneye kadar hapsolunur.

Kanunla evlenme akitlerinin yapılmış olduğunu gösteren kâğıdı görmeden bir evlenmenin dini merasimini yapanlar hakkında dahi aynı ceza hükmolunur.

Dini merasım yaptırmak suretile birleşip karı koca gibi yaşayan erkek ve kadınlar ve evli olduğu halde bu suretle diğer bir kadımla birleşip karı koca gibi yaşayan erkeklerle erkeğin evli olduğunu bildiği halde bu suretle birleşen kadınlar üç aydan bir seneye kadar hapis ve otuz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olurlar.

Bu suretle birleşenler arasında hizmet mukavelesi gibi sair namlarla bir mukavele yapılmış ise bu takdirde yukarıki cezalar üçte birden aşağı olmamak üzere arttırılır.

Mahalle ve köy muhtarları, dini merasım yaptırmak suretile birleşip karı koca halinde yaşadıklarına muttali oldukları kimseleri bir ay içinde yazı ile müddeiumumiliğe bildirmeğe mecburdurlar.

Bu mecburiyeti yapmayan muhtarlar birinci defasında sulh mahkemesi kararile beş liradan aşağı olmak üzere hafif para cezasile ve tekerürü halinde bir aya kadar hafif hapis cezasile mahkûr olurlar.

Madde : 276

Bir kimse, saklanmak üzere kendisine res-

men teslim olunan merhun ve mahcuz veya her hangi bir suretle vaziyet edilmiş olan taşmabilir malı kendisinin veya başkasının menfaati için saklar veya sahibine veya başkalarına verir veya değiştirir veya lâzım gelenlere teslimden kaçınırsa üç aydan iki seneye kadar hapse ve on beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezasma mahkûm olur.

Bu malın kıymeti gayet az ise veya cürmün faili eşyayı, takibata başlanmazdan evvel geri verirse ceza altıda birden yarıya kadar indirilir.

Madde : 298

Bir kimse, kanun dairesinde tevkif olunduktan sonra tevkif evinden veya hariçte çalışma yerinden kaçarsa iki aydan altı aya kadar hapsolunur.

Bu suç şahıslara karşı şiddet kullanarak veya kapı veya pencere kırarak veya duvar deleerek veya kaçmağa mâni olacak vasıtaları bozarak işlenmiş olursa altı aydan on sekiz aya kadar hapis cezası verilir.

Madde : 299

Muvakkat ağır hapis ve hapis ve hafif hapis ve muvakkat sürgün cezalarına mahkûm olanlar ceza evlerinden veya dışarıda çalışma yerinden veya sürgün oldukları yerden kaçarlarsa hapis mahkûmlarının geri kalan müddetlerine asıl ceza müddetinin altıda birinden üçte birine kadar zammolunur. Muvakkat sürgün mahkûmlarının geri kalan mahkûmiyetleri hapse çevrilir.

Eğer bu suç yukarıki maddede yazılı olan vasıtalara müracaat edilerek işlenmiş olursa asıl ceza müddeti üçte birinden yarıya kadar arttırılır.

Müebbet sürgün cezasına mahkûm olan kimse ikamete mecbur edildiği yerden kaçarsa on iki aydan on sekiz aya kadar ağır hapis cezası çektirildikten sonra sürgün yerine gönderilir.

Müebbet ağır hapse mahkûm olan kimse ceza yerinden kaçarsa cezasının iki senesi geceli gündüzlü bir hücrede yalnız başına kalmak üzere çektirilir.

Madde : 309

Hükmen kendi yedi nezi olup ta müstehliklere teslim kılınan gayri menkul malları tekrar zabıt ve işgal eden veya mahcuz gayri menkul malı vaziyet tarihinden sonra tahrib eyleyen

kimse üç aydan üç seneye kadar hapis olunur. ve 30 liradan yüz elli liraya kadar ağır para cezası nakti alınır.

zası alınır.

Muhafaza edilmek üzere resmen kendi elinde bırakılan taşmabilir malı yok eden veya teslimden kaçman veya bu suretle başkasına teslim edilen malı alan kimse bir aydan bir seneye kadar hapsolunur.

Eğer bu cürüm muhafızının müsamahasından ileri gelmiş ise yüz liraya kadar ağır para cezası verilir.

Madde : 337

Taklid veya tağyir edilmiş olan kanunî damga ve işaretleri veya her ne suretle olursa olsun tağyir edilmiş olan ölçü veya tartı aletlerini başkalarının zararına kullananlarla Hilâliahmer veya Salibiahmer idare ve teşkilâtına bir ilişkileri olmadığı halde hususî ve şahsî müesseselerden Hilâliahmer veya Salibiahmer bayrak, kurdele ve sair alâmetlerini kullananlar iki aydan bir seneye kadar hapis ve on liradan 200 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Ticaret yaparken veya ammeye açık olan ticaret yerlerinde taklid veya tağyir edilmiş olan kanunî damga veya işaretleri veya her ne suretle olursa olsun tağyir edilmiş olan ölçü veya tartı aletlerini elinde bulunduran kimseye de aynı ceza verilir.

Madde : 346

Bir kimse sahtekârlık cürmünde ortaklığı olmaksızın sahte bir varakayı bilerek kullanır veya onunla menfaat temin ederse mezkûr varaka resmî evraktan ise, 342 ve hususî evraktan ise, 345 nci maddelere göre ceza görür.

Madde : 350

1 - Hüviyet cüzdanlarını, nüfus tezkerelelerini, pasaportları ve ruhsatnameleri taklit edenler veya bunların yazılarını değiştirenler,

2 - Bu gibi sahih vesikaları kimlere ita kılmamış ise onlardan başkasına veya diğer bir mekân ve zamanda verilmiş gibi göstermek maksadile değiştirenler yahut bunların sıhhat ve itibarı için lâzım gelen tasdik muamelesini ve matlub olan şartlarını sahte olarak ifa kılmamış gibi gösterenler,

3 - Böyle taklit edilmiş veya değiştirilmiş nüfus tezkere ve hüviyet cüzdanı ve pasaport ve ruhsatnameleri kullanan ve kullanmak maksadile

dile başkalarına teslim ve ita eyleyenler ;

Bir aydan sekiz aya kadar hapis cezasına mahkûm olurlar.

Madde : 404

403 nci maddede yazılı şeyleri kullananlar veya yanında bulunduranlar iki aydan altı aya kadar hapis ve beş yüz liraya kadar ağır hapis cezasına mahkûm edilirler.

Bunları kullanan kimsenin alışkanlığı iptilâ derecesinde ise altı aydan eksik olmamak şartile selâhi tıbben tebeyyün edinceye kadar hastanede tevkif ve tedavisine hükmolunur. Hastane bulunmayan yerlerde ise bu kabil kimseler hastane bulunan yerlere sevk edilir.

Madde : 414

Her kim on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırzına geçerse üç seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Eğer bu fiil cebir ve şiddet veya tehdid kullanılmak suretile veya akıl ve beden hastalığından veya failin filinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla file mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası yedi seneden aşağı olamaz.

Madde : 415

Her kim on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırz ve namusuna tesadidi mutazamm bir fil ve harekette bulunursa bir seneden ve bu fil ve hareket yukarıki maddenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa iki seneden aşağı olmamak üzere hapis olunur.

Madde : 416

On beş yaşını bitiren bir kimsenin cebir ve şiddet kullanmak suretile ırzına geçen ve yahut akıl ve beden hastalığından veya kendi filinden başka bir sebepten veya kullandığı hileli vasıtalarından dolayı file mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir kimseye karşı bu fiili işleyen kimse üç seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fasıl : 2

Kız, kadın ve erkek kaçırmak ve alıkoymak

Madde : 429

Her kim henüz on beş yaşını doldurmamış olan bir kimseyi cebir ve tehdid veya hile ile

bir tarafa kaçırrır veya bir yerde alırsa aşağıdaki fıkralara tevâkan cezalandırılır :

1 - Kaçırılan veya alıkonulan kimse erkek ise faili iki seneden üç seneye kadar hapsolunur.

2 - Kız veya kadın ise üç seneden aşağı olmamak üzere hapsolunur.

3 - Kaçırılan veya alıkonulan kimse erkek olsun, kadın olsun, fili şeni, vukubulmuş ise faili hakkında on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası hükmolunur.

Madde : 430

Bundan evvelki maddede beyan olunan şekilde kaçırılan veya alıkonulan kimse, erkek, kız veya kadın olsun on beş yaşını doldurmuş ise faili bir seneden üç seneye kadar hapsolunur.

Kaçırılan veya alıkonulan kız veya kadın kocası ise veyahud kaçırılan veya alıkonulan kimsenin cebren ırzına geçirilmiş ise faili hakkında beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası hükmolunur.

Madde : 431

Kaçırılan veya alıkonulan kimse henüz on beş yaşını bitirmemiş olduğu ve hakkında bir güne cebir ve tehdid veya hile yapılmayarak kaçırılma veya alıkonulma keyfiyetine kendisi muvafakat eylemiş bulunduğu takdirde kaçırılan veya alıkoyma şahıs altı aydan iki seneye kadar hapsolunur.

Madde : 432

Yukarıki maddelerde yazılı cürümlerden birinin faili kaçırdığı veya alıkoyma kimseyi nihayet 24 saat zarfında ve bir güne tecavüz vukubulmaksızın kaçırıldığı ev veya ailesinin evine getirmek yahut ailesi tarafından alınması mümkün olan emniyetli diğer bir yere bırakmak suretile o kimsenin serbestisini bilihtiyar iade ederse kaçırılan veya alıkonulan kimse kaç yaşında olursa olsun ceza bir aydan bir seneye kadar haptir.

Madde : 433

Yukarıki maddelerde yazılı cürümlerden biri mahza evlenmek maksadile işlenmiş ve bir güne tecavüz vukubulmamış ise fail hakkında tayin olunacak ceza üçte birden yarıya kadar indirilir.

Madde : 434

Kaçırılan veya alakonulan kız veya kadın ile maznun veya mahkûmlardan biri arasında evlenme vukuunda koca hakkında hukuku amme davası ve hüküm verilmiş ise cezanın çektirilmesi tecil olunur.

Müruru zaman haddine kadar erkek tarafından haksız olarak vukua getirilmiş bir sebeble boşanmaya hükmedilirse takibat yenilenir. Evvelce hüküm verilmiş ise ceza çektirilir.

Bu madde hükümleri 414, 415, 416 ncı maddeleri hakkında da caridir.

Evlenen maznun veya mahkûm hakkında hukuku amme davasının veya cezanın tecilini müstelzim olan haller fiilde methali olanlar hakkında dava ve cezanın düşmesini müstelzimidir.

Madde : 435

Her kim on beş yaşını doldurmamış olan bir küçüğü kandırarak fuhşa teşvik eder ve bunun yolunu kolaylaştırırsa iki seneden eksik olmak üzere haps olunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Kandırmak keyfiyeti küçüğün usulünden veya kardeşlerinden biri, yahut veli veya vasisi; muallim veya mürebhisi, yahut hizmetkârları veya nezaretleri altına verilen sair kimseler tarafından vaki olursa fail üç seneden aşağı olmak üzere hapse mahkûm edilir.

Kandırmak keyfiyeti on beş yaşını doldurmuş olup ta henüz yirmi bir yaşını bitirmemiş olan kimseler hakkında vuku bulursa fail altı aydan iki seneye kadar haps olunur ve elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Kandırmak cürmü bu maddenin ikinci fıkrasında gösterilen kimseler veya kocası tarafından işlenirse faili iki seneden eksik olmamak üzere haps olunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Yirmi bir yaşını doldurmuş olan kız ve kadınları fuhşe teşvik eden koca veya ana veya baba ve kardeş hakkında altı aydan iki seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Madde : 457

456 ncı maddede yazılı fiillere, 449 ncü maddenin birinci ve üçüncü bentlerinde yazılı hal inzımarı eder yahut fiil gizli veya aşikâr bir silâh ile veya aşındırıcı ceza ile işlenmiş

olursa asıl ceza altıda birden üçte bire kadar arttırılır.

Eğer fiilde, 450 nci maddenin ikinci ve beşinci bendinde yazılı haller müstesna olmak üzere, diğer bentlerindeki hallerden biri birleşirse, bu birleşen fiil daha ağır olduğu takdirde onun cezası ve aksi halde müessir fiilin cezası üçte bir nisbetinde çoğaltılır.

Eğer fiilde 450 nci maddenin 5 nci bendinde yazılı hal birleşirse suçluların içtimama aid kaideler tatbik olunur.

Madde : 459

Her kim tedbirsizlik veya dikkatsizlik, yahut meslek ve sanaatta acemilik veya nizam, talimat ve emirlere riayetsizlik neticesi olarak bir şahsa cismen eza verecek veya sıhhatini ihlâl edecek bir zarar iras eder, yahut aklı melekelelerinde teşevvüş husulüne sebebiyet verirse:

1 - 456 ncı maddenin birinci ve dördüncü fıkralarındaki hallerde takibat icrası şikâyete bağlı olmak şartile üç aya kadar hapis veya elli liraya kadar ağır para cezası,

2 - Yine o maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki hallerde üç aydan yirmi aya kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

3 - Bir kaç kişi cürümden mutazarrır olmuş ise bir numaralı bentte hapis cezası altı aya ve ağır para cezası iki yüz liraya kadar, iki numaralı bentte hapis altı aydan otuz aya kadar ve ağır para cezası yüz elli liradan aşağı olmak üzere hükmolunur.

Fasıl : 4

İrkin tümlüğü ve sıhhati aleyhine cürümler

Madde : 468

A - İsteyerek çocuğunu düşüren kadına bir seneden dört seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

B - Rızası olmaksızın bir kadının çocuğunu düşürten kimseye beş seneden on iki seneye kadar hapis cezası verilir.

Eğer bu fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise ceza on iki seneden yirmi seneye ve bedeni bir zarar husule gelmiş ise sekiz seneden on beş seneye kadar haptir.

C - Rızasile bir kadının çocuğunu düşürten kimse ve bu suretle çocuğunu düşürmeğe razı

olan kadına iki seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Eğer bu fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise ceza, beş seneden on iki seneye ve bedenî bir zarar husule gelmiş ise üç seneden sekiz seneye kadar ağır haptistir.

Madde : 469

Yukarıki maddenin (A) bendinde yazılı cürme iştirak halleri haricinde vasıta tedarik etmek suretile gebe bir kadını çocuk düşürmeğe tahrik eden kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Madde : 470

Gebe sanılan bir kadına çocuk düşürmek için vasıtalar tedarik eden veya bu kadın üzerinde bu maksatla bazı fiillerde bulunan kimsenin fiili kadının ölümüne sebep olmuş ise on seneden on sekiz seneye kadar ve bedenî bir zarara sebebiyet vermiş ise zararın derecesine göre dört yüz elli altıncı madde hükmüne göre cezalandırılır.

Fiil kadının rızasile işlenmiş ise verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Madde : 471

Yukarıdaki maddelerde yazılı olan fiiller, kendi şeref ve namusunu veya karısının veya kızının veya anasının veya evlâtlığının veya kız kardeşinin şeref ve namusunu kurtarmak için işlenmiş ise verilecek ceza, yarısından üçte ikiye kadar indirilir.

Madde : 472

A - Rıza ve muvafakatlerle bir erkek veya kadın üzerinde bazı fiiller yaparak onların çocuk yapmak kabiliyetini yok eden ve bu suretle rıza göstererek kendi üzerinde böyle bir fiil ve hareketi yaptıran kimse altı aydan iki seneye kadar hapis ve yüz liradan aşağı olmak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

B - Çocuk yapmağa mani fiil ve hareketlerin işlenmesine teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propağanda yapan kimse bir seneye kadar hapis veya iki yüz liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır. Eğer fiil kazanc temini gayesile işlenmiş ise her iki ceza birlikte hükmolunur.

C - Firengili olduğunu bildiği veya görünüşe nazaran veyahud tedavisi altında bulunduğu tabiplerin izahatı bu hastalığa müpte-

lâ olduğunu bilmesi lâzımgeldiği halde hastalığını gizleyerek hastalığın geçmesine sebep olacak bir fiil ve harekette bulunmak suretile bir kimseye firengi hastalığını aşılayan kimse bir seneden üç seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Bu suretle belsoğukluğu hastalığını aşılayarak, vahim surette bedenî bir zarar vukuuna, sebebiyet veren kimse de aynı cezaya uğratılır.

Her iki halde de takibat icrası suçtan zarar gören şahsın şikâyetine bağlıdır.

Eğer fail hastalığı bulaştırmak maksadile hareket etmiş ise ceza üçte birden yarıya kadar arttırılır.

Ç - Dört yüz altmış sekizinci maddenin (B) ve (C) fıkralarile dört yüz altmış dokuz ve dört yüz yetmişinci maddelerde ve bu maddenin (A) ve (B) fıkralarındaki fiilleri işleyenlerin faili sıhhi meslek sahibi bir şahıs ise verilecek ceza üçte bire kadar arttırılır ve tekerrür halinde sıhhi mesleğini icradan memnuiyet müebbettir.

Madde : 516

Bir Kimse her ne suretle olursa olsun aharn menkul ve gayrimenkul malini tahrib ya imha eder veya bozar yahut bunlara zarar verirse mutazarrır olan tarafın şikâyeti üzerine bir seneye kadar hapis ve yirmi liradan elli liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Eğer cürüm :

1 - Vazifei memuresinden dolayı öğ almak kastile bir memur aleyhinde,

2 - Şahıslara karşı şiddet kullanmakla veya 493 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında beyan olunan vasıtalardan birile,

3 - Ammeye ait veya amme hizmetine veya bir mezhebin âyin ve ibadetine mahsus binalar yahut 378 nci maddede gösterilen envaa dahil askerî binalar ve debboy ve tersaneler ve harb gemileri yahut âbideler veya kabristan ve müştemilâtı,

4 - Setler yahut müsibetlere karşı ammenin muhafazası maksadile inşa olunan müdafaa vasıtaları ve sair inşaat yahut bir amme hizmetine mhsus alât ve işaret,

5 - Kanal veya sulamağa mahsus nehir ve cetvel ve ark ve bu kabilden sair inşaat ;

6 - Dikilmiş bağ çubukları ve meyvalı ağaç ve fidanları ile seyir ve meydan yerlerindeki ağaçlar,

Üzerinde işlenirse failin göreceği ceza üç aydan iki seneye kadar hapis ve iki yüz elli liraya kadar ağır para cezasıdır.

Bu fiiller hakkında şikâyetname itasma hacet kalmaksızın dava takib olunur.

Madde : 521

Zaruret olmaksızın başkasına ait hayvanı öldüren veya istifade edilemeyecek bir hale koyan veya her ne suretle olursa olsun bunlara zarar veren kimse, zarar gören kimsenin şikâyeti üzerine bir seneye kadar hapis veya on liradan iki yüz liraya kadar para cezasıyla cezalandırılır.

Fiil sürü veya küme halinde bulunan hayvanlardan üç veya daha ziyadesi veya sığır veya at cinsinden hayvanlar üzerinde işlenirse altı aydan dört seneye kadar hapis cezası verilir ve resen takibat yapılır.

Tasarrufu altında bulunan araziye girmiş olan tuyur cinsinden hayvanları zarar ıka ettikleri esnada öldüren kimse cezalandırılmaz.

Madde : 522

Onuncu bapta yazılı cürümlerin işlenmesinde cürmün mevzuu olan şeyin veya işlenen zararın kıymeti pek çoksa mahkeme cürme mahsus olan cezayı üçte birden yarıma kadar arttırır ve eğer pek azsa bu nisbet dairesinde eksiltir.

Kıymet tayini için cürmün mevzuu olan şeyin veya vâki zararın cürüm işlendiği zamandaki kıymeti nazara alınır. Yoksa failin elde ettiği menfaat hesab edilmez .

Eğer fail aynı neviden olan cürümlerden dolayı mükerrir bulunur veya bu babın ikinci faslında yazılı cürümlerden birini işlemiş olursa cezayı eksiltmeğe mahal yoktur.

Madde : 577

Hayvanlara zulüm yapan veya zaruret olmaksızın haddinden fazla yoran veya işkence eden veya hastalıkları veya yaşları sebebiyle elverişli olmadıkları işlerde kullanan kimse iki yüz liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

İlmî veya tedrisî maksatla olsa bile umumî veya umuma açık veya umumun görebileceği yerlerde canlı hayvanlar üzerinde acı ve istirahat hislerini uyandıracak surette tecrübeler yapan kimseye de aynı ceza verilir.

Hayvanlar, büyük ıstırapı veya fena muameleleri müstelzim olan umumî oyunlar veya temaşalarda kullanılırsa ceza altıda bir nisbetinde arttırılır.

Bu maddenin birinci fıkrasile derpiş edilen halde suçlu hayvan sürücü veya arabacı gibi hayvanları sevkedenlerden olup ta fili itiyat etmiş ise asıl cezaya meslek ve sanatın tatili cezası da ilâve olunur.

MADDE 3 — Ceza kanununun 589 ncu maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meridir.

MADDE 5 — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 - IV - 1936

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İ. İnönü</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	
Da V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. R. Aras</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Çetinkaya</i>	<i>C. Bayar</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Rana Tarhan</i>	<i>Muhlis Erkmek</i>

Uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkındaki kanunun 28 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası (1/204)

T. C.

Başveket

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/1511

18 - V - 1935

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Uyuşturucu nesnelere murakabesi hakkındaki 2313 sayılı kanunun 28 nci maddesinin tadili hakkında Gümrük ve inhisarlar vekilliğine hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinece 13 - V - 1935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

İ. İnönü

2313 sayılı kanunun 28 nci maddesini değiştiren kanun lâyihasının mucib sebepleri

Uyuşturucu nesnelere murakabesi hakkındaki 2313 sayılı kanun hükümlerine aykırı hareket edenlerin muhakemeleri, ihtisas mahkemelerinde görülmekte ve mahkûm olanlardan alınacak para cezaları da, - bunlar amme hukuku para cezaları - ceza kanununun 19 ncu ve ceza kanununun meriyet mevkiine konmasına dair olan kanunun 6 nci maddelerine göre, Cümhuriyet müddeiumumilerince ceza ilâmlarının infazı yolile ve icra daireleri elile almaktadır.

2313 sayılı kanunun 28 nci maddesinde, bu para cezalarını 1918 sayılı kanunun 60 ve 61 nci maddeleri hükümlerine göre dağıtılacağı yazılıdır. Para cezalarının, icra daireleri elile alınması hem masraflı hem uzun bir yoldur. İkramiyelerin bu yüzden geç verilmesi de kanunun istediği teşvik yerine getirilemiyor.

Türk ceza kanununun 403, 404, 405, 406, 407 ve 408 nci maddelerinde yazılı suçların mahiyetine ve bu suçların takib ve muhakemeleri işinin ihtisas mahkemelerine verilmesi sebep ve maksadına ve bunların haber verenlere ve tutanlara dağıtılacağı 2313 sayılı kanunun 28 nci maddesinde bildirildiğine göre infazlarının öteki kaçakçılık para cezaları gibi olması tatbikatta da birlik doğurur.

Yukarıda sayılan sebepler, maddenin teklif edildiği gibi değiştirilmesini yerinde göstermektedir.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2313 sayılı kanunun 28 nci maddesini değiştirilen kanun lâyihası

MADDE 1 — 2313 sayılı kanunun 28 nci maddesi aşağıda yazıldığı gibi değiştirilmiştir:

«27 nci maddede yazılı suçlardan ötürü alınacak para cezaları, ilişkili idarelerce 1918 sayılı kanunun 56 nci maddesi yolu ile almır ve o kanunun 60 ve 61 nci maddelerine göre dağıtılır».

MADDE 2 — Bu kanun neşri gününden yürümeğe başlar.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini İcra Bakanları Heyeti yerine getirir. 13 - V - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Ş. Kaya	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Ab. Özmen	A. Çetinkaya	C. Bayar
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	Rana Tarhan	Muhlis Erkmun

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 51
Esas No. 1/204, 1/495

8 - VI - 1936

Yüksek Reisliğe

765 sayılı Türk ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren ve Adliye vekilliğince hazırlanarak Başvekâletin 10 - IV - 1936 tarih ve 6/1135 sayılı tezkeresile gönderilip encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Adliye vekili Şükrü Saracoğlu ve ceza işleri Umum müdürü Haydar Naki Yücekök huzurlarile tetkik ve mü-talea olundu.

Büyük harp sonunda bütün medenî dünya Devletlerinin siyasal, sosyal ve ekonomik bünyelerinde esaslı değişiklikler vücade geldiği ve bu gün dahi bu değişikliklerin büyük bir süratle devam etmekte olduğu ve milletler arası münasebetin asrımızda almış olduğu şekil dolayısıyla bu hareketlerin bir çok defa mahalli olarak kalmayıp tesir ve akislerinin her tarafa yayılmakta bulunduğu ve bu sebeple eski müdevvenatın gerek dahildeki değişikliklerin, gerek hariçteki-lerin akseden tesirlerinin doğurduğu vaziyetleri karşılamağa kâfi gelmediği ve bundan dolayı bir çok Devletlerin son seneler içinde ceza kanunlarını ya tadil veya yeni baştan tanzim eylemiş buldukları ve eski İtalyan ceza kanunu esas tutulmak ve aynı zamanda millî mücadele sonunda memleketimizin kavuştuğu yeni ve mesud devrin ihtiyaçları göz önüne almarak yeni hükümler de ilâve edilmek suretile 1926 yılında tanzim edilmiş olan Ceza kanunumuzun bir kısım maddelerinin muhtelif kanunlarla tadil edilmiş olduğu ve yine son zamanların bazı hâdiseleri delâletile kanunumuzdaki cezaî hükümlerin bu hâdiseleri şümül dairesine almadığı görülerek Devlet emniyetinin her türlü fena hareketlere karşı cezaî müeyyidelerle mahfuz bulundurulması lüzumu tahakkuk ettiğinden bu boşluğu doldurmak maksadile ceza kanununun ikinci kitabının (Devletin emniyetine karşı cürümler başlıklı birinci faslına dahil bütün maddelerin tamamen yeniden yazılması ve bu vesile ile kanunun diğer hükümlerinde tashihi icap eden maddelerin de düzeltilmesi için bu lâyihanın hazırlandığı mucib sebeplerden ve encümene ve-

rilen izahlardan anlaşılmiştir.

Encümenimiz verilen bu izahlara göre tadil teklifinin âcil ihtiyaçları karşılayıcı mahiyette olduğunu nazara alarak hazırlanmış olan kanun lâyihasını esas itibarile kabule değer bulmuştur.

Ancak ceza kanununun meriyet mevkiine girdiği gündendenberi bir kısım maddeleri üzerinde muhtelif kanunlarla yapılmış ve şimdi yapılacak olan tadiller arasındaki ahengin tesisi ve şahsı hürriyeti bağlayıcı cezaların infazı usullerinde kabul edilen değişiklikler dolayısıyla bunların müddetleri üzerinde yapılmak icap eden azaltma ve çoğaltmaların icrası ve kanunun bütün hükümlerinin bir prensip etrafında toplanması için encümenimiz, geniş ilmî tetkikler yaparak ceza kanunumuzun yeni baştan tanzimi lüzumuna kani olmuş ve bu hususun da ayrıca Hükûmetten temennî edilmesini münasip bulmuştur.

Hükûmetin değiştirilmesini teklif ettiği her bir madde hakkında ayrı ayrı gösterdiği mucip sebepler encümenimizce incelenerek münakaşe edilmiş ve bunun sonunda teklif olunan maddelerden bir kısmı olduğu gibi bir kısmı da değişiklikler yapılmak suretile kabul olunmuş ve aynı zamanda encümence yapılan tetkikler kanunun bütün maddelerine de teşmil edilerek teklif haricinde bir takım maddelerde dahi değişiklikler ve düzeltmeler yapılmıştır.

Kanunun değiştirilen her bir maddesi hakkındaki encümenimizin düşüncesi ve mucip sebepleri ayrı ayrı aşağıda gösterilmiştir:

Madde 1 — Suç kelimesi kanunun cezalandırıldığı fiil mukabili bir ıstılah olarak takarrür etmiş ve ceza muhakemeleri usulü kanunu ile diğer kanunlara ve hatta ceza kanununun 1933 yılında değiştirilen bir çok maddelerine de girmiştir. Bu ıstılahın umumî ceza kanununun ilk maddesinde tesbit edilmiş olması encümen ekseriyetine lüzumlu görülerek madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 3 — Türkiye dahilinde suç işlemiş

olan bir kimsenin, o suçtan dolayı yabancı memlekette mahkûm olması halinde dahi, Türk mahkemelerinde muhakemesi yapılabileceğine dair olan bu maddede suçlu hakkında «Mahkûm olsa bile» ve «Mahkûm olan» tabirleri kullanılmış olduğundan beraeti halinde Türkiyede muhakemesinin yapılamayacağı manası çıkmaktadır. Bu netice maddenin vazna sebep olan düşünceye uygun değildir. Bu mahzuru kaldırmak için yukarıda söylenen kelimeler yerine «Hüküm verilmiş olsa bile» ve «Hüküm verilmiş olan» kelimeleri konmak suretile madde düzeltilmiş ve böylece «Hüküm verilmesinin» netayici arasına beraet dahi dahil olduğundan beraet edenlerin artık Türkiyede muhakemeleri yapılamayacağı yolunda bir anlayışa mahal bırakılmamıştır.

Madde 5 ve 6 — Yabancı memleketlerde Türk veya ecebi tarafından işlenen suçlardan dolayı Türkiyede muhakemeleri yapılabilecek olanlar hakkında verilecek cezalardan ne miktar tenzilât yapılabileceğini gösteren bu maddelerde müebbet ağır hapis ile müebbet sürgün cezalarına mukabil ne ceza verileceği gösterilmemiştir.

Hükûmet tarafından vaki tadil teklifi bu noksanı tamamlamağa matuf bulunmaktadır.

Bu günkü yeni ceza prensiplerini ve arsulusal kongrelerin temennilerini nazara alan encümenimiz, Türk kanunlarına göre takib edilmesi lâzımgelen suçların, yabancı memlekette işlenmiş olmasının, verilecek cezalardan tenzilât yapılması için bir sebep teşkil etmeyeceğine kani olarak teklifi kabul etmemiş ve meri kanunun 5 ve 6 nci maddelerindeki tenzilât icrasına dair olan hükümleri de kaldırmıştır.

Madde 13, 14, 15, 16 ve 17 — Suçlular hakkında cemiyetin ceza vermekten beklediği amacın elde edilebilmesi için en müeessir tedbirin, bunların bir yandan muntazam bir surette aydınlatılmaları ve çalıştırılmaları, diğer taraftan da ceza müddetlerini muhtelif devrelere ayırıp hallerinde salâh görülenler hakkında ağırlığı ve şiddeti tedricen azalan bir rejim tatbik etmek suretile kendilerini her vakit iyi bir halde yaşamağa sevk etmek ve alıştırmak olduğu bu gün bütün dünyaca kabul edilmiştir.

Ağır hapis ve hapis cezalarının infazı suretini gösteren bu maddelerdeki hükümler Hükûmetle de mutabık kalınarak yukarıda arz edilen prensib esas tutularak aşağıda yazılı şekilde tadil edil-

miştir:

Ağır hapis mahkûmları için hapis mahkûmlarından farklı olarak mahkûmiyet müddetlerinin yirmide biri nisbetinde bir müddet geceli gündüzlü hücrede bırakılmak esası kabul olunmuştur. Bu müddetin pek kısa olması beklenen gayeyi temin etmeyeceği gibi çok uzun olması da mahkûmun sırhati ve şuuru üzerinde fena tesir husule getireceğinden azamî ve asgarî birer had de tayin edilmiştir.

Mahkûmun hücrede ve evvelce mevkuf kalmış ise mevkufiyet halinde geçirdiği müddetler çıktıktan sonra geri kalan müddetin altıda biri ikinci devreyi teşkil eder. Bu devre esnasında mahkûm yalnız geceleri tecrid olunur ve gündüzleri ceza evi içinde veyahut ceza evine bağlı tarım veya endüstri müesseselerinde çalıştırılır.

İkinci devreyi iki hal ile geçiren mahkûm üçüncü devreye alınır. Bu devrede gece ve gündüz müşterek hayat esastır. Ancak lüzum ve zaruret hâsıl olduğu takdirde geceleri tecrid şekli de tatbik olunabilir.

Bu devrede dahi iyi hali görülenler cezalarının geri kalan bütün müddetini teşkil eden dördüncü devreye geçirilirler. Bu devrede mahkûm müşterek hayat yaşar ve çalıştırılır.

Mahkûmu her vakit iyi halde bulunmağa teşvik ve kendisine bu şekilde hareketin semerelerini hissettirmek için her bir devrede tatbik olunan rejim tedrici surette hafifletilerek son devrede serbest hayattakine yakın bir dereceye indirilir ve yine bu hissi dahi kuvvetle duyurabilmek için de diğer bazı memleketlerde olduğu gibi üçüncü devrede geçirilen iki günün, üç gün, dördüncü devrede geçirilen bir gününde iki gün sayılması esası kabul edilmiştir.

İyi hal gösteren mahkûmlara yapılan bütün bu müsaadelere mukabil ceza evi disiplinine aykırı hareket edenler için de inzibatî mahiyette ağır cezalar tesbit edilmiştir. Bunlar da her defasında on beş günü geçmemek üzere mahkûmun geceli gündüzlü bir hücreye kapatılması, yine her defasında üç ayı geçmemek üzere bulunduğu devre müddetinin uzatılması veyahut geçirdiği bir veya daha evvelki devrelere iadesidir.

Bu cezalarla bundan başka verilebilecek olan inzibatî mahiyetteki cezaların ne gibi ahvalde verileceğinin ve her devrede tatbik edilecek

usule aid teferrüatın tesbiti nizamnameye bırakılmıştır.

Ana hatları yukarıda izah olunan bu progressif sistemin son safhasını da eski kanunumuzda da bulunan meşrutanın tahliye teşkil etmektedir. Bundan bahisle maddeye meşrutanın tahliyeden sonra mahkûmun şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim yeni bir cürüm işlemesi veya mecbur olduğu şartları ifa etmemesi halinde üçüncü ve dördüncü devrelerde geçirilen müddetler dolayısıyla fazla sayılmalardan istifade ettiği günlerin de ayrıca çektirileceğine dair bir kayıt ilâve edilmiştir.

Müebbed ağır hapse mahkûm olanların devre müddetlerinin hesabında 36 sene esas tutulacaktır.

Hapis mahkûmları hakkında hücrede geceli ve gündüzlü tecrid devresi hariç olmak üzere diğer hükümler aynen tatbik edilecektir.

Madde 18 — Müebbed cezalar işledikleri cürümün şenaati itibarıyla cemiyet içerisinde bulundurulmaları tehlikeli görülen ve hallerini ıslah edecekleri o kadar umulmayan kimseler hakkında tatbik edilir. Halbuki sürgün cezasında bu mülâhaza yer bulamayacağı gibi cezaî mevzuatımızda müebbed sürgün cezasını istilzam eder bir suç dahi gösterilmemiş olduğundan encümen müebbed sürgün cezasının kanunî cezalar arasında bulunmasına mahal görmeyerek bu cezayı kanundan çıkarmıştır.

Madde 19 — Kanunumuzda ağır ve hafif olmak üzere ikiye ayrılmış olan para cezalarından ağırının yukarı haddi gösterilmemiştir. Her cezanın kanunda aşağı ve yukarı hadlerinin tayin edilmiş olması bu gün galip olan cezaî telâkkilere göre zarurî olduğundan ağır paracezası için de kanunumuzda yukarı bir had tayini kararlaştırılmış ve bu had beş bin lira olarak kabul edilmiştir. Bununla beraber suçun husule getirdiği maddî zarar ile mütenasip olarak tayin edilecek para cezalarına yukarı bir had konulması bu cezalar için vaz edilen esas ile telif edilemeyeceğinden bu hallerde para cezasının yukarı bir haddi olmadığına dair maddeye hüküm konulmuştur.

Para cezaları muayyen bir meblâğın Devlet Hazinesine tedsiyesinden ibaret olmasına göre bunların da hukuku amme borçlarında cari tahsil şekline tâbi tutulması encümence tensib edil-

miş ve bu maddenin müzakeresine davet edilen Maliye vekili de encümenin bu düşüncesine iştirak etmiştir.

Bu esas dahilinde yazılan maddede tahsili emval kanunundaki tebligat müddeti on beş güne çıkarılmış ve hapsen tazyik usulü istisna edilerek mahkûmun haczi ve satılması kabil eşyası bulunmamak dolayısıyla acezi tahakkuk edince mahmemurları tarafından ilâmın hapse çevrilmek üzere C. müddeiumumiliğine iade edileceği gösterilmiştir.

Bu değişikliklerden başka, kanundaki diğer hükümler olduğu gibi bırakılmıştır.

Madde 21 — 15 nci maddede yapılan değişiklik dolayısıyla bu madde de ona göre yeniden yazılmıştır.

Madde 24 — Hükûmetin bu maddenin tadili hakkında gösterdiği sebepler encümenimize de varid görülmüş, ancak 19 ncu maddede yapılan değişiklik dolayısıyla bu madde de fıkra adetleri noktasından düzeltilmiştir.

Madde 26 — Bu maddede yapılması Hükûmetçe teklif olunan değişiklik âcil bir ihtiyaç mahsulü olmamak dolayısıyla bu hususun ileride yeni baştan yapılacak olan ceza kanununa bırakılması muvafık görülmüştür.

Madde 30 — Hükûmetin gösterdiği mucib sebepler varid görülerek bu madde teklif edildiği şekilde kabul edilmiştir.

Madde 37 — Maddede yalnız cürüm denilerek kabahat efali hariç bırakılmıştır. Halbuki işlenen fiil kabahat derecesinde olsa bile yine mağdurun zararını isteyebilmesi tabii olduğundan madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 47 — 50, 51, 54, 55, 56, 58, 59

Cezayı tahfif edici sebepler dolayısıyla yapılacak olan azaltmalarda ölüm cezasıyla müebbet ağır hapis cezasının bir tutulması doğru görülmiyerek ölüm cezasını müstelzim fiilleri işleyenlere verilecek ceza bir miktar artırılmış ve bu maddelerdeki hükümler ona göre değiştirilmiştir.

Haksız tahrikin husule getirdiği gazap veya şiddetli bir elemün husule getirdiği bir tesir altında suç işleyenlerin cezalarından ne miktar tenzilât yapılacağından bahs eden 51 nci maddedeki azaltma nisbetleri pek fazla görülerek kanunumuzun mehazi olan eski İtalyan ceza kanunundaki derecelere göre düzeltilmiştir.

55 nci maddedeki azaltma nisbetleri de bu şekilde tashih edilmiş ve bu maddenin son fıkrasını teşkil eden 18 yaşını bitirmemiş müerimlerin cezalarının bir ıslâhhanede çektirileceğini amir bulunan hüküm hakkındaki Hükûmetin teklifi aynen kabul olunmuştur. Yalnız mahkûmun yirmi yaşını bitirince büyüklere mahsus ceza evlerine naklolunacağına dair olan kısmında 20 yaş 21 yaşına çıkarılmak suretile değişiklik yapılmıştır.

Madde 62 — Hükûmetin gösterdiği mucip sebepler varid görülerek tadil teklifi aynen kabul edilmiş ve ayrıca diğer cezaı hafifletici ahvalde olduğu gibi ölüm cezası ile müebbet ağır hapis cezası yerine verilecek cezalar arasında müddet itibarile fark tesbit edilmiş ve müebbet sürgün cezasına aid olan hüküm de bu lâyiha ile kabul edilen 18 nci madde hükmüne uygun olmak üzere çıkarılmıştır.

Madde 68 — Kanunumuzun bu günkü şekline göre müebbet ağır hapis cezasını müstelzim bir cürüm ile beraber beş seneden az müddetle şahsî hürriyeti bağlayıcı bir veya bir kaç cürüm işleyen kimseye bu cürümlerinden dolayı her hangi bir ceza verilememektedir. Bu şekli doğru bulmayan encümenimiz diğer cürümün veya cürümlerin ceza müddetleri ne olursa olsun bu cezanın ve bu cezalar mecmununun ağır hapiste onda ve hapiste on ikide birine müsavı bir müddetin mahkûmun hücrede kalacağı müddete zammedilmesi ve bu suretle zammedilecek müddetin ağır hapiste iki ve hapiste bir buçuk seneyi geçmemesi ve müerimin işlediği cürümlerden ikisi hakkında da müebbet ağır hapis cezası tayin edilmek lâzımgeldiği takdirde bazı Devletlerin kanunlarında ve bizde de eski ceza kanununda olduğu gibi ölüm cezası verilmesi esası kabul olunmuştur.

Madde 69 — Cürümlerin içtimamında yeni tetelâkkilerin daha ziyade cezaların cemi esasına mütemayil olduğunu nazara alan encümenimiz zam için kabul edilmiş olan yarı nisbetini üçte ikiye çıkarmayı münasib görmüş ve ağır hapis ve hapis için mevcut olan 30 senelik azamî müddeti aynen bırakmıştır. Yalnız bu cezalarda yapılmış olan uzaltma ile mütenasib olmak üzere sürgün cezasının azamî uzaltma müddetini yedi buçuk seneye arttırmıştır.

Madde 70 — Gösterilen mucib sebeplere göre Hükûmetin teklifi aynen kabul olunmuştur.

Madde 71 — Bu maddedeki müebbet sürgün cezasına aid olan hüküm kaldırılmış ve sürgün için zammedilecek miktar nisbeti olarak ta beşte bir esası kabul edilmiştir.

Madde 73 — Evvelki maddelerdeki nisbetler üzerinde yapılan değişikliğe uygun olmak üzere bu maddedeki nisbet te üçte birden yarıya çıkarılarak ve (hafif hapis cezası) kelimesi yerine (hafif hapis cezası veya mecmununun) kelimeleri konmak suretile Hükûmet teklifi aynen kabul olunmuştur.

Madde 74 ve 75 —

Meri kanunun bu maddelerinde cürüm tabiri kullanılmış bu suretle kabahat efali hariç kalmıştır. Halbuki bu maddeler hükmünün kabahatlere de şamil olması icab ettiğinden ona göre değişiklik yapılmıştır.

Madde 76 — Meri kanunun bu maddesi hangi neviden olursa olsun para cezalarının ayrı ayrı hükmolunacağını yalnız bu suretle hükmolunacak para cezaları mecmununun o nevi para cezası için kanunen tayin edilmiş olan en yukarı haddini geçemeyeceğini ifade etmektedir.

Bu hüküm; içtima halinde şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaların en yukarı haddinin geçilebileceğine dair olan diğer maddeler hükümlerine aykırı düşmekte olduğu gibi esasen meri kanunda ağır para cezalarının yukarı haddi gösterilmemiş olduğu cihetle ayrıca bir noksan teşkil eylemekte idi. 19 ncu maddede yapılan değişiklik ile ağır para cezaları için de yukarı haddi tayin edilmiş olduğundan içtima halinde para cezalarının yukarı hadlerinin yüzde elliye kadar arttırılabilmesi muvafık görülmüştür. Azamî haddi olmayan nisbî para cezalarının bu kayitten müstesna olacağı ve para cezasının hapse çevrilmesi icab ettiği zamanda verilebilecek azamî hapis müddetinin de o nisbette arttırılması tensib edilerek madde bu esas dairesinde tanzim edilmiştir.

Madde 77 — 69 ncu madde ile nisbetlerin arttırılması kabul edildiğinden buradaki nisbetler de o esasa uygun olarak bir derece arttırılmış ve birinci ve ikinci fıkralardaki cürüm kelimeleri yerine kabahatlere de şümulü temin için suç tabirleri konmuştur.

MADDE 78 — Bu madde hükmünün kabahatlere de şamil olması lâzımgeldiğinden bu hususu temin için maddedeki cürüm kelimelerinin

yerine suç tabiri konulmuştur.

Madde 81 — Birinci fıkradaki (aşağı had hükmolunamaz) kaydı yerine muayyen bir nisbet tayini ve bu nisbetin altında bir olması muvafık görülerek bu madde Hükümet teklifi gibi kabul edilmiştir.

Madde 82 — Mahkûmun geceli gündüzlü uzun müddet hücrede bırakılması sıhhati ve şuru üzerinde fena tesir yapacağından Hükümet lâyihasında gösterilen müddetler bir miktar azaltılmış ve müebbet sürgün cezası verilmek lâzımgeldiği zaman yapılacak muameleden bâhis üçüncü fıkradaki, bu ceza, kanundan kaldırıldığı cihetle tayyedilmiş ve sonraki cürümden dolayı mahkûma müebbet ağır hapis cezası tayin edilirse hakkında ölüm cezası tatbik olunacağına dair olan hüküm kabul edilmiştir.

Madde 83 — 18 nci maddede yapılan değişikliklerle kanunî cezalar arasından müebbet sürgün cezası kaldırılmış olduğu cihetle encümenince bu madde ilga edilmiştir.

Madde 84 — 19 ncu maddede yapılan değişikliklerle uygun olmak üzere Hükümet teklifi düzeltilerek kabul edilmiştir .

Madde 85 — Bu maddede yazılı nisbetler kanunun mehazi olan eski İtalyan ceza kanunundaki müddetlere uygun olarak düzeltilmek suretile Hükümet teklifi kabul edilmiştir.

Madde 99 — Ceza muhakemeleri usulü kanunununa göre (Şahsî dava) bir mânayı hususide yani mezkûr kanunun 344 ncu maddesinde sayılı hallerde kullanılmıştır. Bu maddede maksat tamamen bundan başka olduğu gibi dava ile şikâyeti aynı hükme tâbi tutmak ta icap ettiğinden ve meri kanundaki maddenin ikinci fıkrasında yazılı (Şahsihak) tâbiri de yerinde kullanılmamış bulunduğundan tatbikatta yanlış içtihatlarla yol açacak olan bu hükmün ortadan kaldırılması için madde düzeltilmiştir.

Madde 100 — 99 ncu maddede söylenen sebep dolayısıyla (Davadan) kelimesinden sonra (Veya şikâyetten) kelimeleri ilâve edilmiştir.

Madde 104 — Hukuku amme davasının müruru zamanını kesen muamelelerin neden ibaret olduğu vazır bir şekilde anlaşılmadığından ve bu yüzden tatbikatta muhtelif içtihalara yol açılmış bulunduğundan bu muameleleri birer birer tasrihin faydalı olacağına kanı olan encümen bunları birer birer tesbit ettiği gibi kesilme üzerine müruru zamanın ertesi günü değil

aynı gün cereyana başlaması esasını doğru bulmuştur. Bundan başka bu maddede yer alması lâzım gelen 105 nci maddenin birinci fıkrasındaki hükmü de buraya nakletmiştir.

Madde 105 — Meri kanun maddesindeki (Takibat) tâbiri maksadı açık bir surette ifade etmediğinden bunun yerine (Her türlü usulî muamele) tâbiri konulmuş ve kanunda bu istisnâî şeklin kabulüne saik olan sebebin suçun tâbi olduğu müruru zaman müddetinin kısalığı olduğu nazara alınarak bu şeklin mutlak bir surette kabahatlere teşmili doğru görülmemiş ve ancak kanunun bir seneden aşağı müruru zaman müddeti tayin ettiği hallere hasredilmiştir.

Madde 106 — Maddenin sebebi vazır itibarile ihtiva ettiği hükmün kabahatlere şamil olması lâzımgeldiğinden madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 113, 114 — Meri kanunun bu maddelerindeki hükümler iyi bir şekilde tasnif edilmediğinden 113 ncu maddeye, hükümlerde müruru zamanın ne zaman işlemeğe başlayacağına aid olan hükümler, 114 ncu maddeye ise hüküm müruru zamanını kesen muamelelerin neden ibaret olduğunu gösteren hükümler konmuş ve dava müruru zamanında kabul olduğu gibi kesilmeden sonra müruru zamanın tekrar işlemeğe ertesi günü değil, aynı gün başlayacağı gösterilmiştir.

Madde 115 — Bu maddedeki mahcuriyet tabiri ehliyetin iskati mefhumuna dahil bulunmakla lüzumsuz görülerek maddeden çıkarılmıştır.

Madde 116 — Ceza muhakemeleri usulü kanunumuz gıyabî hüküm usulünü kabul etmemiştir. İstisnâî olarak kabul ettiği bir halde de bu hüküm, tebliğ edilince ve kanun yollarına müracaat için muayyen müddet geçince katiyet kesbeder ve artık ceza kanununun 113 ncu maddesi mucibince hüküm müruru zamanı cereyana başlar. Eğer hüküm ceza muhakemeleri usulü kanununun 37 nci maddesine göre tebliğ edilmemiş, yahud mahkûm eski hale getirme talebinde bulunmuş veya müddeti zarfında kanun yoluna müracaat etmiş ise hüküm katiyet kesbetmemiş olacağına göre yine hüküm müruru zamanı cereyan edemeyeceğinden tabiatile dava müruru zamanı işler ve bu müruru zaman ceza kanununun 104 ncu maddesine göre hükmün

verilmesile zaten kesilmiş bulunduğu için encümenimiz bu maddeye lüzum olmadığına kani olarak ilgasına karar vermiş ve ayrı ayrı hükümlü ihtiva eden 117 nci maddenin birinci fıkrasını 116 nci madde olarak yazmış ve ikinci fıkrasını 117 nci madde olarak ipka etmiştir.

Madde 119 — Yalnız hafif para cezasını istilzam eden kabahat faillerinin kanunda yazılı cezanın en yukarı haddini teşkil eden miktarı tediye eylemesi halinde hukuku amme davasının ortadan kalkacağını gösteren bu maddede paranın ödenmesi takibat icrasından evvel yapılma kaydıle mukayyed kılınmıştır. Halbuki takibat icrasından evvel esasen hukuku amme davası mevcut olmadığından bu madde hükmü bir mana ifade edememekte idi. Encümenimiz bunu nazara alarak (takibat icrasından evvel) kelimeleri yerine (duruşmadan evvel) kelimelerini koymuş ve bu usulün tatbiki için konulan 200 lira haddin çok olduğuna kani olarak bunu elli liraya indirmiş ve aynı zamanda failin bundan istifadesi için mahkeme masraflarını da ödemesi şartını ilâve etmiştir.

Madde 122 — Bu maddenin meri kanunumuzdaki şekline göre amme hizmetlerinden müebbeden memnu olanlar; bu cezayı muvakkaten mahkûm olanlardan daha imtiyazlı bir vaziyette bulunmaktadırlar. Filhakika beş sene müddetle amme hizmetlerinden muvakkaten memnu olan kimse asıl cezadan sonra bu müddet geçmedikçe memnu haklarının iadesi talebinde bulunmadığı halde, müebbeden bu cezaya mahkûm olan kimse asıl cezayı çektikten veya bu ceza af ile sarkıt olduktan itibaren üç sene geçer geçmez memnu haklarını talep edebilecektir. Bu yanlışlığı değiştirmek için encümenimiz birinci fıkrasındaki 3 ve 5 senelik müddetleri beş ve yedi seneye çıkarmak suretile maddeyi değiştirmiştir.

Meri ceza kanununun ikinci kitabının (Devletin emniyetine karşı cürümler) den bahseden birinci babının hükümleri, bu günkü dahili ve haricî şartlar içinde yurdun ve siyasî ve iktisadî rejimimizin emniyet ve menfaatlerini istenildiği ve icap ettiği gibi korumağa yeter mahiyette bulunmadığından bu hükümlerin icap ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde hemen baştan aşağı değiştirilmesini mutazamm olan Hükümet teklifi umumiyet itibarile çok isabetli ve yerinde görülmüş ve bu kısma aid tadil teklifi encümenimizce bazı noktalarda esasa aid değişiklikler de

yapılmak suretile kabul olunmuştur.

Madde metinlerinden de anlaşılacağı veçhile bu kısımda yapılan ana değişiklikler, meri kanuna göre suç sayılmamış olan ve fakat zamanımız icap ve ihtiyaçlarına göre ceza müeyyideleri altına alınması lâzımgelen bazı fiil ve hareketlerin de cürümler arasına sokulması, yahut halen kanunla ceza tehdidi altında bulunan bazı fiillerin maksadı temine yetmeyecek derecede hafif görülen cezalarının şiddetlendirilmesi, veyahut bu gibi fiillerin cürüm vasıflarında, hâdis ve tecrübelerden alınan neticelerin istilzam ettiği tadiller yapılması şeklinde hulâsa edilebilir.

Bu değişikliklerin yapılmasında, 1930 temmuzunda meriyete giren yeni İtalyan ceza kanununun mütenazır hükümleri esas ittihaz edilmiştir.

Encümenimiz bu yeni hükümlerin yurdun dahili ve haricî emniyetini ve rejimimizi normal ve fevkalâde zamanlarda korumağa kâfi mahiyette olduğuna kanidir. Filhakika, bu kısımda normal zamanlara mahsus hükümler yanında, harb hazırlığı gibi fevkalâde zamanlarda ve dahili bir tehlike mahiyeti gösterebilecek vaziyetlerde tatbik edilecek şiddetli ve fevkalâde hükümler de mevcuttur.

Bu itibarla yurdun dahili ve haricî emniyet ve menfaatlerini ve rejimin her türlü tehlikelerden masun kalmasını temin imkânı elde edilmiştir.

Hükümetin teklif ettiği maddelerde yapılan değişiklikler şu suretle hulâsa olunabilir:

125 ve 126 nci maddeler aynen kabul edilmiştir. 127 nci maddenin 1, 2, 3 ve 5 ve 6 nci fıkraları aynen kabul edilmiş, 5 nci fıkradaki para cezasının yukarı haddi, 2 000 liraya indirilmiş ve cürmün teşdit edici sebeplerin inzimamile işlenmesi halinden bahseden 7 nci fıkradaki üçte bir nisbeti, üçte birden aşağı olmak şeklinde değiştirilmiştir.

Bundan maksad hâkimin, cezayı şiddetlendirirken hâdis ve şahısların gösterebileceği hususiyetlere göre bir takdir hakkı kullanabilmesine imkân bırakmak ve bu suretle ceza tatbikinde alestikiyet esasını muhafaza etmektedir. Encümen diğer maddelerin buna benzer hükümlerinde de aynı tarzı ihtiyar etmiştir.

128 nci maddede şekle ve ceza miktarlarına

aid bazı değişiklikler yapılmak suretile madde kabul olunmuştur.

129 neu maddede yapılan değişiklik de şekle aittir. Hükümetin teklif ettiği şekildeki «Erzak» kelimesinin ikinci fıkradan çıkarılması maddede ayrıca mevcut «İşe maddeleri» tâbirinin buna da şamil bir mâna ifade etmesinden ileri gelmiştir.

Maddeye dördüncü fıkra olarak Hükümet teklifinin beşinci fıkrası tadilen alınmıştır. Bu fıkrada, harp zamanında Türkiyede oturan yabancının bir yurtdaş gibi memnuiyet ve mükellefiyetlere tâbi tutulması, misafirlik sıfatının bir kimseye içinde oturduğu memlekete karşı siyasî sadakat vecibesini tahmil etmesindedir.

130 neu maddede yapılan değişiklikler, ceza miktarlarına aittir. Hükümet teklifindeki cezalar, mehzinde olduğu gibi kabul ve tesbit edilmiştir.

131 nei maddede yapılan değişiklikler de şekle ve kelime ve tâbirlere münhasırdır.

132 nei maddenin Hükümet teklifindeki birinci fıkrası, suçun teşekkülünde ehemmiyetli olan tâbir ve kelimelerin, maksat ve mânayı ifade edecek şekilde değiştirilmesi suretile tadilen tanzim olunmuştur.

İkinci ve üçüncü fıkralarda yapılan değişiklik gizli kalması lâzım gelen malûmatı «Elde eden» yerine «İstihsal eden» tâbirinin konması şeklindedir.

Bundan maksat, tesadüfen böyle bir malûmatı elde eden kimsenin hareketinin suç sayılmayacağı ve bu suçun teşekkülü için, gizli kalması lâzım gelen bu gibi malûmatı bazı teşebbüslerde bulunmak suretile istihsal etmek lâzım geldiğini tebarüz ettirmektir.

Dördüncü fıkradaki değişiklik «Kuvvet» kelimesi yerine daha şamil bir mâna ifade eden «Kudret» kelimesini koymak suretile yapılmıştır.

Bu madde Devletin emniyeti ve menfaatleri bakımından gizli kalması lâzım gelen evrak veya vesikalar üzerinde sahtekârlık yapmak, bunları tamamen veya kısmen yok etmek, tahrib etmek ve umumî bir ifade ile temellük etmek suçundan bâhistir. Fiilin bunu casusluk maksadıyla işlemesi halinde tatbik edilecek olan madde, 133 nü maddedir. 132 nei madde, bu suçların böyle bir maksad dışında işlenmesi halinde tatbik edilecek hükümleri ihtiva eder.

133 nü madde, siyasî ve askerî casusluk cürmüne taallük eden bir maddedir ve bundan evvelki maddede yazılı cürmün casusluk maksadıyla işlenmesi halinde tatbik olunacaktır.

Gerek bu gerek bunu takib eden 143 nü madde casusluğa taallük eden bütün hükümleri içine alır. Bu hükümler, halen meri olan ceza kanunumuzun buna müteallik hükümlerinden daha geniş ve şümüllüdür. Çünkü, lâyihadaki yeni hükümler; Devletin siyasî, millî veya beynelmilel her türlü menfaatlerini korumağa ve meselâ, maliye sırlarının, ammenin sıhhatine, halkın iktisadî vaziyetine ve harp zamanında milletin kuvvei meneviyesine taallük eden bütün malûmatın gizli kalması gayesini istihdaf etmekte ve bunu kâfil bulunmaktadır.

Bu madde ile 134 nü maddede yapılan değişiklik, kaleme ve tabirlere inhisar eder.

135 ve 136 nei maddelerde yapılan tadiller esasa aid olmayıp, tabir ve kelimeler üzerindedir.

137 nei maddenin birinci fıkrası, Hükümetle mutabık kalarak, umumî bir ifade ile yeniden yazılmış, diğer fıkralarda şekil ve tabirlere aid bazı değişiklikler yapılmıştır.

«Elde eden» tabiri yerine «istihsal etmiş olan» tabirinin konması sebebi; 132 nei maddenin mucib sebepleri arasında izah olunmuştur.

138 nei maddede esaslı bir değişiklik yapılmamıştır. Maddenin Hükümet teklifindeki C bendinden, Adliye vekâletine takibat için izin salâhiyeti veren hüküm, 173 nü maddeye konulmuştur.

Bu bentte yazılı: «... Harb halinde Türkiye Devletile müttefik veya müşterek...» ibaresindeki «Harb halinde» tabirinden maksad, harp zamanında olmayıp «Harb maksadile» veya «Harb gayesinde» ittifak veya iştirak yani, bu fıkranın atfettiği maddelerde yazılı suçlar sulh zamanında da işlenebilir. Bunun için Türkiye ile bir harp gayesinde müttefik veya müşterek bir Devlet aleyhine işlenmiş olması bu maddeler hükmünün tatbiki için kâfidir. Bu sebeplerden dolayı, maksadı açık olarak ifade edebilmek için, Hükümet teklifindeki «Harb halinde» tabiri yerine ençümenimizce «Harb için» tabirinin konulması daha muvafık görülmüştür.

139 neu madde Hükümetin teklif ettiği gibi kabul olunmuştur. Esasen bu madde, meri ceza kanununun 130 neu maddesinin aynidir. Bu

madde, cezanın aşağı haddinde değişiklik yapılmak suretile, lâyihanın 139 ncu maddesi olarak yeniden teklif edilmiş ve encümenimizce de kabul olunmuştur.

140 nci madde, kastedilen manayı daha açık ifade edecek surette yazılmıştır. Bu maddeden maksad; bilhassa:

A) Yayılan havadisın asılsız veya mübalâğalı, yahut ta aslı olduğu halde maksadı mahsusa müstenid bulunması; (Maksadı mahsus, müsterek bir unsur değildir).

B) Bu havadisın Devletin itibar ve nüfuzunu hariçte kırarak şekilde olması keyfiyettir.

Hükümet teklifindeki maddenin yazılış tarzının değiştirilmesi, bu maksadı açıkça ifade edebilmek içindir.

141 ve 142 nci maddeler, memleketin siyasi, içtimai ve hukukî nizamını ve millî hissiyatın sağlamlığını korumağa matuf ve meri ceza kanununda mevcut olmayan tamamen yeni hükümleri ihtiva etmektedir. Bu hükümlerin memleket dahilinde kurulmasını veya faaliyette bulunmasını menettiği cemiyetler, bilhassa komünist ve anarşistlik gayelerini taşıyan siyasi cemiyetlerdir. Encümenimizce bazı değişikliklerle kabul edilen bu maddeler metnine göre, bu gibi cemiyetlerin sadece kurulması bile yasaktır. Yani bunlar hiç bir faaliyette bulunmasalar bile, memleket dahilinde teessüs edemezler. Bunları tesis etmek cürüm olduğu gibi, müesses fakat faaliyet imkânlarından mahrum olan böyle bir cemiyeti, faaliyette bulunacak hale getirmek, diriltmek dahi cürümdür. Bu maksadı ifade içindir ki, « tesis eden », « teşkil eden », « sevkü idare eden » ibaresi de konulmuştur. Encümenin nazarında « tanzim eden » ibaresinin manası, budur.

141 nci maddenin birinci fıkrasındaki hüküm, memleketin içtimai nizamının, ikinci fıkra hükmü de, siyasi ve hukukî nizamlarının korunmasını istihdaf eder.

Üçüncü fıkra, bu gibi cemiyetlere girmeyi yasak eden bir hükmü muhtevidir.

Maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları millî hissiyatın sağlamlığını korumağa matuf hükümleri muhtevidir.

Maddenin son fıkrası, bu gibi cemiyetlerin muvazaa suretile açılmasını temin edecektir.

142 nci madde, bundan evvelki maddede kurulması, tanzimi, sevkü idaresi, girilmesi ya-

sak edilen bu cemiyetleri kurmak, tanzim veya sevkü idare etmek veya millî hissiyatı zayıflatmak için propaganda yapılmasını yasak eden bir maddedir. Maddenin son fıkrası, bu fiilleri işlenmesi için yapılan hareketlerin propaganda derecesini bulmayıp, sadece «methü istihsan» mahiyetinde kalması halinde de ceza müeyyidesi altında bulunduğunu gösterir.

Bu iki maddenin muhtevi olduğu hükümler Devletin dayandığı rejimin katî ve zarurî icaplarıdır.

Şimdiye kadar kanunumuzda buna dair sarıh hükümlerin bulunmamasından doğan mahzur ve müşküller bu suretle ortadan kalkmış olacaktır.

143 nci madde, yukarıdaki iki maddede yazılı cemiyetler haricinde beynelmül mahiyeti haiz cemiyet ve müesseseleri müsaadesiz memleket dahilinde kurmayı, işletmeyi, bu gibi cemiyetlere girmeyi yasak eden bir maddedir. Bu maddede yapılan değişiklik, bundan evvelki iki maddede yapılan tadillerle mütenazır olmasını temin edecek ibare değişikliğinden ibarettir. Fazla olarak, Hükümet teklifindeki «ilmî veya insanî mahiyette olanlar haricinde» ibaresi, de Hükümet izin vermek için takdir hakkını kullanırken bu mahiyeti de göz önünde tutacağından dolayı kaldırılmıştır.

144 nci madde, Hükümetin teklif ettiği şekilde kabul olunmuştur.

145 nci madde meri ceza kanunundaki hükümler ve Hükümet lâyihasındaki teklif dışında yenilikleri ihtiva edecek surette encümenimizce tertip olunmuştur. Bu tertibe nazaran maddenin şumul sahası genişletilmiş ve maddeye, tatbikatta raslanan bazı güçlüklerin de önüne geçecek surette vuzuh verilmiştir.

Encümenin tertibine göre maddenin ikinci fıkrası, kanunu mahsusu ile şekil ve evsafa tayin edilmiş bulunan millî bayraktan başka, millî renkleri taşıyan diğer her hangi bir bayrağı, maddenin şumulü içine almıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik, bu fıkranın manasına daha ziyade vuzuh verilmek istenmiştir.

Bu fıkraya göre bayraktan başka millî renkleri taşıyan her hangi bir şeyi tahkir, bayrağı tahkir gibidir ve bu eürümü işleyen kimse aynı cezayı görür. Buna misal olarak, millî renklerle süslenmiş

sütunlar ve binaların önüne aynı renklerden müteşekkil olarak asılmış süsler gösterilebilir.

Maddenin son fıkrasının mânası ve sebebi vazı, izaha ihtiyaç göstermeyecek derecede açıktır.

Meri 148 nei madde Hükümet lâyhasında teklif edilmediği halde, mevcut bazı noksanlarından dolayı encümenimizece değiştirilmiştir. Meri maddedeki (Enebi Devlet hizmetinde kullanılmak üzere) ibaresi yerine aleltilak (Bir yabancımm hizmetinde veya onun lehinde çalışmak üzere asker yazılması veya silahlandırılması) ibaresi konularak maddenin tatbik sahası genişletilmiştir.

153 neu maddede esaslı bir değişiklik yapılmamıştır. Yalnız aleniyeti tarif eden fıkranın iki numaralı bendinde Hükümet teklifindeki (bir çok kimseler) tabiri yerine; (birden ziyade kimseler . . .) denilmek suretile maksada vuzuh verilmiştir.

159 neu maddede encümen esaslı sayılacak bazı değişiklikler ve ilâveler yapmıştır:

1 - Meri ceza kanununda ve Hükümet teklifinde olmadığı halde Devletin şekli olan Cümhuriyeti tahkir etmenin de bu maddede yazılı cürümler arasında bulunması muvafık görülmüş ve maddeye (Cümhuriyet) kelimesi de ilâve olunmuştur.

2 - Meri ceza kanununda ve Hükümetin teklifindeki (ordu veya donanması) kelimeleri, maksadı kâfi derecede izah edici mahiyette görülmeyerek bunun yerine (Devletin silâhlı kuvvetlerini) kelimeleri konulmuş ve bu suretle ordu ve donanma haricinde kalan ve memleket müdafaası vazifesini haiz kuvvetler de kelimenin şümulü içine alınmıştır.

Ordu ve adliye Devletin en sağlam ve kudretli iki direğini teşkil etmeleri itibarıyla Adliyenin manevî şahsiyetini tahkir, edenlerin aynı suretle cezalandırılmaları encümenince muvafık görülmüştür.

Devletin silâhlı kuvvetlerini ve adliyenin manevî şahsiyetini tahkir cürmünün husul bulabilmesi için, tecavüz ve hakaret fiillerinin geniş manada askerî kuvvetleri temsil eden mevcudiyet veya memleketin adlî kuvveti aleyhine tevcih olunması icab eder. Bunların bir cüzüne ve meselâ bir tabur, bir fıkra veya bir mahkeme veya adlî heyete karşı yapılacak hakaret fiilleri bu maddenin değil, kanunda idarî veya adlî he-

yetlere hakarettten bahseden maddenin şümulü içine girmek iktiza eder.

160 nei maddenin tadiline encümenince lüzum görülmüştür.

Bunun sebebi, bu maddeyi 159 neu maddede yapılan değişikliklerle mütenazır kılmaktır.

161 nei madde, kanunun yeniliklerinden biridir. Bu madde ile istihdaf edilen gaye, harb zamanında bozgunculuğa karşı mücadeledir. Meri kanunumuzda buna dair mevcut olan hükümler maksadı temine yetecek mahiyette değildir. Bu itibarla, ehemmiyetli bir boşluğu dolduracak olan bu maddenin esası, Hükümet teklifinde olduğu gibi kabul olunmuş, yalnız maddenin tertib tarzında ve şekle aid bazı değişiklikler yapılmıştır.

168, 171 ve 172 nei maddeler hakkında Hükümetin tadil teklifi aynen kabul edilmiştir.

173 neu madde hakkında izaha değer bir eihet yoktur. Hükümet teklifinde yapılan değişiklik, evvelki değişikliklerin bir icabıdır.

Bu maddenin hususiyeti ve yeniliği harb zamanını tarif etmesindedir. Bu tarife göre, seferberlik zamanı da - Bilâhare harb vukua gelmiş olmak şartile - harb zamanı tabirinde dahildir. Seferberlik, fevkalâde tedbirleri istilzam eden fevkalâde bir zaman olması itibarıyla bu hüküm encümenimizece çok yerinde görülmüştür.

181 nei maddenin son fıkrasında yapılan değişiklik, bu fıkranın atfettiği 180 nei maddede üç fıkra mevcut olmadığı halde meri maddede 180 nei maddenin üçüncü fıkrasından bahsedilmekte olmasından ileri gelmiştir.

188 nei maddede encümenince yapılan değişiklik te, 191 nei maddede bu maddenin üçüncü fıkrasına atfolmasından ileridir. Bu itibarla bu günkü maddenin ikinci fıkrasında «Eğer cebrü şiddet» diye başlayan kısım satır başına alınarak üçüncü bir fıkra yapılmıştır. Başka türlü 191 nei maddenin anlaşılmasına imkân yoktur.

209 ve 210 neu maddelerde encümenince, esaslı sayılabilecek bir değişiklik yapılmıştır.

Meri ceza kanununun hükümlerine göre irtikâb suçunun teşekkülü için, filin (Memuriyete aid vazife) nin suiistimali suretile yapılması iktiza eder. Bu itibarla memuriyet sıfatının suiistimali suretile yapılan aynı fiilleri cezalandırmağa imkân yoktur. Bu tarzda işlenen fiillerin de bu maddelerin şümulü içine

girmesini lüzumlu gören encümenimiz 209 ve 210 neu maddelerde (Memuriyete aid vazifeyi) kelimesinden sonra (Memuriyet sıfatı) kelimelerini de ilâve etmek suretile değişiklik yapmıştır.

228 nei maddenin değiştirilmesi teklifi, bu maddenin ikinci fıkrasında (Yukarıki fıkrada) denilecek yerde (Yukarıki maddede) ibaresinin yazılı bulunmasından ileri gelmiştir.

Filhakika atıf, evvelki maddeye değil, bu maddenin yukarı fıkrasındadır.

237 nei madde, bu günkü şekille, ihtiyaca kâfi gelmemektedir. Kanunu medenin ve medenî nikâh usulünün kabulünden sonra, evlenme bahsinde bu kanun hükümlerine riayet etmeyen fertlerin bu hareketleri cezaî mesuliyet altına alınmamış, ceza kanununda yalnız bazı memurları cezalandıran hükümler konulması ile iktifa olunmuştur. O zamanın icab ve ihtiyaçlarına uygun olan bu hükmün tevsiile, medenî evlenme hakkındaki kanun emirleri haricine çıkan fertlerin de cezalandırılması ve bu suretle (taaddüdü zeveat) usulünün önüne geçilmesi lüzumuna kani olan encümenimiz, Hükümet teklifinin esasında bazı değişiklikler yapmak suretile kabul etmiştir. Yapılan bu değişiklikler üzerinde izaha muhtaç bir cihet yoktur.

253 neu maddenin tadili Hükümetçe teklif olunmadığı halde, buna encümenimizce lüzum görülmüştür. Yapılan değişiklik, maddeye siyasî bir partinin prensiplerinin remzi olan veya Kızılay cemiyetine aid alâmet ve işaretleri, partinin veya cemiyetin rızası olmaksızın kullananların bu hareketlerini ceza tehdidi altına alan ve bu cürümlerden dolayı takibat ierasını şikâyete bağlı tutan üç fıkra eklenmesi şeklinde olmuştur.

Siyasî bir partinin Devlet işlerini sevki idare bahsinde haiz olduğu ehemmiyet göz önünde tutulunca bu partinin prensiplerini remzeden alâmet ve işaretlerin istismar kasdile veya diğer bir maksadı mahsusla buna salâhiyetli ve izimli olmayan kimseler tarafından kullanılmasından doğan ve doğacağı tabii görülen mahzurların önüne geçilmesi için bu fiillerin ceza tehdidi altına alınmasındaki lüzum ve ihtiyaç meydana çıkar.

Kızılay cemiyetine aid alâmet ve işaretleri bu suretle kullananların da aynı hükümlere tâbi

tutulması, bu cemiyetin beynelmilel tanınmış imtiyaz ve muafiyetlerinden ileri gelmektedir.

Ceza kanunumuzun meri muaddel 267 nei maddesi, 266 nei maddede yazılı memura hakaret suçunun daha hafif bir şeklini yani, vazife başında bulunan memurun vazifeden mümbais olmayan bir sebepten dolayı tahkir halini ihtiva ettiği cihetle, bundan daha ağır olan 266 nei maddede yazılı suça müretteb cezanın bu hadde indirilmesi icab ederken, maddede bu cezanın üçte birine kadar arttırılacağı yazılıdır. Bu ciheti göz önüne alan encümenimiz, maddeyi, cezanın üçte birden yarıma kadar indirileceği şeklinde değiştirmeye lüzum görmüştür.

İzaha hacet yoktur ki, vazife başında memura bir madde mahsusa isnadı suretile hakaret edildiği takdirde tatbik olunacak madde 273 neu madde delâletile 480 nei maddedir.

276 nei madde hususî mahiyette bir emniyeti suiistimal suçundan bâhistir. Bu maddede yapılması Hükümetçe teklif edilen değişiklik encümenimizce de bazı tadillerle kabul olunmuştur.

Ceza kanunumuzun kimlerin memur sayılacağını gösteren 279 neu maddesi, bilhassa bu lâyiha ile teklif olunan tadillerden sonra, maksadı ifadeye kâfi gelmemektedir. Esasen bu noksan dolayısıyla meri kanunun 211 nei maddesinde 279 neu maddedeki tarifin dışında kalan bazı kimseler de memur gibi rüşvet suçunu işleyebilecekleri kabul olunmuştur.

(Devletin emniyeti aleyhinde cürümler) bahsinde yapılması teklif olunan tadiller dolayısıyla de memur hakkındaki tarifin daha geniş tutulması lüzumuna kani olan ve tadili teklif olunan maddelerin bazılarında memurdan başka, amme hizmeti görmekle muvazzaf kimselerden bahsedilmekte ve bunların da memur sayılacağı beyan edilmekte olduğunu göz önünde tutan encümenimiz, 279 neu maddenin de tadilini teklif etmeye karar vermiştir.

Bu maddenin encümenimizce tesbit olunan yeni şekline göre; mebuslar da ceza kanununun tatbikatında memur sayılmaktadır. Büyük Millet Meclisi, Devlet organlarından biri olmak itibarile, mebusların gördükleri vazife de bir amme vazifesi sayılmak lâzımgelir. Esasen teşkilâtı esasıye kanununun 27 nei maddesile mebusların (irtikâb töhmetlerinden biri ile müt-

tehem olabileceği) kabul edilmiştir.

İrtikâb veya rüşvet gibi suçlar, ancak memurlar tarafından işlenebileceğine göre, mebusların ceza kanunu bakımından memur sayılmalarında ki lüzum ve ehemmiyet bir kat daha kuvvetle tebarüz eder.

Bu düşüncelere binaen encümenimiz, 279 ncü maddeyi yeni baştan kaleme almış ve Heyeti umumiyenin tasvibine arza karar vermiştir.

MADDE 282 — Bu madde hükümleri ceza muhakemeleri usulü kanununun bazı maddelerile tearuz etmektedir.

Maddenin bu günkü şeklinde (ademi icabet) için mevcut müeyyideye mukabil ceza muhakemeleri usulü kanununun 46 ncü maddesinde başka bir müeyyide ve (imtina hali) için mevcut müeyyideye mukabil de 63 ncü maddesinde başka müeyyide vardır. Bu tearuzu ortadan kaldırmak ve bu madde ile kastedilen hususun mücerret, ademi icabet veya imtina hali olmayıp asılsız bir sebebi ileri sürerek bir kimsenin kendisini bu mecburiyetlerden varestede tutturmak keyfiyeti olduğunu tebarüz ettirmek maksadile değiştirilmiştir.

MADDE 283 — Bu madde hükmünün kabahat nevinden olan bir suçu tasni edenlere de teşmil edilmesini kanunun maksadına daha uygun gören encümenimiz gerek bu hususu gerek ihbar mercilerinde 285 ncü madde ile tenazur ve ahengi temin etmek için bu maddede icap eden değişiklikler yapılmıştır.

Madde 285 — Encümenimiz 283 ncü madde hakkında izah olunan esbaba binaen bu madde hükmünün suçsuz olduğunu bildirdiği bir kimseye kabahat derecesinde bir fiil isnad edenlere de teşmil edilmesini kabul etmiştir. Bundan başka ceza muhakemeleri usulü kanunu C. müddei-umumilerini bir suç işlendiğine muttali olunca işin hakikatini aramağa ve suç işlendiğini gösterir emare mevcut olunca da takibata geçmeğe mecbur tutmasma ve failin cezalandırılması için kanunun istinat ettiği sebep masum bir kimsenin haksız yere takibata maruz kılınması olmasına göre suçun tekevvünü için ihbarın yazı ile yapılmış olması kaydi doğru görülme-yerek kaldırılmasına karar verilmiştir.

Madde 293 — Bu maddenin son fıkrasındaki atf, 291 ncü maddeye olmak lâzımgelirken madde numarası 290 olarak yazılmıştır. Bu yanlışlığı tashih maksadile madde değiştirilmiştir.

Madde 298 — Mevkufların hariçte geliştirilmeleri kabul edilmiyeceğinden Hükümet teklifindeki bu kayıt kaldırılmış ve 304 ncü maddede yazılı kaçmanın mevsuf şekli bu madde içine alınmıştır.

Madde 299 — Bu madde hakkında Hükümet teklifindeki müebbet sürgüne aid hüküm kaldırılmış ve 304 ncü maddede yazılı kaçmanın mevsuf şekli 298 ncü maddede olduğu gibi madde içine alınmış ve ceza nisbetlerinde değişiklikler yapılmıştır.

Madde 301 — Meri kanunda ölüme mahkûm olan bir şahsın kaçırılması hali derpiş edilmemiş olduğundan bu hususa dair bir hüküm konulmuş ve kaçmağı temin için kullanılan vasıtaların mahiyetine veya mahkûmun kaçmaması haline göre ayrı ayrı ceza tayini muvafık görülme-yerek her bir hal için muayyen cezadan ne miktar azaltma veya çoğaltma yapılacağı gösterilmiştir.

Madde 302 — Bu maddenin üçüncü fıkrasında (mahkûmun kaçmış olması halinde) denilmiştir. Halbuki mevkufların kaçmasını kolaylaştıranların da cezaları artırılmak tabii olduğundan madde ona göre düzeltilmiştir.

Madde 304 — Meri kanundaki bu madde hükmü 298 ve 299 ncü maddelere nakledilmiş olduğundan bu maddeye sürgün mahallinden kaçanlar hakkında verilecek olan cezaya dair hüküm konulmuştur.

Madde 309 — 276 ncü maddede yapılan tadil ile ahengi temin için Hükümet teklifi üzerinde değişiklikler yapılmıştır.

Madde 311 — Maddenin son fıkrasında (İkinci ve üçüncü fıkralarda beyan olunan) denildiği halde maddede böyle ikinci ve üçüncü fıkralar yoktur. Hem bu yanlışlık tashih edilmiş, hem de hâkimin takdir hakkını kullanması için maddede maktu olarak tayin edilmiş olan ceza iki had arasına alınmıştır.

Madde 313 — Bu maddenin son fıkrasındaki (İkinci fıkrasında) kaydi (Üçüncü fıkrasında) olmak lâzımgelirken yanlış olarak bu şekilde yazılmıştır. Madde bu yanlışlığı düzeltmek için değiştirilmiştir.

Madde 329 — Ceza kanunumuzda 933 senesinde yapılan tadil neticesi, kullanılmış pulları, iptal işaretlerini yok etmeksizin evrak, eşya veya mektupları üzerine bilerek yapııştırıp tekrar kullanmak keyfiyeti suç olmak vaziyetinden çıkmış olduğundan mezkûr tadilden evvel mev-

çud olan bu husus maddeye ilâve edilmiştir.

Madde 337 — Hükûmetin lâyihasında bu maddenin tadili sebebi Kızılaya aid alâmet ve işaretleri salâhiyetleri olmaksızın kullananlar hakkında cezaî müeyyide konulmasını temindir. Halbuki bu husus 253 nci maddede yapılan değişiklikle temin edildiğinden tadile lüzum kalmamış ve teklif bu itibarla kabul edilmiştir.

Madde 342 — Meri kanundaki bu madde hükmüne göre resmî varakanın aslı üzerinde yapılan sahtekârlıktan dolayı bir seneden yedi seneye kadar ve sahtekârlık resmî varakanın sureti üzerinde irtikâb olunursa maktuan üç sene ağır hapis cezası verilmektedir. Mahiyeti itibarile daha hafif addedilmesi lâzmgelen bir suçta daha ağır ceza vermek demek olan bu hükmün düzeltilmesi ve aynı zamanında hâkimin takdir hakkını da kullanabilmesini temin için maddedeki ceza müddetleri, aslını teşkil eden İtalyan ceza kanunundaki ceza müddetlerine göre, değiştirilmiştir.

Madde 346 — Hükûmet teklifi gösterilen mucip sebeplere göre aynen kabul edilmiştir.

Madde 348 — Bu maddede atfen gösterilen madde numaralarında yanlışlıklar olduğundan düzeltilmiştir.

Madde 350 — Gösterilen mucip sebeplere göre Hükûmet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 382 — Bu maddede atfen gösterilen maddeler arasına 373 ve 376 ncı maddeleri de ilâve etmek lâzımdır. Çünkü cezanın ağırlaştırılmasını istilzam eden düşünce bu maddelerde yazılı hallerde de vardır. Bu sebeple maddede değişiklik yapılmıştır.

Madde 404 — Gösterilen mucip sebeplere göre Hükûmet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 414 — Gösterilen mucip sebeplere göre Hükûmet teklifi esas itibarile kabul edilmiş yalnız gösterilen cezalara en yukarı had konulması muvafık görülerek birinci fıkra için on sene ikinci fıkra için on beş sene tesbit olunmuştur.

Madde 415 — Ceza müddetleri bir seneden bir sene altı aya ve iki seneden iki sene altı aya çıkarılmak suretile Hükûmet teklifi aynen kabul olunmuştur.

Madde 416 — Bu maddede dahi cezanın yukarı haddi gösterilmediğinden bu had on sene olarak tesbit edilmek ve 414 ve 415 nci maddelerle ahengi temin için de cebrü şiddet kelime-

lerinden sonra (Veya tehdit) kelimesi ilâve olunmak suretile Hükûmet teklifi kabul edilmiştir.

Madde — 429, 430, 431 ve 432

Gösterilen mucip sebeplere göre kız kaçırma suçuna aid olan maddeler hakkındaki Hükûmet teklifi esas itibarile kabul edilmiştir. Ancak tertip şekli ve bu maddelerin asıllarını teşkil eden yeni İtalyan ceza kanununun hükümlerine uygunluğu bakımından değişiklikler yapılmıştır.

Madde 433 ve 434 — Gösterilen mucib sebeplere göre Hükûmet teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 435 — Encümenimizce fuhşe teşvik keyfiyetinin sıhrî usullerden biri veya evlâd edinenler tarafından yapılmasının dahi şiddet sebebi olması muvafık görülmüş ve Hükûmet teklifi bu esas dahilinde değiştirilerek kabul olunmuştur.

Madde 436 — Bu maddeye de 435 nci maddede söylenen sebep dolayısıyla sıhrî usul ilâve edilmiştir.

Madde 448 — Adam öldürmek cürümlerinin memleketimizde istisgar edilemeyecek bir derecede olduğu adli istatistiklerden anlaşılmış olmasına binaen encümenimiz bu cürüm faileri hakkında mevzu cezaların kâfi gelmediğine kani olarak 15 seneden 18 seneye kadar olan ceza miktarını 18 seneden 21 seneye çıkarmayı muvafık görmüştür.

Madde 449 — 448 nci maddede yapılan tadil dolayısıyla bu maddedeki ceza müddetlerinin artırılması icab etmiştir.

Madde 457 — Gösterilen mucib sebeplere göre Hükûmet teklifinin birinci fıkrası aynen kabul edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi azalarına karşı her ne suretle olursa olsun fiili müessir iken bu gün meri kanunda şiddet sebebi addedilmiş iken bunun kaldırılması dair olan teklif encümence kabul edilmediğinden ikinci fıkrada yazılı istisnalar arasından (İkinci) kaydi kaldırılmıştır. Son fıkra doğru görülmeyle kabul edilmemiştir.

Madde 458 — Bu maddenin maksadı vazna göre maddenin başındaki ((Geçen maddede) kelimelerinin yerine ((Geçen maddelerle) denilmesi icab ettiğinden o şekilde düzeltilmiştir.

Madde 462 — Maddenin heyeti umumiyesinden istihdaf edilen hep kadımların zinası olduğu halde maddede (Fürudan biri) denile-

rek erkeğe de şamil bir şekil verilmiştir. Bu sebeple (Fürudan olan kız veya kadınlardan biri) şeklinde düzeltilmiştir.

Madde 465 — Bu maddede yazılı (455 ve ve 459 neu maddelerin üçüncü fıkralarında yazılı) kelimeleri encümenimizce doğru bulunmamıştır. Çünkü 455 nei maddede üçüncü fıkra olmadığı gibi mali mesuliyeti yalnız bir hale hasretmek te muvafık olmadığından bu kelimeler yerine (455 ve 459 neu maddelerde yazılı) kelimeleri konmak suretile madde düzeltilmiştir.

Madde 468, 469, 470, 471 ve 472 — Meri kanunumuzda kasten çocuk düşürmek ve düşürtmek cürümlerine tahsis edilmiş olan bu maddeler üzerinde Hükümet teklifi ile yapılan tadil ve bu meyanda şimdiye kadar mevzuatımıza göre suç teşkil etmeyen erkek veya kadının çocuk yapmak kabiliyetini yok etmek veya ettirmek keyfiyetlerinin ceza tehdidi altına alınması encümenimizce ırkım tümlüğü ve sağlığı bakımından gayet muvafık görülerek yalnız maddelerin tertibine müteallik bazı değişiklikler yapılmak suretile kabul edilmiştir.

Madde 482, 483, 488 — Ceza kanununun haharet ve söğme cürümlerinden bahseden maddelerinden bazılarınm tadile muhtaç olduğu kanaatini hâsıl eden encümenimiz, bu faslın dört maddesinde değişiklikler yaparak bunu Umumî heyetin tasvibine arz etmeğe karar vermiştir.

Bu değişikliklerden biri 482 nei maddenin ikinci fıkrasında yapılmış ve bu fıkraya söğme suçunun mektuptan başka telgraf telefon gibi muhabere vasıtaları, resim veya her hangi bir yazı ile işlenmesi halleri de ilâve olunmuştur.

Meri kanununun 488 nei maddesinin son fıkrasındaki heyetler aleyhinde hareket ve tecavüz vukuu halinde takibatın kimlerin şikâyetile yapılacağı maddede gösterildiği halde bu gibi heyetler aleyhinde vukubulacak hakaret fiillerini tecrim eden, cezalandıran bir hüküm yoktur. Bu noksanı göz önüne alan encümenimiz, 483 neu maddeye bir fıkra ekleyerek, bu gibi heyetlere karşı hakarete bulunanların fiillerinin mahiyetine göre 480 veya 482 nei maddelerde yazılı cezalarla cezalandırılacaklarının tasrih edilmesini muvafık görmüştür.

Fazla olarak siyasi bir parti ve cemiyetler arasında yalnız menafii umumiyeye hâdim olanlara karşı işlenecek hakaret suçlarının da bu madde

hükmüne tâbi tutulması kabul olunmuştur.

488 nei maddede yapılan değişiklik bu madde ile tenazuru temin içindir.

490 nei maddede 485 nei maddeden bahs olunması bir sehve müstenittir. Bu maddenin 483 olması lâzımgeldiği için madde o şekilde düzeltilmiştir.

506 ve 507 nei maddelerde yapılan değişiklikler, iflâs hükümlerinin ticaret kanunundan çıkarılmış bulunmasından ileri gelmektedir.

Kanunun 509 neu maddesinde (imzalı veya yazısız) ibaresindeki (veya) kelimesinin (ve) olması iktiza etmekte olduğu için tereddütlere yol açacak mahiyette olan bu noksan düzeltilmiştir.

518 nei maddede yazılı cürmün takibi şikâyete bağlıdır. Cürmün en ağır şeklinden bahseden birinci fıkrada şikâyet şartı gösterilmiş olduğu halde nisbeten hafif ve gayrikasdî olan son fıkrada bu şarttan bahsedilmemektedir. Bu noksan encümenimiz tarafından düzeltilerek madde ona göre tesbit olunmuştur.

524 neu maddede encümenimizce yapılan değişiklik, bu maddenin son fıkrasında sayılan akraba arasma, hala ve teyzenin ilâvesinden ibarettir. Amca ve dayı hakkında tatbik edilen bu fıkra hükmünden hala ve teyzenin istisna edilmesi için hiç bir sebep tasavvur olunmaz.

526 nei maddede encümenimizce yapılan değişiklik (kanun ve usul dairesinde verilmiş bir emre itaatsizlik) ibaresi yerine (kanun ve nizamla muhalif olmayarak verilmiş bir emre itaatsizlik..) ibaresinin konulmasından ibarettir. Bundan maksat, maddeye tatbikatta fazla bir elestikiyet vermek ve husule gelebilecek tereddütlere mâni olmaktır.

Cezaların çektirme usulüne aid olarak 13 ve 15 nei maddelere konulan yeni hükümlerin derhal tatbikına ceza evlerimizin bu günkü vaziyeti müsaid olmadığından lâyihadaki muvakkat A maddesile bu hükümlerin imkân hâsıl oldukça peyderpey tatbik olunacağı ve B maddesile de, şimdiki ceza evlerinde bulunan mahkûmların tâbi olacakları rejim tesbit olunmuştur.

Lâyihanın üçüncü maddesile ilgası teklif olunan maddelerden 83 neu madde müebbet sürgün cezalarının ıhtimar halinde yapılacak muameleden bahistir. Bu cezanın ceza nevileri

arasından çıkarılmasına 18 nei madde hakkında yazılan mucib sebepler dolayısıyla encümence karar verilmiş olduğu için 83 neü madde bitabi meriyette kalamaz.

384 neü madde muhtelif bakımlardan lüzumsuz ve teşebbüs hakkındaki umumî kaidelerle mukayese edilince, bazı ahvalde bu kaidelere nazaran ağır bazan da hafif neticeler husulüne sebebiyet veren bir madde olduğu cihetle encümenimiz bu maddenin ilgasını teklife karar vermiştir.

Muvakkat A maddesine konulan hükümden sonra 589 neu maddenin meri olmakta devam etmesine lüzum kalmadığından bu maddenin de ilgası zaruridir.

825 numaralı kanunun 6 nei maddesi, para cezalarının sureti tahsilinden bahsetmekte olduğu cihetle ilgasına lüzum vardır.

Lâyiha ceza kanununda esaslı değişiklikleri ihtiva etmekte olduğundan, hâkimlerin ve diğer alâkalıların tetkiklerine imkân bırakılmak maksadile kanunun 1 - X - 1936 tarihinde meriyete geçmesi münasib görülmüş ve üçüncü madde ona göre tesbit olunmuştur.

Uyuşturucu maddelerin murakabesi hakkındaki kanunun 28 nei maddesinin değiştirilmesine dair Gümrük ve inhisarlar vekilligince tan-

zim edilip Başvekâletin 18 mayıs 1935 tarih ve 6/1511 sayılı tezkeresiyle Büyük Meclise sunulup Adliye encümenine havale buyurulan kanun lâyihası bu lâyiha ile para cezalarının tahsili şekli değiştirilmiş olmasına mebni encümence müzakeresine lüzum kalmadığı kararlaştırılmıştır.

Lâyihanın müstacelen müzakere olunmak üzere Umumî Heyetin asvibine arzı encümenimizce kararlaştırılmıştır.

Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	Bu M. M.	Kâtib
Çorum	Erzurum	Trabzon
Münir Çağrı	Fuad Sirmen	R. Karadeniz
Aza	Aza	Aza
Antalya	Balıkesir	Bursa
T. Arıcan	O. Niyazi Burcu	A. Akgöç
Aza	Aza	Aza
Bursa	Erzincan	İçel
S. F. Talay	Abdülhak Fırat	H. Ongun
Aza	Aza	Aza
Kocaeli	Kocaeli	Kocaeli
H. Hayri Tan	R. Akça	S. Yargı
Aza	Aza	Aza
Konya	Manisa	Urfa
A. R. Türel	R. İnce	F. Gökberk

ADLİYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk ceza kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun lâyihası

BİRİNCİ MADDE — Türk ceza kanununun numaraları aşağıda yazılı (142) maddesi değiştirilmiştir:

Madde 1 — Kanunun sarıh olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilmemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılmaz. Suçlar; cürüm veya kabahattir.

Madde 3 — Türkiyede suç işleyen kimse, Türk kanunlarına göre cezalandırılır ve bundan dolayı bir Türk hakkında yabancı memlekette hüküm verilmiş olsa bile Türkiyede muhakeme olunur.

Böyle bir fiilden dolayı Türkiye dışında hakkında hüküm verilmiş olan yabancı dahi Adliye vekilinin talebi üzerine Türkiyede muhakeme edilir.

Madde 5 — Bir Türk, dördüncü maddede yazılı cürümlerden başka, Türk kanunlarına göre aşağı haddi üç seneden eksik olmayan şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim cürmü yabancı memlekette işlediği ve kendisi Türkiyede tutulduğu takdirde Türk kanunlarına göre cezalandırılır.

Eğer cürmün aşağı haddi üç seneden az hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim ise takibat icrası zarar gören şahsın veya yabancı Hükûmetin şikâyetine bağlıdır.

Mağdur yabancı ise bu fiilin, işlendiği mahal kanunlarında da cezayı müstelzim olması şarttır.

Madde 6 — Bir yabancı dördüncü maddede yazılı cürümlerden başka, Türk kanunlarına göre aşağı haddi bir seneden eksik olmayan şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezayı müstelzim cürmü yabancı memlekette Türkiyenin veya bir Türkün zararına işlediği ve kendisi Türkiyede bulunduğu takdirde Türk kanunları mucibince ceza görür.

Ancak bu bapta takibat icrası Adliye vekilinin talebine veya zarar gören şahsın şikâyetine bağlıdır.

Eğer cürüm bir yabancının zararına işlenmiş ise fail, Adliye vekilinin talebi üzerine, aşağıdaki şartlar dairesinde cezalandırılır:

1 - Türk kanunlarına göre şahsî hürriyeti bağlayıcı ve aşağı haddi üç seneden eksik olmayan cezayı müstelzim bir fiil olmak,

2 - İadei mücrimin muahedesi bulunmamak veyahut iade keyfiyeti, cürmün irtikâb edildiği mahallin veya failin tebeasından bulunduğu Devletin Hükûmeti tarafından kabul edilmemiş bulunmak,

Bir Türk veya yabancı, Türk ceza kanununun 8 nci babının 3 ncü faslındaki cürümleri yabancı memlekette işlerse resen takibat yapılarak o fasılda yazılı maddelerdeki cezalarla cezalandırılır.

Madde 13 — Ağır hapis cezası müebbet veya muvakkattir. Müebbet, ölmeye kadar devam eder. Muvakkat, bir seneden yirmi seneye kadardır. Bu ceza

aşağıda yazılı şekiller dahilinde dört devrede çektirilir:

A - Mahkûm, birinci devrede cezasının yirmide birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet bir aydan aşağı ve altı aydan yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, nizamname mucibince inzıbatî mahiyette olmak üzere her defasında on beş günü geçmemek kaydile aynı suretle hücreye konulabilir.

B - Mahkûm, ikinci devrede yalnız geceleri tecrid edilir. Bu devre mahkûm mevkuf kalmışsa bu müddet ile hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geri kalan müddetin altıda birini teşkil eder.

C - Üçüncü devrede bulunan mahkûmlar geceleri tecrit te edilmeyebilirler.

Bu devrede geçen her üç gün, dört gün mahkûmiyete karşılık olarak hesap edilir.

Bu devre müddeti mevkufiyet müddetile birinci ve ikinci devrelerle geçen müddetler tenzil edildikten sonra geri kalan cezanın üçte biri kadardır.

D - Dördüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede geçen her gün iki mahkûmiyet gününe karşılık olarak hesap edilir.

İkinci devreyi bitiren mahkûmlar arasından Adliye vekâleti yol, inşaat, maden Ekipleri teşkil edebilir. Mahkûmların bu işlerde çalıştıkları her bir gün iki günlük mahkûmiyete karşılık olarak sayılır.

Müebbet ağır hapis 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer. Ancak ikinci ve üçüncü devrelerdeki müddetler mutlak surette 36 senenin altıda ve üçte biridir.

Madde 14 — Ağır hapis cezasına mahkûm olanlar 13 ncü maddede yazılı hücre müddetini bitirdikten ve hapis veya hafif hapis cezası mahkûmları ise hükümleri katileştikten sonra ceza evlerine bağlı tarım veya endüstri müesseselerinde çalıştırılabilirler.

Yiyecek ve giyeceklerini kendileri tedarik edemeyen veya çalışmak isteyen mevkufar da çalıştırılabilirler.

Madde 15 — Hapis cezası üç günden yirmi seneye kadardır. Kamunda tasrih edilmeyen yerlerde yukarı haddi beş senedir.

En aşağı altı ay hapis cezasına mahkûm olanlarla mevkufiyet müddetinin mansubundan sonra geri kalan müddeti altı ay veya daha ziyade olanların cezaları 13 ncü maddenin birinci devreye aid hükümleri müstesna olmak üzere diğer hükümlerinin tesbit ettiği şartlar dahilinde çektirilir.

Madde 16 — 13 ncü maddede yazılı dördüncü devrenin ağır hapiste dörtte üçünü ve hapiste yarısını iyi hal ile geçirenler meşruten tahliyelerini isteyebilirler.

1 - 125 ilâ 133, 135 ilâ 242, 146 ilâ 150, 152, 156, 157, 163, 202, 203, 205 ilâ 210, 212 ilâ 217, 220, 221 nci ile 495 ilâ 500 ncü maddelerde yazılan cürümlerin failleri 13 ncü maddede yazılı üçüncü devrede gösterilen fazla sayılmadan istifade etmeyip ancak dördüncü devrede kazanılan hakkın yarısı nisbetinde istifade ettikten sonra meşruten tahliyelerini isteyebilirler.

2 - 448 den 452 ye kadar olan maddelerle 493 ncü maddede gösterilen cürümlerden birinin mükerriri olanlar 13 ncü maddede gösterilein fazla sayılmadan asıl istifadenin yarısı nisbetinde hak kazandıkları nazara alınır ve meşruten tahliye müddetleri o suretle hesap edilir.

Madde 17 — Meşruten tahliyeden sonra eğer mahkûm şahsî hürriyeti bağliyan bir cezayı müstelzim bir cürüm işler veya mecbur olduğu şartları ifa etmezse meş-

ruten tahliye kararı geri alınır. Bu takdirde meşruten tahliye halinde geçen zaman mahkûmun ceza müddetine mahsup edilmeyeceği gibi 13 ncü maddede yazılı devrelerde geçirdiği müddet dolayısıyla fazla saymalardan istifade ettiği günler de ayrıca çektirilir ve kendisi bir daha meşruten tahliye de edilmez.

Meşruten tahliye kararı geri alınmaksızın mahkûmun ceza müddeti tamamen geçmiş olursa mezkûr ceza icra edilmiş sayılır.

Eğer aslı cezaya emniyeti umumiye idaresinin nazareti altında bulunmak cezası da ilâve olunmuş ise meşruten tahliye halinde geçen zaman bu ceza müddetine mahsup edilir.

Madde 18 — Sürgün cezası gerek cürmün işlendiği ve gerek cürümden zarar gören şahıs ile mahkûmun ikamet ettiği kazalardan en aşağı 60 kilometre uzakta bulunan ve mahkeme ilâmında muayyen olan bir şehir veya bir kasabadan mahkûmun ikamete mecbur tutulmasından ibarettir. Altı aydan beş seneye kadardır.

Madde 19 — Ağır para cezası bir liradan beş bin liraya kadar tayin olunacak bir meblâğın Devlet Hazinesine tediyesinden ibarettir. Nisbî para cezalarının yu karı haddi yoktur.

Bu cezaya mahkûmiyeti mutazammın katî ilâm, Cümhuriyet müddeiumumiliği tarafından mahallin en büyük mal memuruna verilir. ve mal memurluğunca mahkûmun parayı ödemesi için yazılacak ihbarnamenin tebliği tarihinden itibaren on beş gün zarfında para ödenmediği takdirde hapsen tazyik hükmü müstesna olmak üzere tahsili emval kanunundaki usule göre malına müracaat olunarak infaz edilir.

Mahkûmün haczi ve satılması kabil emvali bulunmaz ve bu suretle aczi tahakkuk eylerse ilâm Cümhuriyet müddeiumumiliğe iade edilir ve müddeiumumilikçe de bir gün hapis bir liraya sayılmak üzere ödenmiş olan para cezası hapse çevrilir. Kesirler lira sayılır.

Para cezasının hapse çevrilebileceği mahkeme ilâmında yazılı olmasa bile yukarıdaki hüküm tatbik olunur.

Mahkûm, mahpus kaldığı her gün için yukarıdaki fıkra mucibince bir lira indirdikten sonra geri kalan parayı öderse para cezası yerine kaim olan hapis cezası icra olunmaz.

Para cezası yerine çektirilen hapis cezası üç seneyi geçemez.

Kendi talebi üzerine mahkûm para cezasından çevrilen hapis yerine Devlet, vilâyet veya belediyelere tayin olunacak nafia işlerinde çalıştırılabilir. Bu surette iki günlük hizmet bir gün hapis yerine geçer.

Madde 21 — Hafif hapis cezası bir günden iki seneye kadardır.

Mahkûmiyetleri bir aydan fazla ve kendileri de mükerrir olmayan kadın ve küçüklerin cezalarının oturdukları yerde çektirilmesine mahkeme karar verebilir. Bu karara mahkûm tarafından riayet olunmadığı takdirde ceza tamamen ve adiyen infaz olunur.

Madde 24 — Hafif para cezası bir liradan iki yüz liraya kadar tayin olunacak bir meblâğın Devlet Hazinesine tediyesinden ibarettir.

Hapis yerine hafif hapis ikame olunmak şartile 19 ncü maddenin son altı fıkrası hükümleri bu ceza hakkında da tatbik olunur.

Madde 30 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 37 — Ceza ile mahkûmiyet suçtan mutazarrır ve mağdur olanların mallarının istirdadını ve düçar oldukları zararların tazminini dava edebilmelerine hâlel getirmez.

Madde 46 — Yukarıki maddede beyan olunan aklî halet ceza mesuliyetini kâmi- len kaldıracak surette olmayıp ehemmiyetli bir derecede azaltabilecek mahiyette ise suç için muayyen olan ceza aşağıda yazılı şekillerde indirilir:

- 1 - Ölüm cezası yerine sekiz seneden eksik olmamak üzere muvakkat ağır hapis;
- 2 - Müebbet ağır hapis yerine altı seneden on beş seneye kadar ağır hapis;
- 3 - Amme hizmetlerinden müebbet memnuiyet yerine muvakkat memnuiyet;
- 4 - On iki seneden fazla muvakkat cezalar yerine üç seneden on seneye kadar ve altı seneden on iki seneye kadar cezalar yerine bir seneden beş seneye kadar ceza tayin olunur. Diğer hallerde tertib olunacak hapis cezalarının yarısından aş- ğı bir miktarı hükmolunur .

5 - Ağır ve hafif para cezaları yarısına indirilir.

Eğer ceza, şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalardan biri ise, mahkûmun cezasını azaltmağa sebep olan akıl hastalığı devam ettiği müddetçe, hâkim bu cezanın hafif hapis müessesesinde icrasını emredebilir.

Madde 50 — 49 ncu maddede yazılı fiillerden birini icra ederken kanunun ve- ya salâhiyettar makamın veya zaruretin tayin ettiği hududu tecaviüz edenler cü- rüm ölüm cezasını müstelzim ise sekiz seneden aşağı olmamak üzere hapis ve müeb- bet ağır hapis cezasını müstelzim olduğu takdirde altı seneden on beş seneye ka- dar hapis cezasıyla cezalandırılır. Sair hallerde asıl suça müretteb ceza altıda birin- den eksik ve yarısından ziyade olmamak üzere indirilir ve ağır hapis hapse tahvil olunur ve amme hizmetlerinden müebbet mahkûmiyet cezası yerine muvakkat mahrumiyet cezası verilir.

Madde 51 — Bir kimse haksız bir tahrikin husule getirdiği gazab veya şedid bir elemnin tesiri altında bir suç işler ve bu suç ölüm cezasını müstelzim bulunursa yirmi dört sene ağır hapis cezasına ve müebbet ağır hapis cezasını müstelzim bu- lunursa yirmi sene ağır hapis cezasına mahkûm olur. Sair hallerde işlenen suçun cezasının üçte biri indirilir.

Tahrik ağır ve şiddetli olursa ölüm cezası yerine on beş seneden aşağı olmamak üzere ve müebbet ağır hapis cezası yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Sair cezalar, ağır hapis hapse ve amme hizmetlerinden müebbet memnuiyet mu- vakkat memnuiyete tebdil edilmek üzere yarısından üçte ikisine kadarı indirilir.

Madde 54 — Fiili işlediği zaman on bir yaşını bitirmiş olupta on beş yaşını dol- durmamış olanlar, fârik ve müemiyyiz olmadıkları surette, haklarında hiç bir ce- za tertib olunamaz. Ancak işlenen fiil bir seneden fazla hapis veya daha ağır bir cezayı müstelzim cürümlerden ise bundan evvelki madde ahkâmı tatbik olunur.

Eğer çocuk, işlediğin fiilin bir suç olduğunu fark ve temyiz ile hareket etmiş ise suçunun cezası aşağıda yazılı şekillerde indirilir:

- 1 - Ölüm cezası yerine sekiz seneden on seneye kadar ağır hapis,
- 2 - Müebbet ağır hapis yerine altı seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

3 - Diğer cezalar 47 nci maddenin 4 ncü ve 5 nci bentlerinde yazılı olan usule göre indirilir.

Amme hizmetlerinden menüiyet ve emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik olunmaz.

Şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalar, para cezasından çevrilmiş olsa dahi eğer suçlu cezanın çektirilmesine başlandığı zaman on sekiz yaşını bitirmemiş ise ceza bir ıslahhanede çektirilir.

Bu mahkûmiyetler tekerriire esas olamaz.

Madde 55 — Fili işlediği zaman on beş yaşını bitirmiş olupta on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında aşağıda yazılı şekillerde ceza tayin olunur:

1 - Ölümlü cezası yerine on beş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis,

2 - Müebbet ağır hapis yerine on iki seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir,

3 - On iki seneyi geçen muvakkat cezalar, altıdan on iki seneye kadar ve altıdan on iki seneye kadar olan cezalar üç seneden altı seneye kadar ve diğer hallerde yarısı indirilir,

4 - Para cezalarının üçte biri indirilir,

5 - Amme hizmetlerinden menüiyet ve Emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik edilmez.

Cezanın çektirilmesine başlandığı zaman on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezalar para cezasından çevrilmiş olsa dahi, onlara mahsus ceza evlerinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında çektirilir. Bunlar on sekiz yaşını geçtikleri zaman eğer mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden ve geri kalan müddeti iki seneden fazla ise büyük mahkûmların buldukları ceza evlerine naklolunurlar. Ancak bunlardan geçirdikleri müddet içindeki hal ve durumlarına göre münasib görülenler hususî ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında alıkonabilirler.

Hükümün infazına başlandığı tarihte on sekiz yaşını bitirmiş ve mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden az bulunmuş olupta geçmişteki hallerine nazaran hususî ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususî kısımlarında bulundurulmaları daha uygun görülenlerin cezaları bu evlerde çektirilir.

Yukarıdaki iki fıkrada yazılı mahkûmlar yirmi bir yaşını bitirmeleri akabinde her halde büyüklere mahsus ceza evlerine naklolunurlar.

Madde 58 — Suçu işlediği zaman on sekiz yaşını bitirmiş olupta yirmi bir yaşını bitirmemiş ve hüküm zamanında altmış beş yaşını geçmiş olanlar hakkında ölüm cezası yerine otuz sene ağır hapis ve müebbet ağır hapis yerine yirmi dört sene ağır hapis cezası hükmolunur.

Sair hallerde cezanın altıda biri indirilir.

Madde 58 — Fili işlediği zaman on beş yaşını bitirmiş olupta yaptığı işin neticesini fark ve temyiz ile hareket ettiği anlaşılmayan sağır, dilsizlere ceza verilmaz.

Ancak fiil cürüm olduğu ve bir seneden fazla hapis cezasını veya daha ağır bir cezayı müstelzim bulunduğu takdirde yirmi dört yaşını henüz ikmal etmeyen sağır - dilsiz hakkında yirmi dört yaşına kadar kalmak üzere 53 ncü maddenin ikinci fıkrası hükümleri tatbik edilebilir.

Eğer fail yirmi dört yaşını bitirmiş ise mahkeme, hakkında 46 ncı maddede gösterildiği surette muamele yapılmak üzere kendisinin salâhiyetli makama teslimini emredebilir.

Eğer sağır - dilsizin suçu işlemekte fark ve temyiz ile hareket ettiği anlaşılır ve

işlediği zaman on sekiz yaşını bitirmemiş bulunursa birinci fıkrası müstesna olmak üzere 54 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Sağır - dilsiz on sekiz yaşını bitirip yirmi bir yaşını bitirmemiş ise 55 nci ve yirmi bir yaşını bitirmiş ise 56 nci maddeler hükümleri tatbik olunur.

Madde 59 — Kanunî tahfif sebeplerinden ayrı olarak mahkemece her ne zaman fail lehine cezayı hafifletecek takdirî sebepler kabul edilirse ölüm cezası yerine otuz ve müebbet ağır hapis yerine yirmi dört sene ağır hapis cezası hükmolunur.

Diğer cezaların altıda birinden üçte birine kadar indirilir.

Madde 62 — Bir kimse işlemeği kastettiği cürmün icrasına taallûk eden bütün filleri bitirmiş fakat ihtiyarında olmayan bir sebepten dolayı o cürüm meydana gelmemiş ise kanunda yazılı olmayan yerlerde fiil ölüm cezasını müstelzim olduğu takdirde müteşebbis hakkında yirmi sene, müebbet ağır hapis cezasını müstelzim olduğu takdirde on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapis cezası hükmolunur. Sair hallerde o cürüm için verilecek cezanın altıda birinden üçte birine kadar indirilerek hükmolunur.

YEDİNCİ BAP

Suç ve cezaların ictimai

Madde 68 — Şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaları icab ettiren bir kaç cürüm işlemiş olan şahsın cürümlerinden biri için müebbet ağır hapis cezası tayin olunduğu takdirde diğer cürümlerden ağır hapis veya hapsi müstelzim olanlar için tayin edilecek cezalar yerine mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılma müddeti ağır hapiste bu cezanın veya bu cezalar mecmunun onda birine, hapiste on ikide birine müsavi bir müddet uzatılır.

Ancak ilâve edilecek hücre müddeti ağır hapislerde iki sene, hapislerde bir sene altı aydan fazla olamaz.

Cürümlerden ikisi hakkında da müebbet ağır hapis cezası tayin edilmek lâzım geldiği takdirde ölüm cezası verilir.

Madde 69 — Bir neviden olarak şahsî hürriyeti bağlayıcı cezaları icab ettiren birden fazla cürüm işlemiş olan kimse hakkında tayin edilecek en ağır cezaya diğer cezalar mecmunun üçte ikisi ilâve olunur.

Şu kadar ki, bu suretle hükmolunacak ceza mecmunun ağır hapis ve hapiste 30 seneyi ve sürgünde yedi sene altı ayı geçemez.

Madde 70 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 71 — Muvakkat sürgün cezasını müstelzim bir cürmün şahsî hürriyeti bağlayıcı diğer muvakkat cezayı icab ettiren bir cürüm ile birleşmesi halinde sürgün cezasının beşte biri diğer cezaya zammolunur.

Yukarıki fıkrada yazılı olan ve şahsî hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaları

icap ettiren cürümler müteaddid ise, bunlar için önce 69 ve 70 nci maddeler tatbik edilmek suretile verilecek ceza tesbit edildikten sonra sözü geçen fıkra hükmü tatbik olunur.

Madde 73 — Bir veya bir kaç cürümle hafif hapsi müstelzim bir veya bir kaç kabahatin birleştirilmesi halinde cürüm için tayin olunan ve bir kaç cürüm işlenmişse yukarıki maddelere göre tesbit edilen cezaya, verilecek hafif hapis cezası veya mecmununun yarısına müsavi bir müddet zammolunur.

Madde 74 — 31, 33, 34 ve 35 nci maddelerde münderiç ferî cezaların dahi bir kaçını müstelzim olan müteaddid fiillerin içtimaı münasebetile bu cezaların neticelerini tayinde aslı cezaların içtimaından hâsıl olacak müddete bakılmayıp her suç için ayrı ayrı mürettep olan cezaya istinad olunur. Aşağıdaki madde hükmü bu kaideden müstesnadır.

Madde 75 — Her suç için mürettep olan amme hizmetlerinden muvakkat memnuiyet veyahud bir meslek ve sanatın tatili cezalarının mecmuu hükmolunur. Ancak bu yekûn amme hizmetlerinden memnuiyette on seneyi veya meslek ve sanatın tatilinde dört seneyi geçemez.

Madde 76 — İşlenmiş olan her fiil için muayyen olan ağır ve hafif para cezaları, cürümlerde 7500, kabahatlerde 300 lirayı geçmemek üzere tamamilen hükmolunur.

Nisbî para cezaları bu kayitten müstesnadır.

Para cezalarının şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çevrilmesi halinde bu cezanın müddeti dört seneyi geçemez. Ağır para cezasile hafif para cezası birleştiği takdirde çevrilecek cezanın nevi hapistir.

Madde 77 — Geçen maddelerde gösterilen kaideler, bir şahıs hakkında ceza hükmolunduktan sonra bu şahsın hükiimden evvel bir suç daha işlemiş olmasından dolayı tekrar muhakemesi iktiza eylediği takdirde dahi tatbik olunur.

İkinci suç, hükmolunan cezanın katileşmesinden veya icrasına başlanmasından sonra işlenmiş olduğu takdirde içtimaa esas tutulan cezaya zammolunacak cezaların, geçen maddelerde gösterilen üçte iki, ikide bir ve beşte bir nisbetleri o tertibe terfikan dörtte üç, üçte iki ve üçte bire iblâğ olunmak suretile ceza verilir.

Evvelki ceza ne olursa olsun bunu içtimaa esas tutacak olan mahkeme son suçta el koyan mahkemedir.

Madde 78 — Bir kimse bir suç işlemek veya vuku bulmuş bir suç gizlemek için diğer bir suç işlediği veyahut o suç vesilesile kanunda suç teşkil eden diğer bir fiil daha irtikâb eylediği takdirde mezkûr fiiller kanunen o suçta tertib eden anasırdan veya suçun esbabı müşeddedesinden sayılmazsa o kimse hakkında evvelki maddelerin müstemil olduğu hükümlere göre ceza tertib olunur.

Madde 81 — Bir kimse beş seneden ziyade müddetle bir mahkûmiyete uğradıktan sonra cezasını çektiği veya ceza düştüğü tarihten itibaren on sene ve diğer cezalarda beş sene içinde başka bir suç daha işlerse yeni suçta verilecek ceza altıda bire kadar artırılır.

Yeni suç evvelki mahkûmiyete sebep olan suç cinsinden ise hükmedilecek ceza altıda birden üçte bire kadar artırılır.

İkinci suç için tayin edilecek cezaya tekerrürden dolayı zammı lâzımgelen mik-

tar, hiç bir suretle evvelki suç için hükmedilmiş olan cezaların en ağırından ziyade olarak tayin olunamaz.

Evvelki veya sonraki suçlardan biri para cezası veya sürgün ve diğeri başka bir ceza olduğu takdirde tekerrürden dolayı yapılacak zam miktarının tayininde 19 ncu veya 40 nci maddelerde yazılı nisbet kaideleri tatbik olunur.

Madde 82 — Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olan kimse diğeri bir veya bir kaç cürüm işlediği takdirde mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede yalnız bırakılması müddeti eğer sonraki cürümü veya cürümleri muvakkat ağır hapis cezasını müstelzim ise bu cezanın veya bu cezalar mecmuunun sekizde birine, hapis cezasını müstelzim ise onda birine müsavi bir müddet uzatılır.

Ancak ilâve edilecek hücre müddeti ağır hapislerde üç seneden, hapiste iki seneden fazla olamaz.

Sonraki cürümden dolayı da mahkûma müebbet ağır hapis cezası tayin olunmuşsa verilecek ceza ölüm cezasıdır.

Madde 84 — Tekerrür halinde hükmedilecek ağır para cezasının 19 ncu maddeye göre hapse çevrilmesi halinde hapis müddeti beş seneyi geçemez.

Madde 85 — İşlediği suçlardan dolayı her defasında üç aydan fazla olmak üzere iki defa veya daha fazla şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarla mahkûm olan kimse 81 nci maddede yazılı müddetler içinde, yine şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezanın verilmesini icab ettiren aynı cinsten bir suç işler ve göreceği cezanın müddeti otuz aydan aşağı olursa mezkûr ceza müddeti yarı ve sair hallerde ağır hapis ve hapiste otuz seneyi geçmemek üzere üçte biri nisbetinde artırılır.

Madde 99 — Takibat yapılabilmesi dava veya şikâyete bağlı suçlarda suçtan zarar gören kimsenin vazgeçmesi hukuku amme davasını düşürür. Ancak kanunda hâlî yazılı olmadıkça cezanın infazına mani olmaz.

Maznunlardan biri hakkındaki dava veya şikâyetten vazgeçme diğerklerine de sirayet eder.

Kanunda yazılı haller müstesna olmak üzere, vazgeçme onu kabul etmeyen maznuna tesir etmez.

Madde 100 — Umumî ve hususî aflar, ve suçtan zarar görenin davadan veya şikâyetten vazgeçmesi ne zaptolunan eşyanın ne de malsandığına tediye olunan ağır ve hafif para cezalarının istirdadını icap etmez.

Madde 104 — Hukuku amme davasının müruru zamanı, mahkûmiyet hükmü, yakalama, tevkif, celp veya ihzar müzekkereleri, adlî makamlar huzurunda maznunun sorguya çekilmesi, maznun hakkında son tahkikatın açılmasına dair olan karar veya C. müddeiumumisi tarafından mahkemeye yazılan iddianame ile kesilir.

Bu halde müruru zaman, kesimle gününden itibaren yeniden işlemeye başlar. Eğer müruru zamanı kesen muameleler müteaddid ise müruru zaman bunların en sonuncusundan itibaren tekrar işlemeye başlar. Ancak bu sebebler müruru zaman müddetini 102 nci maddede ayrı ayrı muayyen olan müddetlerin yarısının ilâvesi ile bağlı olacağı müddetten fazla uzatamaz.

Madde 105 — Kanunun bir seneden aşağı müruru zaman müddeti tayin ettiği hallerde her türlü usulî muamele müruru zamanı keser. Ancak 103 nci maddeye göre müruru zaman işlemeğe başladığı günden itibaren bir sene içinde mahkûmiyet hükmü verilmemiş olursa hukuku amme davası müruru zamana uğrar.

Madde 106 — Bir suçtan dolayı yapılan ve müruru zamanı kesen muameleler o suçlarda her ne suretle olursa olsun iştiraki olup ta aleyhlerinde takibat veya tahkikat yapılmamış olan kimseler hakkında dahi müruru zamanı keser.

Madde 113 — Hükmelerde müruru zaman hükmün katileştiği veya infazın her hangi bir suretle inkıtaa uğradığı gündün itibaren işlemeye başlar.

Madde 114 — İlânın infazına müteallik mahkûma salâhiyetli merci tarafından kanun dairesinde tebliğ olunan her türlü muamele müruru zamanı keser. Bundan başka şahsî hürriyeti bağlayıcı cezalarda ilânın infazı için mahkûmun yakalanması dahi müruru zamanı keser.

Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse müruru zaman cereyan ettiği sırada mahkûm olduğu suç einsinden diğerk bir suç daha işlediği takdirde müruru zaman yine kesilmiş olur.

Madde 115 — Amme hizmetlerinden muvakkat memnuiyet yahut diğerk bir ıskatı ehliyet cezası veya bir meslek ve sanatın tatili icrası sair cezalara zam ve ilâve edildiği veyahut bir hüküm neticesi olduğu takdirde ıskatı ehliyet ve tatili meslek ve sanat cezaları, onlar için muayyen olan müddeti iki misline muadil bir müddet geçmedikçe sakıt olmazlar ve işbu müruru zaman aslî mücazatın sakıt olduğu tarihten itibaren cereyana başlar.

Madde 116 — Gerek hukuku amme davasının ve gerek ceza hükümlerinin müruru zamanı 30 neu madde mucibince hesap olunur.

Madde 117 — Gerek dava ve gerek ceza müruru zamanı resen tatbik olunur ve bundan ne maznun ve ne de mahkûm vazgeçemezler.

Madde 119 — Kanunda hilâfı yazılı olmadıkça en çoğu 50 liradan ibaret hafif para cezası tayin kılınmış olan kabahat failleri, duruşmadan evvel kabahat için muayyen para cezasının en yüksek haddini teşkil eden miktarı ile muhakeme masraflarını merciine ödeyerek hukuku amme davasını ortadan kaldırtabilirler.

Madde 122 — Yukarıki maddede yazılı ceza şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya merbut olduğu halde buna mahkûm olan ve işlemiş olduğu cürümden dolayı nedamet etmekte olduğunu ihsas edecek surette iyi hali görülen kimse asıl cezasını çektiği veya ceza af ile ortadan kalktığı tarihten itibaren beş ve müruru zaman ile düşmüş olduğu surette düştüğü tarihinden itibaren yedi sene geçtikten sonra memnu haklarının iadesini talep edebilir.

Eğer bu mahrumiyet ve ıskatı ehliyet cezaları diğerk bir cezaya ilâveten tertip olunmamış ise memnu hakların iadesi ancak hüküm ilânının katileştiği tarihten itibaren beş sene sonra istenebilir.

İKİNCİ KİTAP

Cürümler

BİRİNCİ BAB

Devletin şahsiyetine karşı cürümler

Birinci fasıl

Devletin arsulusal şahsiyetine karşı cürümler

Madde 125 — Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir Devletin hâkimiyeti altına koymağa veya Devletin istiklâlini tenkise veya birliğini bozmağa veya Devletin hâkimiyeti altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmağa matuf bir fiil işleyen kimse ölüm cezasile cezalandırılır.

Madde 126 — Devlet aleyhine silâh kullanan veya Türkiye ile harp halinde bulunan bir Devletin ordusunda hizmet kabul eden vatandaş müebbed ağır hapis cezasile cezalandırılır. Yabancı Devlet kuvvetlerine kumanda eden veya bunları sevk ve idareye müteallik bir vazife deruhde eden vatandaş hakkında ölüm cezası verilir.

Harp esnasında düşman Devlet toprağında bulunupta bu Devlet kanunlarının tahmil ettiği bir mecburiyeti ifa zaruretile mezkûr fiil işleyen kimseye ceza verilmez.

Bu bap hükümlerine göre her hangi bir sebeple Türk vatandaşlığı sıfatını kaybeden kimse dahi vatandaş hükmünde sayılır.

Türkiye Devleti tarafından Devlet olarak tanınmış olmasa bile haklarında muharip muamelesi yapılan siyasî kümeler dahi Türkiye Devleti ile harp halinde bulunan Devlet gibi telâkki edilir.

Madde 127 — Yabancı Devletin Türkiye Devleti aleyhine harp açması veya hasmane hareketlerde bulunması için yabancı ile anlaşan veya bu maksada matuf fiiller işleyen kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Harp vukubulursa ölüm cezası hükmolunur. Hasmane hareket vukua gelirse müebbed ağır hapis cezası verilir.

Türkiye Devletini bitaraflık ilânına veya bitaraflığın muhafazasına veyahud harp ilânına mecbur kılmak veya mecbur kılmağa matuf muameleler yapmak için yabancı ile anlaşan kimse beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Bu anlaşma matbuatla propaganda yapmak için vaki olmuş ise hükmolunacak ceza üçte bire kadar artırılır.

Millî menfaatler aleyhine hareketlerde bulunmak maksadile yabancından velevki bilvasıta olsun kendisi veya başkaları için para veya her hangi bir menfaat veya vaat kabul eden vatandaş eğer fiil daha ağır bir cürüm teşkil etmiyorsa üç seneden on seneye kadar ağır hapis ve beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Aynı ceza para veren veya sair menfaat temin veya vadeden yabancı hakkında da tatbik olunur.

Aşağıdaki hallerde ceza üçte birden aşağı olmamak üzere artırılır.

1 - Fiil harp esnasında işlenmiş ise,

2 - Para veya menfaat matbuat vasıtasile propaganda yapmak için verilmiş veya vadedilmiş ise.

Madde 128 — Türkiye Devletini harb tehlikesine maruz kılacak şekilde Hükûmetin tasvibi olmaksızın yabancı bir Devlet aleyhine asker toplayan veya diğer hasmane hareketlerde bulunan kimse beş seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır. Eğer harb vukua gelirse müebbet ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Hasname hareketler, yalnız yabancı bir Hükûmet ile münasebeti bozacak veya Türkiye Devletini veya Türk vatandaşlarını mukabele bilmisle maruz kılacak mahiyette ise verilecek ceza iki seneden sekiz seneye kadar ağır haptistir.

Siyasî münasebet münkati olur veya mukabelebilmisil vukua gelirse verilecek ceza üç seneden on seneye kadar ağır haptistir.

Madde 129 — Harb zamanında Türkiye Devleti zararına, düşmanın askerî hareketlerini kolaylaştırmak veya Türkiye Devletinin askerî hareketlerine zarar vermek maksadile yabancı ile anlaşan veyahut bu maksatlara matuf fiiller işleyen kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır. Maksadı hâsıl olursa ölüm cezası verilir.

Harb zamanında düşman Devlete iase maddeleri veya Türkiye Devletinin zararına kullanılabilecek sair şeyler veren kimse bunları bilvasıta vermiş olsa bile beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Harp zamanında düşman Devlet lehine yapılan istikrazlara ve her ne suretle olursa olsun tediyelere iştirak eden veya buna müteallik muameleleri kolaylaştıran kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Harp zamanında ve ikinci fıkrada yazılı haller haricinde nerede bulunursa bulunsun düşman Devlet tebeasile veyahud düşman Devlet topraklarında oturan diğer kimseler ile bilvasıta olsa dahi, ticaret yapan yurddaş veya Türkiyede bulunan yabancı iki seneden on seneye kadar ağır hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere eşya değerinin beş misline müsavi ağır para cezasile cezalandırılır.

İkinci ve üçüncü fıkra hükümleri fili hariçte işliyen yabancılar hakkında tatbik olunmaz.

Madde 130 — Harp zamanında Devletin silâhlı kuvvetlerinin veya ahalinin ihtiyaçları için Devlet veya diğer bir amme müessesesile veya amme hizmetlerini ifa veya amme ihtiyaçlarını temin eden bir müessese ile iş yapmak veya eşya vermek üzere iltizam ettiği taahhütleri kısmen veya tamamen ifa etmiyen kimse üç seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezasile beraber bin liradan aşağı olmamak üzere taahhüdü veçhile yapacağı iş veya vereceği eşya değerinin üç misline müsavi ağır para cezasile cezalandırılır.

Taahhüdün kısmen veya tamamen ifa edilmemesi taksirden ileri gelmiş ise ceza yarıya kadar indirilir.

Aynı hükümler, taahhüdün ifa edilmemesine sebebiyet veren ikinci veya daha sonraki derecedeki müteahhitlerle mütevassıtlar ve müteahhitlerin mümessilleri hakkında da tatbik olunur.

Harp zamanında yukarıki fıkralarda yazılı taahhütlerin icrasında hile yapan kimseler on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile beraber iki bin liradan aşağı olmamak üzere taahhüdü veçhile yapacağı iş veya vereceği eşya değerinin beş misline müsavi ağır para cezasile cezalandırılır.

Madde 131 — Askerî olan veya Devletin müsellaah kuvvetlerinin hizmetine tahsis edilmiş bulunan gemileri, hava vasıtalarını, nakil vasıtalarını, yolları, müesseseleri, depoları ve diğer askerî tesisatı Bunlar henüz ikmal edilmemiş olsalar bile - kısmen veya tamamen velev muvakkat bir zaman için olsun tahrip eden veya kullanılmayacak bir hale getiren kimse sekiz seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Aşağıdaki hallerde ölüm cezası verilir:

1 - Fiil, Türkiye ile harp halinde bulunan bir Devletin menfaati için işlenmiş olursa,

2 - Fiil Devletin harb hazırlıklarını veya harb kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise.

Fiil bunları elinde bulunduran veya muhafazası veyahut nezareti ile mükellef olan kimsenin kusuru neticesi vukua gelmiş veya sadece kolaylaşmış olursa o kimse hakkında bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Madde 132 — Devletin emniyetine veya dahilî, yahut beynelmilel siyasî menfaatlerine taallük eden evrak veya vesikaları tamamen veya kısmen yok eden, tahrib eden veya üzerlerinde sahtelik yapan veyahut muvakkaten de olsa bunları tahsis oldukları yerden başka bir yerde kullanan, hile ile alan veya çalan kimse sekiz seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Gizli kalması Devletin emniyeti ve yukarıda yazılı menfaatleri icabından olan malûmatı istihsal eden kimse üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır. Bu bap hükümlerine nazaran Devletin menfaatleri namına gizli kalması lâzım gelen malûmat arasında, dahilî veya beynelmilel siyasî sebeplerle neşrolunmayan Hükûmet muamelelerinin ihtiva ettiği malûmat ta dahildir.

Salâhiyetli makamların neşir veya işasını menettiği malûmatı istihsal eden kimse iki seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda yazılı fiiller Devletin harb hazırlıklarını veya harb kudret veya kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa ölüm cezası verilir.

Madde 133 — Devletin emniyeti veya dahilî veya beynelmilel siyasî menfaatleri icabından olarak gizli kalması lâzım gelen malûmatı, siyasî veya askerî casusluk maksadile istihsal eden kimse on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Aşağıdaki hallerde ölüm cezası verilir:

1 - Fiilî Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletin menfaati namına işlenmiş ise,

2 - Fiil, Devletin harb hazırlıklarına veya harb kudret veya kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise.

Salâhiyetli makamların neşir veya işasını menettikleri malûmatı siyasî veya askerî casusluk maksadile istihsal eden kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yukarıki fıkrada yazılı fiil, Türkiye ile harb halinde bulunan bir Devletin menfaatine işlenmiş ise müebbet ağır hapis cezası hükmolunur.

Yukarıki iki fıkrada yazılı fiil, Devletin harb hazırlıklarını veya harb kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise ölüm cezası verilir.

Madde 134 — 132 ve 133 ncü maddelerde yazılı cürümlerin icrası, evrak veya vesikaları elinde bulunduran veya malûmata malik olan kimsenin taksiri neticesi mümkün kılınmış veya sadece kolaylaştırılmış olursa bu şahıs hakkında bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Fiil, Devletin harb hazırlıklarını veya harb kudret ve kabiliyetini yahud askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu cürümlerin icrası Devletin askerî menfaati icabından olarak girilmesi menedilmiş olan yerlerin veya toprak, su veya hava mıntakalarının muhafazası ve nezaretile mükellef olan kimsenin taksiri neticesi mümkün kılınmış veya sadece kolaylaştırılmış ise aynı ceza hükmolunur.

Madde 135 — Her kim :

1 - Devletin askerî menfaati icabı olarak girilmesi menedilmiş olan yerlere veya toprak, su veya hava mıntakalarına gizlice veya iğfal ile girse,

2 - 132 nci maddenin iki, üç, dört ve beşinci fıkralarında yazılı malûmatı tedarik etmeye yarayan ve elde bulundurulması için makbul sebep gösterilemeyen vesikalarla veya diğer her hangi bir şey ile yakalanırsa,

Bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yukarıki bentlerde yazılı fiillerden biri harb zamanında işlenirse verilecek ceza üç seneden on seneye kadar ağır haptir.

Madde 136 — 132 nci maddenin iki, üç, dört ve beşinci fıkralarında yazılı gizli kalması lâzım gelen malûmatı ifşa eden kimseler beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fiil harb zamanında işlenmiş veya Devletin harb hazırlıkları veya harb kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuş ise ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

Suçlu, siyasî veya askerî casusluk maksadile hareket etmiş ise bu maddenin birinci fıkrasında yazılı halde müebbet ağır hapis ve ikinci fıkrasındaki halde ölüm cezası hükmolunur.

Bu cezalar bu maddede yazılı olan malûmatı istihsal eden kimseler hakkında da tatbik olunur.

Eğer fiil suçlunun taksiri neticesi vukubulmuş ise birinci fıkrada yazılı halde altı aydan iki seneye ve ikinci fıkradaki hallerden birinin mevcudiyeti takdirinde üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 137 — Salâhiyetli makamların neşir ve işaasını menettikleri malûmatı ifşa eden kimse üç seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fiil harb zamanında işlenir veyahud Devletin harb hazırlıklarını veya harb kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koyarsa verilecek ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

Suçlu, siyasî veya askerî casusluk maksadile hareket etmiş ise bu maddenin birinci fıkrasında yazılı halde on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm edilir.

İkinci fıkrada yazılı hallerde ölüm cezası verilir.

Bu cezalar bu maddede yazılı olan malûmatı istihsal etmiş olanlar hakkında da tatbik olunur.

Eğer fiil suçlunun taksiri neticesi vuku bulmuş ise birinci fıkrada yazılı halde altı aydan iki seneye ve ikinci fıkradaki hallerden birinin mevcudiyeti takdirinde üç seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 138 — Vazifesi veya hizmeti dolayısıyla öğrendiği ve Devletin emniyeti icabı olarak gizli kalması lâzım gelen fennî keşif veya ihtiraları yahud sınaî yenilikleri, kendisinin veya başkasının menfaatine olarak kullanan memur veya

amme hizmetini ifa ile mükellef olan kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Eğer fiil Türkiye ile harp halinde bulunan bir Devletin menfaati için işlenir veya Devletin harp hazırlıklarını veya harp kudret ve kabiliyetini veya askerî hareketlerini tehlikeye koyarsa suçlu ölümlü cezasile cezalandırılır.

Türkiye Devleti tarafından yabancı bir memlekette Devlet işlerini görmeye memur edilen kimse, kendisine verilen vazifeyi sadakatle ifa etmezse bu fiilden millî menfaate zarar gelebileceği takdirde beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasile cezalandırılır.

129 ncu madde ile ondan sonraki maddelerde ve 153 ve 161 nei maddelerde yazılı cürümler harp için Türkiye Devletile aralarında ittifak veya iştirak olan bir Devletin zararına işlendiği takdirde dahi tatbik olunur.

Bundan evvelki fıkrada yazılı cürümlerin işleneceği haber alınıp ta zamanında Devlet memurlarına haber vermeyi ihmal edenler, cürüm teşebbüs derecesinde kalsa bile, altı aydan az olmamak üzere hapsolünür.

Madde 139 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 140 — Hariçte Devletin itibar veya nüfuzunu kırarak şekilde Devletin dahilî vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalâgalı veya maksadı mahsusa müstenid havadis veya haberler yayan veya nakleden veya millî menfaatlere zarar verecek her hangi bir faaliyette bulunan yurttaş beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse konulur.

Madde 141 — Memleket dahilinde içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü, şiddet kullanmak suretile tesis etmeğe veya içtimaî bir zümreyi şiddet kullanarak ortadan kaldırımağa veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî veya içtimaî nizamları şiddet kullanarak devirmeğe matuf cemiyetleri tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevk ve idare eden kimse beş seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Memleket dahilinde cemiyetin siyasî ve hukukî her hangi bir nizamını şiddet kullanarak ortadan kaldırmak gayesile cemiyetler tesis eden, teşkil eden, tanzim eden, veya sevkü idare eyleyen kimseye de aynı ceza verilir.

Bu cemiyetlere iştirak eden kimse bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda gösterilen haller haricinde memlekette millî hissiyatı sarsmağa veya zayıflatmağa matuf cemiyetleri tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevkü idare eden kimse bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Mezkûr cemiyetlere iştirak eden kimseye altı aydan iki seneye kadar hapis cezası verilir.

Dağılmaları emredilmiş olan yukarıda yazılı cemiyetleri sahte nam altında veya muvazaa şeklinde olsa dahi yeniden teşkil edenler hakkında verilecek cezalar üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.

Madde 142 — Memleket dahilinde içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü şiddet kullanmak suretile tesis etmek veya içtimaî bir zümreyi şiddet kullanarak ortadan kaldırmak veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî ve-

ya içtimâî nizamları şiddet kullanarak devirmek yahud memleketin siyasî ve hukukî her hangi bir nizamını yıkmak için propaganda yapan kimse bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Propaganda millî hissiyatı sarsmak veya zayıflatmak için yapılırsa ceza altı aydan iki seneye kadar hapidir.

Yukarıki hükümlerde yazılı fiilleri methüistihsan eden kimse de aynı cezaya mahkûm olur.

Madde 143 — Hükûmetin müsaadesi olmaksızın beynelmilel mahiyeti haiz olan veya kökü memleket dışında bulunan cemiyetleri veya müesseseleri veya bunların şubelerini memleket dahilinde tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevku idare eden kimse on beş günden altı aya kadar hapis ve beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade, sahte veya noksan beyanat ile alınmış ise faili bir seneden beş seneye kadar hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade alınmaksızın teşkil edilmiş olan böyle bir cemiyete veya müesseseye veya bunların şubelerine memleket dahilinde iştirak eden kimse yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Memleket dışındaki cemiyet ve müesseselere Hükûmetin müsaadesi olmaksızın iştirak eden memleket dahilinde mukim vatandaşa da aynı ceza verilir.

Madde 144 — Hükûmetin teklifi aynen.

Madde 145 — Türk bayrağını veya Devletin diğer bir hâkimiyet alâmetini tahkir kastile bulunduğu yerden söküp kaldıran veya yırtan, bozan, yahut diğer her hangi bir suretle tezlil eden kimse, bir seneden üç seneye kadar hapsolünür.

Ceza kanununun tatbikatında Türk bayrağından maksad Devletin resmî bayrağıle millî renkleri taşıyan her hangi bir bayraktır.

Bayraktan başka her hangi bir şey üzerinde bulunan millî renkleri tahkir kastile bulunduğu yerden söküp kaldıran veya yırtan, bozan yahut diğer her hangi bir suretle tezlil eden kimse hakkında da aynı ceza verilir.

Bu maddede yazılı cürüm yabancı bir memlekette bir Türk tarafından işlenirse, ceza üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.

Madde 148 — Her kim bir yabancının hizmetinde veya onun lehinde çalışmak üzere Hükûmetin tasvibi olmaksızın memleket dahilinde yurttaşlardan asker yazar veya bunları silâhlendirirse üç seneden altı seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Asker yazılanlar veya silâhlendirilenler arasında, hizmet halinde olan askerler veya henüz askerî mükellefiyete tâbi bulunan kimseler varsa ceza üçte birden aşağı olmamak üzere arttırılır.

Madde 153 — Askerleri kanunlara karşı itaatsizliğe veya yeminlerini bozmağa veya askerî inzibat vazifelerini veya askerlik sanatlarına dahil diğer vazifelerini ililâle teşvik eden veya kanunlara, yeminlerine, inzibat veya sair askerî vazifelere muhalif hareketleri methü istihsan yolunda asker önünde sözler sarfeden kimse, fiil daha ağır bir cürüm teşkil etmediği takdirde yalnız bundan dolayı bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Fiil alenen işlenmiş ise, verilecek ceza iki seneden beş seneye kadar ağır haptir. Fiil, harb zamanında işlenmiş ise, ceza üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.

Fiil:

- 1 - Matbuat vasıtasile veya her hangi bir propaganda vasıtasile;
- 2 - Umumî veya umuma açık bir mahalde ve birden ziyade kimseler huzurunda;
- 3 - Toplanılan mahal veya içtimaa iştirak edenlerin adedi veya toplantının mevzuu ve gayesi itibarile hususî mahiyeti haiz olmayan bir içtimada işlenmiş olursa ceza kanununun tatbikında alenî olarak işlenmiş sayılır.

Zabıta kuvvetlerine karşı bu fiilleri işleyenler hakkında da aynı hükümler tatbik olunur.

Madde 159 — Türklüğü, Büyük Millet Meclisini, Cümhuriyeti, Hükûmetin manevî şahsiyetini alenen tahkir ve tezyif edenler bir seneden altı seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Devletin silâhlı kuvvetlerini veya Adliyenin manevî şahsiyetini alenen ve tezyif edenlere de aynı ceza verilir.

Türkiye Cümhuriyeti kanunlarına alenen söğenler altı ayı geçmemek üzere hapsedilir ve otuz liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Türklüğü tahkir ve tezyif, yabancı memlekette bir Türk tarafından işlenirse ceza üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.

Madde 160 — 157 nci maddede yazılı suçu işleyenlerle Türkiye Cümhuriyeti kanunlarına alenen söğenler hakkında takibat yapılmak salâhiyeti doğrudan doğruya C. müddeiumumilerine aittir.

158 nci maddede yazılı hal ile 159 ncu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yazılı Hükûmetin veya Adliyenin manevî şahsını veya Cümhuriyeti alenen tahkir ve tezyif hallerinde takibat yapılması Adliye vekâletinin iznine bağlıdır.

159 ncu maddenin birinci fıkrasında yazılı Türklüğü veya Büyük Millet Meclisini alenen tahkir ve tezyif hallerinde takibat yapılması Büyük Millet Meclisi Reisi ve bulunmadığı takdirde reise vekâlet eden zatın ve Devletin silâhlı kuvvetlerini tahkir ve tezyif edenler hakkında takibat yapılması Millî Müdafaa vekâletinin iznine bağlıdır.

Madde 161 — Harp esnasında ammenin telâş ve heyecanını mucip olacak veya halkın maneviyatını kırarak veya düşman karşısında milletin mukavemetini azaltacak şekilde asılsız, mübalağalı veya maksadı mahsusa müstenid havadis veya haberler yayan veya nakleden veya millî menfaatlere zarar verecek her hangi bir faaliyette bulunan kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse konulur.

Eğer fiil:

- 1 - Propaganda ile veya askerlere tevcih olunarak işlenmişse;
- 2 - Suçlu tarafından bir yabancı ile anlaşma neticesi yapılmışsa verilecek ceza, on beş seneden eksik olmamak üzere ağır haptir.

Eğer fiil, düşmanla anlaşma neticesi işlenmiş ise, cezası müebbet ağır haptir.

Harb zamanında düşman karşısında milletin mukavemetini tehlikeye maruz kılacak şekilde kambioların tedavül kıymetini düşürmeye veya resmî veya hususî kıymetli evrakın piyasası üzerinde bir tesir yapmağa matuf hareketlerde bulunan kimse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ve üç bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Eğer fiil:

Suçlu tarafından bir yabancı ile anlaşma neticesi yapılmışsa ağır hapis ce-

zısı ön seneden ve düşmanla anlaşma neticesi işlenmişse on beş seneden aşağı olamaz.

Madde 168 — Hükûmetin teklifi aynen.

Madde 171 — Hükûmetin teklifi aynen.

Madde 172 — Hükûmetin teklifi aynen.

Madde 173 — 127 nci maddenin üç ve dördüncü fıkralarile 138 nci maddenin dördüncü fıkrasında ve 128, 140, 143 ve 161 nci maddelerde yazılı cürümler hakkında takibat yapılması Adliye vekâletinden izin verilmesine bağlıdır.

Ceza kanununa göre harb zamanı tâbirinde, eğer harb vukua gelmiş ise, seferberlik zamanı da dahildir.

Birinci bapta yazılı cürümler için hükmolunacak ağır hapis cezalarına Emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezası da ilâve olunur.

Madde 181 — Bir memur, memuriyetine aid vazifeyi suiistimal ederek veya hud kanunen icab eden usul ve şartlara riayet etmeyerek bir kimseyi şahsî hürriyetinden mahrum ederse bir seneden üç seneye kadar hapis cezası verilir.

Eğer bu file 179 ncu maddenin ikinci fıkrasile 180 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı hallerden biri inzımam etmiş ise ceza üç seneden beş seneye kadar haptir.

180 nci maddenin son fıkrasında yazılı halde ceza altıda birden yarıya kadar indirilir.

Madde 188 — Bir kimse bir şeyi işlemek veya işlemesine müsaade etmek yahud o şeyi işlememeye mecbur etmek için diğer bir şahsa cebrü şiddet gösterir veya onu tehdid ederse bir seneye kadar hapis ve 30 liradan 50 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Eğer o kimse tasavvur ettiği maksadı istihsal etmiş ise hapis cezası bir aydan on sekiz aya ve ağır para cezası 20 liradan yüz liraya kadardır.

Eğer bu cebrü şiddet veya tehdid hususları silâh ile yahud kendini tanımayacak bir hale koyarak yahud bir kaç kişi tarafından birlikte yahud imzasız bir mektub yahud hususî işaretlerle yahud mevcut veya mefruz bazı gizli cemiyetlerin husule getirdikleri tehdid kuvvetinden istifade ile işlenmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Eğer bununla arzu olunan maksad istihsal olunmuş ise beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir ve ayrıca beş sene emniyeti umumiye nezareti altına konulabilir.

İkinci fasıl

İrtikâp

Madde 209— Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine aid vazifeyi suiistimal suretile kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına ve sair menfaatler temin veya vadine bir kimseyi icbar ederse üç seneden beş seneye kadar hapis ve o kadar müddet memuriyetten mahrumiyet cezasile mahkûm olur.

Eğer bigayrihakkın ita veya vadolunan para ve menfaatin miktar ve kıymeti az ise hapis ve mahrumiyet cezalarının yarısı indirilir.

Madde 210 — Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine aid vazifeyi suiistimal suretile kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına ve sair menfaatler temin veya vadine bir kimseyi ikna ederse bir seneden üç seneye kadar hapis ve memuriyetinden muvakkaten mahrumiyet cezalarile cezalandırılır. Eğer memur kanunen alınmaması lâzımgelen bir şeyi diğerin hatasından bilistifade almış bulunursa altı aydan üç seneye kadar hapsolunur.

Eğer bigayrihakkın vadü ita veya temin olunan para veya menfaat miktar ve kıymetçe az ise hapis ve mahrumiyet cezalarının yarısı indirilir.

Madde 228 — Devlet memurlarından her kim bir şahıs veya memur hakkında memuriyetine aid vazifeyi suiistimal ile kanun ve nizamın tayin ettiği ahvalden başka suretle keyfi bir muamele yapar veya yapılmasını emreder veya ettirirse bir aydan bir seneye kadar hapse mahkûm olur ve bundahususî bir maksadı dahi mevcud olduğu anlaşılırsa cezası üçte bire kadar arttırılır.

Memuriyetinin icrasında lüzumsuz yere sert muamelelerle bir şahsın kanun hükmüne veya Hükûmetin emirlerine itaat etmemesine sebep olan memur dahi aynı ceza ile cezalandırılır.

Madde 237 — Kanunun evlenmelerini menettiği kimselerin bu memnuiyetlerini bildikleri halde akitlerini yapan evlenme memurlarile bu suretle evlencüler ve bunları evlenmeye sevkeden veya evlenmelerine rıza gösteren veli veya vasileri üç aydan iki seneye kadar hapsolunurlar.

Kanunî şartlara riayet etmeksizin evlenme kâğıdı veren memur, bir aydan üç seneye kadar hapsolunur.

Evlenme aktinin kanuna göre yapılmış olduğunu gösteren kâğıdı görmeden bir evlenme için dinî merasim yapanlar hakkında da bundan evvelki fıkrada yazılı ceza verilir.

Aralarında evlenme akti olmaksızın evlenmenin dinî merasimini yaptırarak erkek ve kadınlar iki aydan altı aya kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Erkek evli olduğu takdirde verilecek ceza altı aydan üç seneye kadar haptistir. Erkeğin evli olduğunu bilen kadına da aynı ceza verilir.

Muhtarlar aralarında evlenme akdi yok iken evlenmenin dinî merasimini yaptıklarına muttali oldukları kimseleri salâhiyetli makama bildirmeğe mecburdurlar. Bu hususta ihmal gösterenler beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır ve tekerrürü halinde ayrıca biraya kadar hapsolunurlar.

Madde 253 — Her kim bir rütbe veya memuriyetin veya bir meslekin resmî elbisesini salâhiyeti olmaksızın alenen giyer ve haiz olmadığı nişan ve madalyaları ta-lik ederse bir seneye kadar hapse ve 250 liyaya kadar ağır para cezasına mahkûm olur ve eğer böyle bir elbise giymek suretile elbisenin delâlet ettiği meslek ve me-muriyete müteferri mevaddı icra ederse üç ayden aşağı olmamak üzere hapsolu-nur. Siyasî bir partinin takip ettiği prensiplerin remzi olan alâmet ve işaretleri o partinin şerefini kıracak yerde veya şekilde ve tarzda veya o prensiplerden aykırı maksatlar takip eden kitap, gazete veya mecmualarda kullananlar altı aya kadar hapis veya on liradan 200 liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılırlar.

Kızılay cemiyetine aid alâmet ve işaretleri, Kızılay cemiyetinin rızası olmaksızın her hangi bir matbua veya evrak veya sair eşya üzerine koymak veya resim veya hâkketmek veya hen ne suretle olursa olsun o alâmet ve işaretleri temsil veya te-cessüm ettirmek suretile kullanalar üç aya kadar hapis veya beş liradan iki yüz lira-ya kadar ağır paar cezasile cezalandırılır.

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı suçlardan dolayı takibat ic-rası alâkalı siyasî partinin veya cemiyetin şikâyetine bağlıdır.

Madde 267 — Yukarıki maddede beyan olunan fiiller bir vazifenin ifasından do-layı olmayıp ta vazife esnasında vaki olursa tayin olunacak ceza üçte birinden ya-rısına kadar indirilir.

Madde 276 — Bir kimse muhafaza edilmek üzere kendisine resmen teslim olu-nan merhun veya mahcuz veya her hangi bir sebeple vaziyed edilmiş olan malları kendisinin veya başkasının menfaati için saklar. Sahibine veya başkalarına ve-rir veya tebdil veya lâzımgelenlere teslimden imtina ederse üç aydan iki seneye ka-dar hapis ve otuz liradan üç yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Eğer suçlu merhun veya mahcuz veya her hangi bir sebeple vaziyed edilmiş olan eşyanın sahibi ise verilecek ceza bir seneye kadar hapis ve on liradan yüz elli liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer cürüm muhafızın ihmalinden veya tedbirsizliğinden ileri gelmiş ise muha-fız hakkında beş liradan yüz liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Eğer cezanın kıymeti az ise veya cürmün faili eşyayı veya bedelini takibata baş-lamazdan evvel geri verirse ceza altıda birden üçte bire kadar indirilir.

Madde 279 — Ceza kanununun tatbikatında:

1 - Devamlı veya muvakkat surette teşriî, idarî veya adlî bir amme vazifesi gö-ren Devlet veya diğer her türlü amme müesseseleri memur, müstahdemleri;

2 - Devamlı veya muvakkat, ücretsiz veya ücretli, ihtiyarî veya mecburî ola-rak teşriî, idarî veya adlî bir amme vazifesi gören diğer kimseler memur sayılır.

Ceza kanununun tatbikatında amme hizmeti görmekle muvazzaf olanlar:

1 - Devamlı veya muvakkat surette bir amme hizmeti gören Devlet veya diğer amme müessesesinin memur ve müstahdemleri;

2 - Devamlı veya muvakkat, ücretli veya ücretsiz ihtiyarî veya mecburî surette bir amme hizmeti gören diğer kimselerdir.

Madde 282 — Her kim adliye makamları tarafından şahid, ehli vukuf, veyahut tercüman sıfatile davet olunup ta asılsız bir sebebi ileri sürmek suretile icabet mec-buriyetinden varestede tutulmuş veya icabet etmekle beraber şehadet etmekten veya

ehli vukuf veya tecrümanlık vazifesini ifadan istinkâf eylemiş bulunursa altı aya kadar hapse veya on liradan yüz liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Fail ehli vukuftan ise mahkûmiyet neticesi olarak hapis müddetine müsavi bir zaman için meslek ve sanatın tatili cezasına dahi mahkûm olur.

İkinci fasıl

Suç tasnii ve resmî mercileri iğfal

Madde 283 — Vuku bulmadığını bildiği bir suçu adliyeye veya keyfiyeti adliyeye tevdi mecbur olan bir makama veya kanunî takib yapacak veya yaptırabilecek bir mercie vuku bulmuş gibi ihbar ile yahut vaki olmayan bir suçun eserlerini takibata mübaşeret olunabilecek derecede uyduran kimse 30 aya kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Adliye huzurunda sahte olarak bir suç işlediğini yahut bu suça iştirak eylediğini söyleyen kimse hakkında dahi aynı ceza tertib olunur.

Üçüncü fasıl

Iftira

Madde 285 — Her kim Adliyeye veya keyfiyeti Adliyeye tevdi mecbur olan bir makama veya kanunî takip yapacak veya yaptırabilecek bir mercie ihbar ve şikâyette bulunarak suçsuz olduğunu bildiği bir kimseye bir suç isnad eder yahut o kimse aleyhinde böyle bir suçun maddî eser ve delillerini uydurursa isnat eylediği suçun nevi ve mahiyetine ve uydurduğu delillerin kuvvetine göre üç aydan üç seneye kadar hapsolünür.

Bu isnat kendine iftira olunan kimsenin tevkifi gibi şahsî hürriyeti bağlayan bir halin hudusuna sebep olmuşsa müfteri hakkında bir seneden beş seneye kadar hapis cezası hükmolünür.

Kendine iftira olunan kimse hakkında üç seneden fazla şahsî hürriyeti bağlayan bir ceza ile mahkûmiyeti mutazammın bir hüküm sadır olmuşsa müfteri hakkında on beş seneyi geçmemek üzere aynı ceza hükmolünür.

Eğer mağdurun mahkûmiyeti müebbet ağır hapis ise müfteri on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapisle cezalandırılır.

Eğer mahkûmiyet ölüm cezasını müstelzim olmuş ve infaz edilmişse müfteriye aynı ceza verilir.

Henüs infaz edilmemiş ise müebbet ağır hapis cezası hükmolünür.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı olan suç faili mağdur hakkında takibat yapılmadan evvel bu isnadatından rücu eder veya uydurduğunu itiraf ederse yukarıda yazılı cezaların altıda biri hükmolünür ve ceza müebbet ağır hapis ise on sene ağır hapse indirilir ve isnattan rücu veya tasninin itiraf olunması takibata başlandıktan sonra vaki olursa asıl cezanın üçte ikisi indirilir ve müebbet ağır hapis yerine 24 sene ağır hapis cezası tayin olunur. Tasni veya iftira, kabahat efaline ta-

allık ederse bu madde ile 283 ncü maddede tesbit olunan cezalar yarıya kadar indirilir.

Madde 293 — 289 ncü maddede yazılı olan suret ve zamanlarda yalan şahitler şahadetinden ve ehli hibre ve tercümanlar dahi hilâfı hakikat olan rey ve tercümelerinden riucu ettikleri takdirde bunları tedarik edenler hakkında 291 ncü maddede muayyen cezalar altıda birinden üçte birine kadar indirilir.

Madde 298 — Bir kimse bir suçtan dolayı kanun dairesinde tevkif olunduktan sonra kaçarsa bir aydan altı aya kadar hapsolunur.

Bu suç şahıslara karşı şiddet veya tehdid kullanarak veyahud kapı veya pencere kırarak veya duvar delerek veya kaçmağa mani olacak vasıtaları bozarak işlenmiş olursa ceza üç aydan on sekiz aya kadar haptir.

Eğer tehdid veya şiddet kullanma silâh ile veya birden ziyade kimseler tarafından bir arada yapılmış olursa ceza iki seneden beş seneye kadar ağır haptir.

Madde 299 — Bir kimse bir suçtan dolayı kanun dairesinde hapsedildikten sonra kaçarsa aşağıda yazılı şekillerde ceza görür:

1 - Müebbet ağır hapis mahkûmu ise ayrıca 13 ncü maddeye göre geçirmesi lâzımgelen hücre müddeti hesaba katılmaksızın cezasının bir senesi geceli gündüzlü bir hücrede yalnız başına bırakılmak suretile çektirilir.

2 - Muvakkat şahsî hürriyeti bağlayıcı bir ceza mahkûmu ise geri kalan müddetlerine bu müddetlerin altıda birden üçte birine müsavi bir müddet zammedilir. Ancak zammedilecek bu müddetler iki aydan eksik ve iki seneden fazla olamaz.

Bu suç, şahıslara karşı şiddet veya tehdid kullanarak veyahud kapı ve pencere kırarak veya duvar delerek veya kaçmaya mani olacak vasıtaları bozarak işlenmiş olursa birinci bentte yazılı hücre müddeti iki sene, ikinci bentte yazılı nisbet üçte birden yarıya kadar olarak tatbik olunur. Ancak zammedilecek bu müddetler altı aydan eksik, dört seneden fazla olamaz.

Eğer tehdid veya şiddet kullanma silâh ile veya birden ziyade kimseler tarafından bir arada yapılmış olursa birinci bentte yazılı hücre müddeti ikinci bentte yazılı nisbet yarından üçte ikiye kadar olarak tatbik olunur. Ancak zammedilecek bu müddetler üç seneden eksik, altı seneden fazla olamaz.

Bu maddede yazılı hükümler ceza evi dışında çalıştırılan mahkûmlar hakkında da tatbik olunur.

Madde 301 — Her kim bir mevkuf veya mahkûmun tevkifhane ve hapishaneden kaçmasını hazırlar veya kolaylaştırırsa kaçan kimsenin işlemiş olduğu suçun şiddetine ve ikmal etmekte bulunduğu cezanın nevi ve müddetine nazaran bir aydan otuz aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Eğer mahkûmun çektiği ceza müebbet ağır hapis ise kaçmasını hazırlayan ve kolaylaştıran kimsenin cezası yirmi aydan dört eneye kadardır.

Eğer mahkûmun cezası ölüm cezası ise, kaçmasını hazırlayan veya kolaylaştıran kimseye otuz aydan beş seneye kadar hapis cezası verilir.

Eğer mahkûmun kaçmasını hazırlamak ve kolaylaştırmak için fail 299 ncü maddede mezkûr vasıtalarından bir kısmını kullanır ve bu yüzden mahkûm kaçmış olursa ceza üçte birden yarıya kadar arttırılır.

Eğer kaçmamış ise, ceza üçte bire indirilir.

Eğer maznun mevkuf veya mahkûmun usul ve fûruundan ve karı kocadan ve kardeş ve kız kardeşlerinden biri ise, göreceği ceza üçte bir miktarı azaltılır.

Madde 302 — Bir mevkuf veya mahkûmun muhafazasına veya nakline memur olan kimse ne suretle olursa olsun onun kaçmasını hazırlar veya kolaylaştırırsa bir seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Eğer mahkûmun görmekte olduğu ceza idam veya müebbed ağır hapis ise failin göreceği ceza beş seneye kadar ağır hapistir ve beş sene müddetle amme hizmetlerinden memnuiyet cezası dahi hükmolunur.

Eğer kaçmasını hazırlamak ve kolaylaştırmak için fail, kaçağın şiddet kullanmasında veyahud kapı ve pencere kırmasında ve duvar delmesinde kaçakla birleşir veya silâh ve sair böyle bir işe lâzım olan şeyleri verir veya bunların tedarikini men etmezse mevkuf veya mahkûmun kaçmış olması halinde memur, yedi seneye kadar ağır hapis ve müebbeden amme hizmetlerinden memnuiyet ile cezalandırılır ve kaçmadığı takdirde memura beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 304 — Sürgün cezasına mahkûm olan kimse 18 nci maddeye göre ikamete mecbur tutulduğu yerden kaçarsa on beş günden üç aya kadar hapsolunur.

Madde 309 — Hükmün yedi nezlolunup ta müstahiklerine teslim kılınan gayrimenkul malları tekrar zaptu işgal eden kimse iki aydan bir seneye kadar hapsolunur.

Muhafaza edilmek üzere başkasına resmen teslim olunan merhun veya mahcuz veya her hangi bir sebeple vaziyet edilmiş olan menkul malını alan veya tahrib veya telef eden kimse bir aydan bir seneye kadar hapsolunur.

Bundan evvelki fıkrada yazılı cürüm, muhafızının müsamahasından ileri gelmişse on liradan yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

BEŞİNCİ BAB

Ammenin nizamı aleyhine işlenen cürümler

Birinci fasıl

Suç işlemeye tahrik

Madde 311 — Başkasını bir suç işlemeye alenen tahrik eden kimse aşağıda yazılı şekillerde cezalandırılır:

1 - Eğer tahrik ettiği cürmün cezası muvakkat ağır hapsin üstünde bir ceza ise üç seneden beş seneye kadar ağır hapis,

2 - Muvakkat ağır hapis veya hapis cezasını müstelzim ise failin nevine göre üç seneye kadar hapis,

3 - Sair hallerde yüz liraya kadar ağır para cezası.

2 ve 3 numaralı bentlerde beyan olunan hallerde ceza tahrik olunan suç için muayyen olan cezanın en yukarı haddinin üçte birini geçemez.

İkinci fasıl

Cürüm ikai için cemiyet teşkil edenler

Madde 313 — Beş kişi ve daha ziyade kimse adliye kuvveti veya ammenin emniyet veya selâmeti veya adabı ve aile intizamı yahut mal ve şahıs aleyhine cürüm işlemek için bir cemiyet teşkil ettiği halde bunlardan her birisi yalnız cemiyet teşkilinden dolayı üç seneye kadar hapsolunur.

Bu cemiyete dahil olanlar on sekiz seneye kadar hapse ve yüz liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olurlar.

Eğer bu cemiyet efradı dağlarda ve kırlarda ve umumî yollarda dolaşır, yahut içlerinden iki veya daha ziyadesi silâh taşır, yahut emin bir mahalde silâh saklarsa altı aydan beş seneye kadar hapse mahkûm olur.

Eğer cemiyetin muharrik ve reisleri varsa onlar bu maddenin birinci fıkrasında altı aydan eksik olmamak üzere üç seneye, üçüncü fıkrasında bir seneden eksik olmamak üzere beş seneye kadar hapse mahkûm olunur.

Madde 329 — Kıymetli damgaları veya demiryolu, yahut sair amme nakliyat şirketlerinin biletleri üzerine evvelce kullanılmış olduklarına dair konulan işaretleri silmek veya her ne suretle olursa olsun yok etmek suretile bunları kullanan veya kullanmak üzere başkalarına veren kimse bir seneye kadar hapis ve iki yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Kullanılmış pulları iptal işaretlerini yok etmeksizin evrak, eşya veya mektuplar üzerine bilerek yapıştırıp tekrar kullanan kimse elli liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olunur.

Madde 342 — Bir kimse resmen memur olmadığı halde 339 ncu maddede gösterilen suretlerle resmî bir varakada sahtekârlık yaparsa iki seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Eğer vesika kanunen sahteliği isbat olunmadıkça muteber olan resmî evrak kabilinden ise dört seneden on seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Ve eğer sahtekârlık aslın vücudunu farzederek yahud sahih olan aslına muğayir surette yazarak veyahud sahih bir sureti tahrif eyliyerek resmî bir varakanın sureti üzerinde işlenmişse bir seneden üç seneye kadar ağır hapse mahkûm olur.

Eğer mezkûr varaka kanunen sahteliği isbat olunmadıkça muteber addolunan evrak kabilinden ise verilecek ceza iki seneden beş seneye kadar ağır haptir.

Madde 346 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 348 — Bir kimse tamamen veya kısmen bir varakanın aslını yahud aslın ziyai takdirinde kanunen makamına kaim olan suretini ortadan kaldırır ve yahud bozar ve bundan umumî veya hususî bir zarar neşet ederse 339, 342, 343, 344 ve 345 nci maddelerde bildirilen farklara göre mezkûr maddelerde yazılı cezalarla cezalandırılır.

Madde 350 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 382 — 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 380 ve 381 nci maddelerde yazılı olan fiiller bir şahsın hayatını tehlikeye koymuş olduğu takdirde muayyen olan ceza yarısı derecesinde arttırılır ve bu ceza kanunen muayyen olan

cezanın azamî haddini geçebilir. Ölümüne sebep olmuş ise ceza müebbet ağır haptir.

Madde 404 — Hükûmetin teklifi aynen.

Madde 414 — Her kim, on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırzına geçer ise üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Eğer bu fiil cebir ve şiddet veya tehdid kullanılmak suretile veya akıl ve beden hastalığından veya failin filinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası yedi seneden on beş seneye kadardır.

Madde 415 — Her kim, on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın bir fiil ve harekette bulunursa bir sene altı aydan üç seneye ve bu fiil ve hareket yukarıki maddenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa iki sene altı aydan beş seneye kadar hapsolunur.

Madde 416 — On beş yaşını bitiren bir kimsenin cebir ve şiddet veya tehdid kullanmak suretile ırzına geçen veyahud akıl ve beden hastalığından veya kendi filinden başka bir sebepten veya kullandığı hileli vasıtalarla dolayı fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir kimseye karşı bu fiili işleyen kimse üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yine bu suretle ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden diğer bir fiil ve harekette bulunursa iki seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Madde 419 — Alenen hayasızca vazı hareketlerde bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle eînsî münasebette bulunanlar altı aydan bir seneye kadar hapsolunur ve her halde on beş liradan elli liraya kadar ağır para cezası alınır.

Madde 429 — Her kim, cebri şiddet veya tehdid veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadile, reşid olan veya reşid kılınan bir kadını kaçıırır veya bir yerde alıorsa altı aydan beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Madde 430 — Cebri şiddet veya tehdid veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadile reşid olmayan kimseyi veya şehvet hissile evli bir kadını kaçıırır veya bir yerde alıorsa üç seneden yedi seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Eğer reşid olmayan kimse, cebri şiddet veya tehdid veya hile olmaksızın kendi ırzasile şehvet hissi veya evlenme maksadile kaçıırılmış veya bir yerde alıkonulmuş ise ceza altı aydan üç seneye kadar haptir.

Madde 431 — Kaçıırılan kimse, on iki yaşını doldurmamış ise fiil cebri şiddet veya tehdid veya hile kullanmamış olsa dahi üç seneden yedi seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Madde 432 — Yukarıki maddelerde yazılı cürümlerden birinin faili, kaçıırıldığı veya alıkoyduğu kimseyi hiç bir şehvî harekette bulunmaksızın kendiliğinden, kaçıırıldığı eve veya ailesinin evine iade eder veyahud ailesi tarafından alınması mümkün olan emniyetli diğer bir yere getirilip serbest bırakılırsa 429 neu maddede yazılı halde bir aydan bir seneye kadar, 430 neu maddede yazılı halde altı aydan üç seneye kadar, 431 nei maddede yazılı halde bir seneden beş seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Madde 433 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 434 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 435 — Her kim on beş yaşını doldurmamış olan bir küçüğü kandırarak fuhşa teşvik eder ve bunun yolunu kolaylaştırırsa iki seneden eksik olmak üzere hapsolunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Kandırmak keyfiyeti küçüğün usulünden veya kardeşlerinden biri veya sıhrî usulünden veya kendisini evlât edinenler tarafından yahut veli veya vasisi; muallim veya mürebbisi, yahut hizmetkârları veya nezaretleri altına verilen sair kimseler tarafından vaki olursa fail üç seneden aşağı olmamak üzere hapse mahkûm edilir.

Kandırmak keyfiyeti on beş yaşını doldurmuş olup ta henüz 21 yaşını bitirmemiş olan kimseler hakkında vuku bulursa fail altı aydan iki seneye kadar hapsolunur ve elli liradan iki yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Kandırmak keyfiyeti bu maddenin ikinci fıkrasında gösterilen kimseler veya kocası tarafından işlenirse fail iki seneden eksik olmamak üzere hapsolunur ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

21 yaşını doldurmuş olan kız ve kadınları fuhşa teşvik eden koca veya usulü veya sıhrî usulü veya kardeşleri hakkında altı aydan iki seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Madde 436 — Her kim fuhuş zımında rızasile olsa bile henüz yirmi bir yaşını bitirmeden bir bakiri veya bir kadını yahud cebir ve şiddet veya tehdid veya nüfuz icrası yahud hile ile yirmi bir yaşını bitiren bir bakir veya kadını başkası için iğfal veya tedarik veyahud sevk veya bir yerden diğer yere naklederse bir seneden üç seneye kadar hapis ve elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Bu fiiller yirmi bir yaşını doldurmamış bakir veya kadın hakkında iğfal veya cebir ve şiddet veya tehdid veya nüfuz icrasile yahud kardeş veya usul veya sıhrî usulden yahud koca veya veli veya vasi veya muallim veya mürebbî veya hizmetkârları yahud nezaretleri altına verilen sair kimseler tarafından yapılırsa iki seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Bu fasla giren suçların ihzarî hareketlerini işleyenler asıl suç için yazılı cezanın altı da biri ile cezalandırılır.

DOKUZUNCU BAB

Eşhasa karşı cürümler

Birinci fasıl

Adam öldürmek cürümleri

Madde 448 — Her kim bir kimseyi kasten öldürürse on sekiz seneden yirmi bir seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur

Madde 449 — Öldürmek fiili :

1 - Karı, koca kardeş, babalık, analık ve evlâtlık, kayınbaba ve kayınana ve damat ve gelinler haklarında işlenirse,

2 - Vazifesini yaptığı sırada veya vazifesini yapmasından dolayı Devlet memurlarından biri aleyhine icra olunursa,

3 - Zehirlemek suretile yapılırsa,

Fail yirmi iki seneden yirmi dört seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 457 — 456 nci maddede yazılı fiillere 449 neu maddenin birinci ve üçüncü bentlerinde yazılı hal inzıman eder yahud fiil gizli veya aşikâr bir silâh ile veya aşındırıcı ceza ile işlenmiş olursa asıl ceza altıda birden üçte bire kadar artırılır.

Eğer fiilde 450 nci maddenin beşinci bendinde yazılı hal müstesna olmak üzere diğer bentlerdeki hallerden biri birleşirse bu birleşen fiil hakkında 78 nci madde hükmü carî olmak şartile ceza üçte bir nisbetinde çoğaltılır.

Madde 458 — Geçen maddelerde beyan olunan ahvalde fiil; netice itibarile failin asıl maksadını tecavüz etmiş olduğu takdirde ceza üçte birden yarısına kadar eksiltilir.

Madde 462 — Yukarıda geçen iki fasılda beyan olunan fiiller zinayı icra halinde meşhuden yakalanan veyahud zinayı irtikâp etmek üzere veya henüz irtikâp edildiğinde zevahiri hale nazaran şüphe edilemeyecek surette görünen bir koca veya karı veya kız kardeş veya fîrudan olan kız veya kadınlardan biri veya bunların müsterek faili yahud her ikisi aleyhinde karı veya koca veya usulden biri veya erkek kardeş veya kız kardeş tarafından işlenmiş olursa fiilin muayyen olan cezası sekizde bire kadar tenzil ve ağır hapis cezası hapse tahvil olunur. Ölüm cezası yerine iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilir.

Madde 465 — Bir kimsenin veya bir şirketin hizmetinde bulunanlar tarafından vazife ve hizmet sırasında işlenen 455 ve 459 neu maddelerde yazılı cürümlerden dolayı hükmedilecek tazminattan o kimse veya şirket malen mesuldür.

Dördüncü fasıl

İrkin tümlüğü ve sağlığı aleyhine cürümler

Madde 468 — Bir kadının rızası olmaksızın çocuğunu düşürten kimseye yedi seneden on iki seneye kadar hapis cezası verilir.

Rızasile bir kadının çocuğunu düşürten kimseye iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilir. Çocuğu düşürtmeğe rıza gösteren kadına da aynı ceza verilir.

Aşağıdaki hallerde birinci fıkra hükmü tatbik olunur:

1 - Eğer kadın on dört yaşından küçükse veya her ne suretle olursa olsun irade veya idrak kabiliyetinden mahrum ise,

2 - Eğer rıza şiddet veya tehdid veya telkin veyahut iğfal ile elde edilmiş olursa,

Birinci fıkrada yazılı fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise ceza on iki seneden yirmi seneye ve bedenî bir zararı mucib olmuş ise on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

İkinci fıkrada yazılı fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise beş seneden on iki seneye ve bedenî bir zararı mucib olmuş ise üç seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 469 — İsteyerek çocuğunu düşüren kadına bir seneden dört seneye kadar hapis cezası verilir.

Yukarıki fıkrada yazılı cürme iştirak halleri dışında gebe bir kadını, çocuk düşürmeğe yarayacak vasıta tedarik etmek suretile çocuğu düşürmeğe tahrik eden kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Madde 470 — Gebe sanılan bir kadına çocuk düşürmek için vasıtalar tedarik eden veya bu kadın üzerinde bu maksatla bazı fiillerde bulunan kimsenin fiili kadının ölümüne veya bedenî bir zarara sebep olmuş ise fail 452 ve 456 nci maddeler hükümlerine göre cezalandırılır.

Fiil kadının rızasile işlenmiş ise verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Madde 471 — Rıza ve muvafakatile bir erkek veya kadın üzerinde bazı fiiller yaparak onların çocuk yapmak kabiliyetini yok eden ve bu suretle rıza göstererek kendi üzerinde böyle bir fiil ve hareketi yaptıran kimse altı aydan iki seneye kadar hapis ve yüz liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Çocuk yapmağa mani fiil ve hareketlerin işlenmesini teşvik eden veya bu fiil ve hareketlerin işlenmesi için propaganda yapan kimse bir seneye kadar hapis veya bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır. Eğer fiil kazanç temini gayesile işlenmiş ise her iki ceza birlikte hükmolunur.

Firengili bir kimse, hastalığını gizleyerek sirayet tehlikesini tevlit edecek fiil ve hareketlerde bulunursa sirayet vaki olduğu takdirde bir seneden üç seneye kadar hapsolunur.

Bu suretle belsoğukluğu hastalığını aşılayarak bedenî bir zarar vukuuna sebebiyet veren kimse de aynı ceza ile cezalandırılır.

Her iki halde de takibat icrası suçtan zarar görenin şikâyetine bağlıdır.

Eğer fail hastalığı bulaştırmak maksadile hareket etmiş ise ceza üçte birden yarıya kadar arttırılır.

Madde 472 — 471 nci madde dışında bu fasılda yazılı olan fiiller kedisinin veya akrabasının şeref ve namusunu kurtarmak için işlenmiş ise verilecek ceza yarından üçte ikiye kadar indirilir.

468 nci maddenin birinci, ikinci, üçüncü, beşinci ve altıncı fıkralarile 469 ncu maddenin ikinci fıkrası ve 470 nci maddede ve 471 nci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yazılı cürümlerin faili tababet ve şubatı mensubu ise verilecek ceza üçte birden eksik olmamak üzere arttırılır.

Madde 482 — Her kim toplu veya dağınık bir kaç kişi ile ihtilât ederek her ne suretle olursa olsun bir kimsenin namus veya şöhrat veya vakar ve haysiyetine taarruz eyler ise üç aya kadar hapis ve yüz liraya kadar ağır para cezasile mahkûm olur.

Eğer bu fiil, kendisine tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda, yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf resim veya herhangi bir yazı veya telefon ile işlenirse failin göreceği ceza dört aya kadar hapis ve yüz elli liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer kendisine tecavüz olunan kimsenin huzurile beraber alenen vaki olursa ceza altı aya kadar hapis ve iki yüz elli liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer fiil, 480 nci maddenin ikinci fıkrasında beyan olunan vasıtalardan biri ile işlenirse ceza altı aydan ve ağır para cezası yüz liradan aşığı olamaz.

Madde 483 — Yukarıki maddede beyann olunan cürüm noter gibi usulü daire-sinde hidematı ammeden biri ile muvazzaf bulunan şahıslardan birinin huzurun-

da ve ifa ettiği memuriyetten dolayı işlenmiş olursa fail hakkında altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

Adlî veya siyasî veya mülkî veya askerî bir heyet veya siyasî bir parti yahut menafîi umumiyeye hadim bir cemiyet veya müesseseye tecavüz ve hakarette bulunanlar, fiillerinin mahiyetine göre 480 veya 482 nei maddelerde yazılı cezalarla cezalandırılırlar.

Madde 488 — Bu fasılda beyan olunan cürümlerden dolayı takibat icrası kendisine tecavüz olunan şahıs tarafından şikâyetname verilmesine bağlıdır.

Eğer mütecavüzünaleyh şikâyetname vermezden evvel vefat eder veya bu cürümler ölmüş bir adamın hatırasına karşı irtikâp olunursa bundan dolayı müteveffanın karısı ve usul ve furuu veya kardeş ve kız kardeşleri ve usul ve furu derecesinde sıhrî akrabası ve doğrudan doğruya vereseşi bulunan kimseler tarafından şikâyetname verilebilir.

Adlî veya siyasî veya mülkî veya askerî bir heyet veya siyasî bir parti, yahud amme menfaatine hadim bir cemiyet veya müessese aleyhinde vuku bulan tecavüz ve hakaret fiillerinden dolayı takibat yapılması heyet reislerinin veya parti veya cemiyet mümessillerinin taleplerine bağlıdır.

Madde 490 — Bu fasılda beyan olunan cürümlerden dolayı ikame olunacak hukuku amme davası, 480 nei maddede yazılı ahvalden dolayı bir sene ve 482 ve 483 nei maddelerde muharrer ahvalden dolayı üç ay geçmesile düşer.

Madde 506 — Hileli müflisler hakkında iki seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 507 — Taksirathlı müflisler bir aydan iki seneye kadar hapsolunur.

Madde 509 — Bir kimse iade veya muayyen bir surette istimal etmek üzere kendisine tevdi olunan imzalı ve yazısız bir kâğıda sahibinin zararına olarak hukukça hükmü haiz bir muamele yazar veya yazdırır yahut elinde bedelsiz olarak kalmış olan bir senedi istimal ederse mütaazzır olan kimsenin şikâyeti üzerine üç aydan üç seneye kadar hapis ve yüz elli liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm olur.

Bu imzalı ve yazısız kâğıt esasen kendisine tevdi ve teslim olunmayıp ta bertakrib ele geçirerek birinci fıkradaki cürmü işlemiş ise altıncı babın üçüncü ve dördüncü fasıllarında beyan olunan ahkâma göre ceza verilir.

Madde 516 — Hükûmetin teklifi aynen

Madde 518 — Her kim bigayrihakkın başkasının arazisine veya bağ ve bahçesine hayvan sokarak veya orada bırakarak bir zarar ika ederse mutazzarının şikâyeti üzerine bu faslın birinci maddesinin ilk fıkrası hükmüne tevfikân ceza görür.

Fail yalnız otlatmak maksadile ahârın arazisine hayvan sokmuş veya girmesine göz yummuş ise diğer tarafın şikâyeti üzerine göreceği ceza üç aya kadar hapis ve elli liraya kadar ağır para cezasıdır.

Kayıtsızlık ve teseyyüb eserile bir kimsenin muhrez veya mezru olan arazisine veya bağ ve bahçesine hayvan girmesine sebep olanlar zarar görenin şikâyeti üzerine on beş günden bir aya kadar hafif hapse veya on liradan otuz beş liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olur.

Madde 524 — Bu babın birinci ve üçüncü ve dördüncü ve beşinci fasıllarında

ve 516 nci maddenin birinci fıkrasile 518 ve 519 ve 521 nci maddelerde beyan olunan cürümler:

1 - Haklarında ayrılık kararı verilmiş karı kocadan birinin,

2 - Usul ve fîrudan yahut bu derecede sıhrî akrabadan birinin veya analık babalık ve evlâtlığın,

3 - Faille beraber bir dam altında yaşayan kerdeşin veya kız kerdeşin zararlarına olarak işlenmiş olursa fail aleyhinde takibat icra olunmaz.

Haklarında ayrılık kararı verilmiş olan karı veya koca, yahut faille beraber bir dam altında yaşayan kerdeşlerle cürüm mürtekibi ile bir aile halinde yaşamakta olan amca, dayı, hala, teyze, yeğen, veya ikinci derecede sıhrî akrabasının mazarratına olarak işlenmiş ise fail hakkında takibat icrası şikâyete bağlıdır. Bu takdirde failin göreceği ceza üçte bir miktarı azaltılır.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

Kabahatler

BİRİNCİ BAB

Ammenin nizamına müteallik kabahatler

Birinci fasıl

Salâhiyettar mercilerin emirlerine itaatsizlik

Madde 526 — Her kim, salâhiyettar merciden kanun ve nizamlara aykırı olmayarak verilmiş bir emre itaatsizlik eder yahut ammenin istirahat ve selâmeti veya madelet düşünçesile merciinden kanun ve nizamlara muhalif olmayarak ittihaz edilmiş bir tedbire riayet etmezse bir aya kadar hafif para veya elli liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olur.

Muvakkat madde — A) 13 nci madde ile 15 nci maddede yazılı cezaların çektirme usulüne aid hükümler yeni ceza evleri kuruldukça peyderpey tatbik olunur.

B) Şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi hal ile geçirmiş olup ta vekâletçe tesbit edilecek yaş, meslek ve kabiliyette olan ve yine vekâletçe tayin olunacak suçların failleri iş esası üzerine kurularak açılmış ve açılacak olan ceza evlerine sevklerinde 13 nci maddede gösterilen üçüncü ve dördüncü devreler şeraitine konularak o devrenin veya devrenin bütün hak ve imtiyazlarından istifade ettirilebilecekleri gibi bu madde hükmünden de müstefid olurlar.

İKİNCİ MADDE — Ceza kanununun 83, 384, 589 ncu maddelerile ceza kanununun mevkii meriyete vazına müteallik 825 numaralı kanunun 6 nci maddesi ve 1840 numaralı kanun ilga edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümleri 1 - X - 1936 tarihinden itibaren meridir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Hükûmet teklifinin beşinci maddesi aynen.